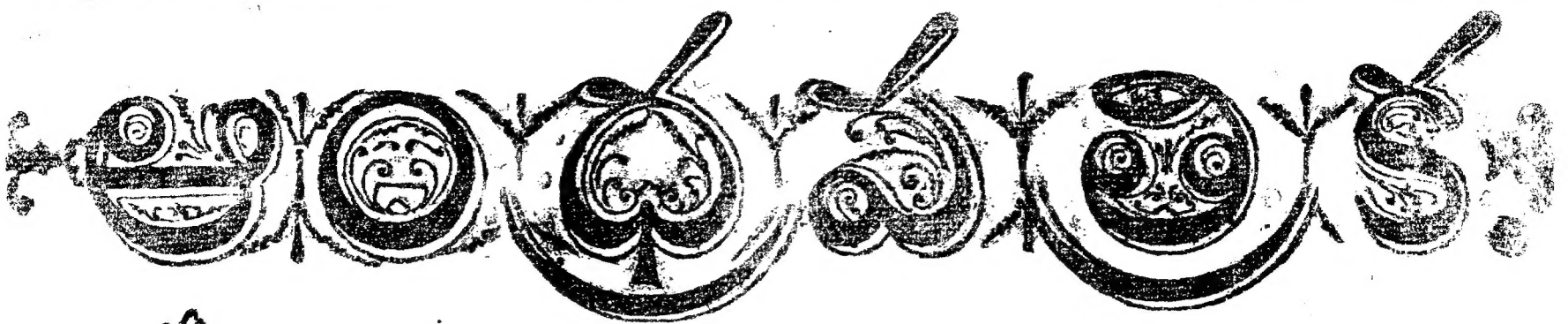

Register No. M. 1118.

Post Box No. 212.

విజ్ఞాపక 1-8 0-1-0
Telephone No. 544.

30999 వ తిది న ము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11
సంపుటము 11

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ నవంబరు నెల 24-వ తేది సోమవారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, శా. రికమాస బహుళ శ్రవణాశ్వి ౧౩.

No. 198
సంచిక ౧౯౮

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

నొప్పు గొప్పవారితే వేలకు వేలు యోగ్యతావత్తములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి కూది కొనిన మోసముగలుగను.

అమృతాంజనము న కలవిద

తలనొప్పుల మాన్పును, బాధాపుబొట్ల బాపును,
పొన్నపు నొప్పుల బారదోలును, బొట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
వగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

నొప్పులకు నంజీవివంటిది

ఈమందును రుద్దగానే జెమట వట్టుటవలన శరీర
మండలి దుష్పదార్థములను తొలగించి ఉపశమన
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

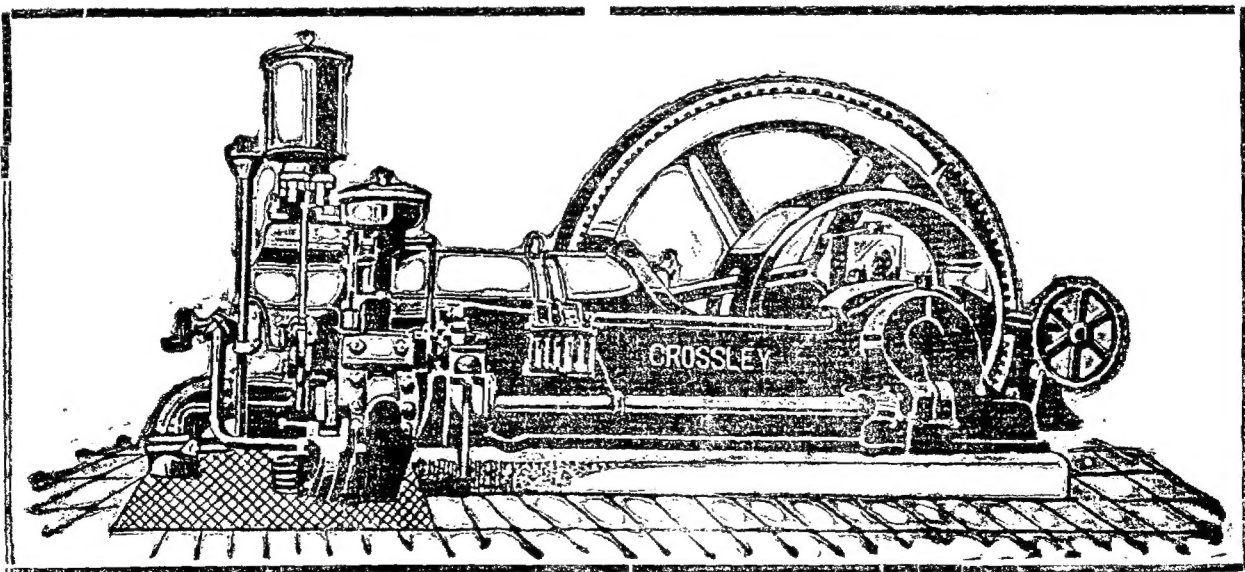

కల-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 0-4-0. ప్రతియింటు నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

క్రాస్సిగాను అండ్ ఆయిల్ ఎంజినులు

ప్రపంచమునందు మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనవి, మితవ్యయముగలది.

మిక్కిలి శ్రేష్ఠ
కేసీరకము, ఇం
టర్నల్ కంబస్ట
న్ ఎంజినులు త
యారు చేయుట
యందు వీరి సంవ
త్సరముల అను
భవము గలదు.

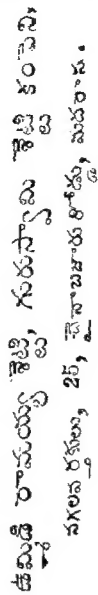
నూతన ఎంజిన్
రింగు శాస్త్రము
నందు తెలుపబడి
న ప్రకారము సరి
యైన ప్రైము
మూవరు మొద
లగు వాటితో
గలదు.

1546

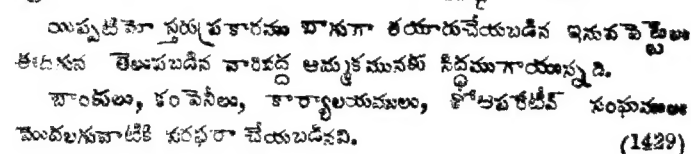
అనుభవము బాధ్యునిగానుండనవసరములేదు. మిక్కిలి సరసమైన క్రూడాయిల్ నూనెను ఎంజినుకు ఉపయోగించవచ్చును. మిక్కిలి మితవ్యయముగలది

ఎంజినిర్లు, రైసుమిల్లు స్వంతదారులు, వ్యవసాయదారులు, యితరులు మాకు వ్రాయకోరెదము.

క్రాస్సిబ్రదర్సు (లిమిటెడ్) 14, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

శక్తి శక్తి శక్తి

(బ్రాహ్మి)లకు, కవి, (బ్రాహ్మి, మద్రాసు.
 బ్రాహ్మి ఎంజినీరింగు వర్కును. ఐరన్ అండు బ్రాన్ ఫౌండర్లు
 బ్రాహ్మి ఎంజినీరింగు, మోటారులు, మెషిన్లు, గనులు, మొదలగునవి రిపేరు
 చేయుచుండు సమర్థతగలవారు. రైలుమిల్లులు, పరిశ్రమలు, సాగింగు,
 బ్ల్యాంకు, సరసముగా యివ్వబడును. నుబ్బరాయప్పి - విధి, పెద్దవాయుగో. శేఖర
 వ్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భౌగమలన్నియు అద్దరు యిచ్చి
 చూడవచ్చి యివ్వబడును. ఉత్తరములు వ్రాసిన బిరుదు వ్రాయబడును.

సీ అమూల్యమైన భూమిని మొదటిరకం ఖర్చుచేసి, మండుచువువ్వు, పచ్చకర్పూరము, అతిసువాకారలను వస
నాశికలను చేర్చి కొలువచేయుచున్నది. అట్లేవకరమును ఏకస్రస్థులను యిందులో చేరుటలేదు. తనవిద్వంశ, బాహు
లు, బాలికల, బాళ్ళులను కుటుంబము, ముఖపాత్ర ప్రతిమొక్కచు నీవిని సాధారణాకారము లన్నిటిని అను
సాని యేదనుటతో నాదేవునిది. విద్వంశ, బాలింబులు ఇది సంబంధపడినది. వేమకంటే బుద్ధులు ఖచ్చి అనుచున్నది
350-800 వ్యక్తుల సంఖ్య 1 కి 1.4-0, 6 బుద్ధులు 1-4-0 సామ్యముగను. ఈ దిగువ తెలుపుచున్న భౌతిక
మానములు లేని వాటికి గుణమిచ్చుటయు తెలుపుచున్న వాటి అందుకు యేలాటి సంబంధమేలేదు. తప్పక వాటి
మానుష్యము.

సారస్వతా నమః:—రక్తవృద్ధిని, బుద్ధిశక్తిని, జ్ఞానశక్తిని పెంచును. బుద్ధి 1 1/2 ఫర 1-0-0.

కాలముతోడయ:—విన్నవీల్లలతో బలమిచ్చి దివ్యోపమా, తీర్పుగానుండును. నుజు మనశ్శుద్ధుతనము 0-12-0.

భూమి వికల రహితము:—జిల్లా పరిషత్తుల వారు, తాంబూలు, ఆపిర్ల వంటివి విక్రయించుటకు, రూ. 1.0-0

పాశ్చాత్య యోగము:- సర్వవాతములను ఆకలి నుండగించుట ముఖ్యధ్యక్షుడు ముదిలశుడు. 3. పాశ్చాత్య యోగము 2.

[illegible]

వాళ్ళి పంటలొచ్చినంతవరకు, వైద్యశాలాధికారి, ప్రభుత్వవైద్యులు,

శ్రీ సీతా రామచంద్రాష్టకాల, మొదల.

1928 వ సంవత్సరమునా చెన్నై రాజభాని యందు పని చేసిన వైద్యకాలని నివేదికమును వ్రాయుచు సభను జేవరలు మేజరు జేవరలుసినున్నగా రిట్లు వ్రాసిరి. “చికిత్సజేయబడిన రోగుల సంఖ్య యొక్క చరుకుకు కారణము పాశ్చాత్యవైద్యపద్ధతుల నెక్కువగ హర్షించుటయు, మెళికులు అగినరలు, క్రిందివైద్యులు జూపు ప్రజాహితభానముపై యున్నది.” ఈ వ్రాసినదానినిబట్టికూడ రోగుల సంఖ్య యొక్కవగుటయే గాన్పించుచున్నది. 1921, 1922 సంవత్సరములలో రోగులసంఖ్య తక్కువగ నుండెను. జనసంఖ్య హెచ్చునపుడు రోగులసంఖ్య మాత్రము యొక్కవగాదా యనుటకైనను జనాభా డెక్కల ప్రకారము జూచినయెడల యిరువది సంవత్సరముల నాటికన్న జనసంఖ్య యెంతయోతగిపోయినటుల గాన్పించును. రోగులెక్కువగుట బట్టికూడ ప్రజల ఆరోగ్యవసతులు సరియైనవి, పారిశుధ్య కాళావారు జూచుటలేదని చెప్పవలయును, వైద్యుల రోగము వచ్చినపుడు కుదిరినై వుదురుస్తా మనగలవారేగాని అట్టివివాకుండ నెట్టివార్తములను కనుగొనవలయు. మలేరియా జ్వరమురాకుండ నెన్నెన్నియో సాధనములు జూచెదరుగాని యీనివేదిక సంవత్సరమున ఆరోగుల సంఖ్య హెచ్చైనటుల గాన్పించును. కంటిరోగములుగూడ సామాన్యముగ గాన్పించుచుండెను. ఇందులకై వచ్చినకేసులు చాల యొక్కవైనటుల దెలుప బడినది. చర్మ వ్యాధిగ్రస్తులసంఖ్య అన్నిటికన్న యొక్కవగ నున్నది. వైద్యచికిత్సయందు యీసంవత్సరము నందు 6012 మంది మాత్రము చనిపోయిరి. గతవత్సరము నూటికి 4. 67 వంతున చనిపోగా యీనివేదికవత్సరమున 4. 49 వంతున చనిపోయిరి. మొత్తము చికిత్సజేయబడినవారు 8154168 మంది యుండిరి.

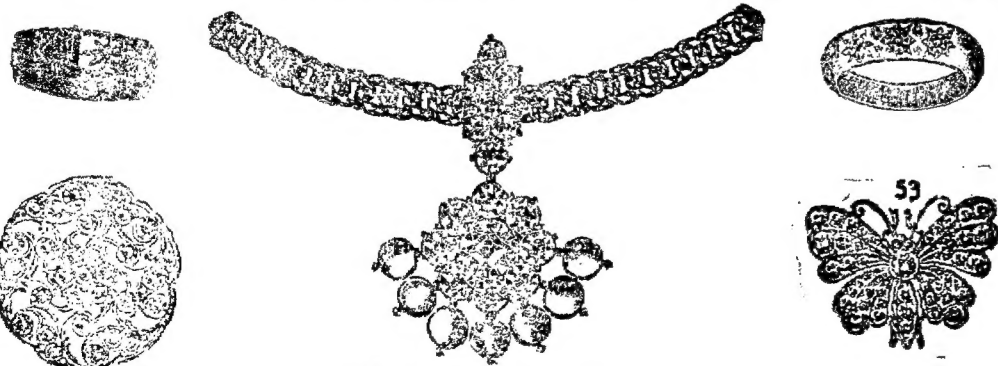
ఇకను 366661 శస్త్రచికిత్సలు 356721 మంది రోగులకు జేయుచును. ఈసంఖ్యగూడ గతవత్సరముకన్న యెక్కువయ్యెను. ఇందులన నూటికి 2, 4 వంతున మాత్రమే చనిపోయిరి. శస్త్రచికిత్సలెక్కువగుటకును మరగాసంఖ్యితకుష్టమగుటకును కారణము జనసామాన్యమునకు సర్జనులందు విశ్వాసముయొక్కనగుటయు, వారు రోగులను జాగ్రత్తగజూచుటయు నని చెబుపబడినది.

ఈ సంవత్సరము మొత్తము ఖర్చు 5891569 రూపాయలయ్యెను. ఇందు లోకలుఖోర్లలను మ్యునిసిపాలిటీలు భరించిన మొత్తముగూడ గలదు. ఆసుపత్రుల ఖర్చును తగ్గించుటకుగూర్చి విచారించుటకై రా. బి. టి. యం. కే. నెడుంగాడిగారిని యీ సంవత్సరము చివర మాడుమాసములలో నియమింపగా ఆయన నిశ్చితముపైని ఆసుపత్రులలో వసతుల కట్టి భంగముగలుగుండనే ఖర్చు తగ్గింపబడెను.

కొంకిపురుగు రోగమును నిర్మూలించుటకై పనిజరుగుచున్నది. ఈపంపత్సర మన్నిచోట్లను మొత్తము ౩౩469 మంది కీరోగమునకై చికిత్సజేయబడెను. ఈరోగమునుగూర్చి ఉపన్యాసములుగూడ నీయబడెను.

ఇకను స్ఫోటకవ్యాధిని రాకుండజేయుటకై ఒకసారి గాదు రెండుసార్లు టీకాలు వేయవలెనని చెప్పదునుగాని ఆమరణాంశ్యమాత్రమేమియు తగ్గులేదు. ఒక్కవిశేష మేమనగా టీకాలువేసిన వారియందుకన్న వేయనివారియందు మరణాంశ్యయెక్కువగ నున్నదని చూపుచినది. టీకాలు ఒకటిరెండు సార్లు వేసినవారికి గూడ స్ఫోటకమువచ్చి చనిపోవుటయేల నో మాత్రము చెబియజూడు.

ఈ సంవత్సరాంతరమునకు 768 వైద్యశాలలు పనిజేయుచుండెను. 17 వైద్యశాలలు క్రొత్తగ స్థాపింపబడినవి. వైద్యాభివృద్ధి రాజధానిలో ననేక చోట్ల రాష్ట్రీయశిక్షణ పరిశిష్ట కులపలన నెమరుబడినవి గను ఆముఖ్య కుల నెక్కువజేయువిషయమై ప్రభుత్వముచారాలోచించుచున్నారనియు దెలుపబడినది. ఇతరతాళులన్నిటికన్న వైద్యశాఖ నభివృద్ధిజేయుట ప్రజాక్షేమమునకు చాలముఖ్యము. తక్కువఖర్చుతో సరిబోవు దేశీయవైద్యమునే ప్రోత్సహముజేసినయెడల అందరకును వైద్యసహాయముగలుగగలదు. గ్రామములలో వైద్యవృత్తి సభ్యునించు ఎల్. ఎం. పీలకు యల్. యం. యస్. లకు యీమధ్యప్రభుత్వమువారు కొంతవేతనమునిచ్చి సహాయము చేసెదమని జేసిన ప్రకటనము అచోట్ల కొంతవరకు పరియోగమునుండవచ్చునుగాని ప్రభుత్వమువారే ఉచితవైద్యశాలల నెక్కువగ స్థాపించినయెడల చాలి యనుకూలముగ నుండును.

హైదరాబాదు, బెజవాడ. (అంచీ 5), చెన్నాబజారులోను, మదరాసు

మామిడి, ఆపిస, కనకాంబ, క్రొత్తవనక, గాజులు, పెండ్లిగొడుగులు, కానుకలు అట్టిగిచ్చేటా మొదలగు బంగారు
 ఉప్పు, నక్కొప్పు వంటివి అనేకవానినీ అమ్మలు, బట్టమ్మలు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపనవరములు,
 కుంకుమ, కుంకుమలవని పెండ్లి బైలుమాటాలు, బుచ్చులు, కేలాసిక్కులు, కాపిక్కులు మొదలగు పాత్రవానానులున్న
 వానానులు కాపుగొడుగులు, మువలన అన్నివస్తువులు యెప్పుడుచీడ్చుముగా యిండును. కాను బంగారమునకు
 నానావిధముల వస్తువులు మొదలగువాటికి గారడవి యిచ్చుచున్నాడు. నచ్చనివి వాచును తీసుకొనబడును.

ప్రశ్న:-కాకునూరు లక్ష్యచౌదరి,

శనిగసాటి కోటయ్య అందు బ్రహ్మ,

1597

లాకా లేజీ పునర్నిర్మాణము

విచారణసంఘము నివేదికము

ప్రభుత్వమువారి ఉత్తరువు

లాకా లేజీ పునర్నిర్మాణము గూర్చి 1923 అక్టో 8 వ తేదీన విచారణసంఘమును ఏర్పడిన సంఘము నివేదికయు దానిపై ప్రభుత్వమువారి యుత్తరువులు యాదీనువీరిని ప్రకటించబడినవి:—

నివేదికము

లాకా లేజీ పునర్నిర్మాణముగూర్చి డా॥ స్వామినాథ నుగారు తప్ప తక్కిన ఆంధ్ర-సంఘసభ్యుల ఆభిప్రాయములను యాదీను పొందుపరచుచున్నాము.

మా సంఘము బిరుదపూరు సమావేశమై మా కొప్పగింపబడిన విషయములగూర్చి సర్ హామీలెలు, న్యాయాధ్యక్షులతో తోడ్పడుగురసాక్ష్యముల విచారించితిమి. మమ్మడిగిన ప్రశ్నలనుటించి ముందు మాయభిప్రాయములను సంగ్రహముగా దిగువ తెలుపుచున్నాము.

కా లేజీలో ప్రస్తుతమున్న ఉద్యోగులలో నేమియులోపములేదు. ప్రస్తుతవిద్యుత్తు విధానమునం దెట్లోపములేదు. కా లేజీ వార్షికనివేదికలను గతపదేండ్లవాటిని బట్టిచూడ కా లేజీ మంచినప్పుడు పనితీరునున్నట్లుచూచును. కాని యీ నివేదికలో మేమునూచించు మార్పులప్రకారము పనితీరునకొ యింక పెక్కునయ్యివున్నది చెప్పగలదు.

ఉద్యోగులు

విద్యుత్తును మంచినపద్ధతినినూచించుటకై ప్రాసెస్ల పని శాఖవిభాగాలగా విభజింపగోరెదము. (1) ధీరముగానుండు ప్రాసెస్ల అనుదినము జెక్కట. న్యాయవాదవృత్తియందున్న వారిలో యెక్కుడు సమర్థులవారిని ప్రత్యేక ఉపన్యాసకుల గానియింపించి, ప్రత్యేక ఉపన్యాసము లిప్పించుట.

శిక్షోద్యోగులు:— అడివికోపన్యాసములిప్పుడు మా మూడు పాఠశాలల జెప్పటకు ప్రస్తుతపద్ధతి యేర్పాడున్నది. కేవల వివాదముందే యుండు ప్రిన్సిపాలుగారును, కొంతకాలము మాత్రమిందుకు వినియోగించు ప్రాసెస్ల అసిస్టెంట్లు ప్రాసెస్ల యుండవలెను. కాని అసిస్టెంట్లు ప్రాసెస్ల ఉపన్యాసములకు విద్యార్థుల సలహా అత్యధికముగా కుండ జేయుటకై 10 లేక 15 మంది అసిస్టెంట్లు ప్రాసెస్లను నియమించవలెను. అట్లు జేసినచో అక్కడ కేంద్రీకృత విద్యార్థులయములలో పద్ధతి మదరాసుపద్ధతిగూడ యింపించు సరిసమానముగ నుండును. వారిని సమర్థులను జూనియర్లనుండి యెంచుకొని కా లేజీకొన్నిలువారు నియమించుకొనవచ్చును. వారు ప్రస్తుతపద్ధతి ప్రకారమే 10 X నుండి 8 గోళ్ల వున్న ప్రిన్సిపాలుగారు నూచించునట్టి విషయము:ను నొందుచుండును. విద్యార్థులు ప్రత్యేక ఉపన్యాసముల వలన లాభముపొంది, వారికెక్కువచూచో కా లేజీవిడిచినపిదప ప్రత్యేక ఉపన్యాస స్వయంకృషిపై పరిశోధనాధికారి నిర్వహణమునకు గూడ పూనుకొనవలెను నట్లుజేయుటకై, యాభోధనావిధాన ముయొక్క ముఖ్యోద్దేశము, అనుసరించు నూత్రములను విపులముగ దెలియజేయుటవలెను.

ఈ ఉపాధ్యాయులను, ప్రాసెస్లను, అసిస్టెంట్లు ప్రాసెస్లను మూడేండ్లవరకు నియమించవలెను. లండనులో ఇన్నర్ థోకోట్టలందువలె, వీరి ఉద్యోగనిర్వహణము సంపూర్ణముగ నుండినచో ప్రిన్సిపాలుగారు కా లేజీకొన్నిలువారు తిరిగి నియమింపవచ్చును. వారిని దొకారణముచేలవక మూడేండ్లు అనంతరము ఉద్యోగమునుండి తొలగించుట కా లేజీకార్యనిర్వహణమున కనర్థము తెచ్చిపెట్టవని మేముందరము దలచుచున్నాము. ప్రస్తుతజేతనములే యుంచవచ్చును. కాని అసిస్టెంట్లు ప్రాసెస్లకు రూ 800 యిప్పించవలెను.

ప్రత్యేక ఉపన్యాసము

మామూలు ఉపన్యాసములుగాక, న్యాయవాదవృత్తి యందు ఆరితేరినవారిలో కొన్నికొన్ని హాంశములను బాగుగ పఠించి ఘనతజేందు నిపుణులచే, ఆయాశాఖల గూర్చి ప్రత్యేక ఉపన్యాసముల నిప్పించుట చాల ఉపయోగముగ నుండును. అనగా:— న్యాయవాద ప్రముఖులలో నొకరిని హిందూలాగూర్చిగాని, లేక యందలి పెంపకము, పితౄరాజ్య పాక్కులగూర్చిగాని ఉపన్యాసం నియమింపవలెను. ఈ ఉపన్యాసములు కా లేజీ పాఠములతో కలసియుండవు కాని కా లేజీవిద్యా విధానమునందు ముఖ్యంశములుగా నుండును. ఈ పద్ధతిలను ప్రభుత్వమువారు దలచినట్లు తేర్చు విషయములందు ప్రత్యేక నిపుణులనుండిన న్యాయవాదులు తయారగుదురు.

కా లేజీ కొన్నిలు

కా లేజీ పరిపాలనాధికారము కా లేజీ కొన్నిలునందే యుండవలెను. ప్రస్తుతమున్నట్లు ప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడిన న్యాయవాదవృత్తి ప్రతినిధులు ఇరువురు ప్రాసెస్ల, ప్రత్యేక ఉపన్యాసముల ఆకాన్సిలునందు సభ్యులుగానుండును. కా లేజీ విద్యావిషయములన్నియు యీ కొన్నిలువారి యధికారమునందుండును. విద్యాకాఖ్యైర్వారుగారికి ఉద్యోగరీత్యా మామూలు పని, వెలపులు, వెలపు భత్యములు, లెక్కల సరి జాచుట మున్నగు అధికారములుండవు.

విద్యార్థులు:— ఇప్పటివలెనే సంవత్సరమునకు తప్పక హాజరుకావలసిన దినములసంఖ్య యేర్పాటుగా నుండవలెను. కా లేజీ విద్యార్థులు తమ తీరిక సమయములందు తేరు ఉద్యోగములతోనూ నవచ్చుననిగాని తాదనిగాని నిరూపించు ప్రత్యేక నిబంధన యేర్పరచుట బహుసరమనిదోచును. కా లేజీలో చదువు విద్యార్థికి మేము యేర్పరిచిన గంటల నియమానుసారము బట్టి జూచిన తేరుపనులు జేసికొనుటవకాశముండదు. కాని అయినను కా లేజీ చదువుకు భంగమురాకుండ వేరే పనిజేసికొనగల అవకాశమువర్ధకంలవారి కాటంకపెట్టుట మాకిష్టములేదు.

ప్రిన్సిపాలు:— మామూలు ఉపాధ్యాయుల పనిని, ప్రత్యేక ఉపన్యాసకుల పనిని సరిగనిర్పించుచు కా లేజీపరిపాలనాభాధ్యక్షుడు వహించుటకై ప్రిన్సిపాలుగారుండవలెను. వీరు తమకాలములలో యీ పనికేవినియోగించెదరు. ఉపన్యాసములగూడ నిర్వహించుదురు.

గ్రంథాలయము:— విద్యార్థులు తమగోసంగటకు ఉపన్యాసములకు తోడుగా చదువుకొనుటకై నుంచి గ్రంథములు వాడుముండవలెను. కా లేజీయందు ప్రతిదినము రాత్రి 7, 8 గంటలవరకు గ్రంథాలయము తెరచియుంచవలెను. దీనిభాధ్యక్షుడు ప్రిన్సిపాలుగారేవహించి, కావలసినచో మామూలు ప్రాసెస్లనుగూడ కొంతకాలము గ్రంథాలయమునందుండి విద్యార్థులకు తోడ్పడుచుండ నియమింపవచ్చును.

సి. సి. రామస్వామి అయ్యరు
ఎం. వెంకటసుబ్బారావు
సి. మాధవనాయరు
టి. రంగారాయురు
ఆర్డరు జేసినది

ప్రభుత్వపుట్టె తరువు

(నవంబరు 5-1924)

లాకా లేజీ కార్యవిధానమును పరిశీలించి దానిని సరియగు న్యాయకాస్త్ర విజ్ఞాన కేంద్రస్థానముగా జేయుటకయి అవసరముగు మార్పులను నూచించునని ప్రభుత్వమువారు గో॥ సి. సి. రామస్వామి అయ్యరుగారి అధ్యక్షతక్రింద నొక సంఘమును 1923 సెప్టెంబరు 11 వ తేదీన నియమించిరి. సంఘమువారు విచారించవలసిన విషయములు విపులముగ నూచింప బడినవి.

సంఘమువారు 1924 మార్చిలో నివేదికను బంపిరి. డా॥ స్వామినాథనుగారు, ఆంధ్రోపసభ్యులు విన్నాభిప్రాయమును దెలిపిరి. లాకా లేజీ కొన్నిలువారు రిపోర్టునందలి శిఫార్సులనంగీకరించిరి. ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరువులను దిగువవీరి నొసంగిరి.

సంఘమువారు నూచనలగావించునపుడు న్యాయకాస్త్ర విద్యవృత్తి ధర్మముననుసరించి యుండవలెనని గుర్తించిరి. రాష్ట్రమునందలి అవశ్యకతలనుబట్టి న్యాయకాస్త్ర పరమమునందు గ్రంథమునందలి అవశ్యకతలనుబట్టి న్యాయకాస్త్ర పరమమునందు రక నేర్పుకొనవలసియున్నదని ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించుచున్నారు. కావునసంఘమువారు దెల్పినట్లు విద్యార్థులకు కా లేజీ చక్కయందు వృత్తియందున్న న్యాయవాదుల సాంగత్యముకు దుర్బునూచనను ప్రభుత్వమువారు రాహుదించుచున్నారు.

విద్యావిధానము ఉపాధ్యాయులు

కా లేజీలో తగినంతమంది ఉపాధ్యాయులు లేరను విషయముండ రెండువిషయములలో తప్ప తక్కినన్నిటియందు బాగుగ నేర్పావలెయున్నదని సంఘమువారు తలచుచున్నారు.

1 న్యాయవాద వృత్తిలోనున్న ముఖ్యులు కా లేజీతో సంబంధముకలిగి పనిలో సహాయపడుటకు అవకాశములేదు.

(2) ఉపాధ్యాయులపనికిని ప్రాసెస్ల పనుల వుండవలసిన భేద మనుపర్చలేదు.

ఈలోపముల తొలగించుట కీక్రిందినూచనలు గలవు:—

(1) ఉపన్యాసము లిచ్చుటకును బోధనాకార్యములకు సంబంధ మేర్పరచవలెను.

(2) కా లేజీలో అనుదినము జరుగు విద్యాబోధకు తోడుగా న్యాయవాదవృత్తియందు ప్రఖ్యాతిగాంచి ప్రత్యేక విషయములందు విజ్ఞానాధికృతమబడినవారితే ఉపన్యాసముల నిప్పించు యుండవలెను.

(3) విన్నవిన్న తరగతులందునటా జేయుటకై అసిస్టెంట్లు ప్రాసెస్లసంఖ్య హెచ్చింపవలెను.

(4) అసిస్టెంట్లు ప్రాసెస్లకు లా ఉపన్యాసము లిచ్చుటయేగాక విద్యాభ్యుదయ (గంధాలయములందు) చదువుకొనునపుడుగూడ పతనీయ గ్రంథముల నూచించుచు తోడ్పడవలెను.

ప్రభుత్వమువారి నూచనలంగీకరించు చున్నాము. వృత్తి యందున్నవారిని ప్రత్యేక ఉపన్యాసకులుగా నియమింపఁజూచు పరచుచున్నాము. కా లేజీ విధానమునందు యీ ప్రత్యేక ఉపన్యాసములు ముఖ్యభాగముగా నుండును. వీటిని కా లేజీకొన్నిలు వారు యేర్పాటు జేయుచుండును. సిబ్బనులో చేర్చబడును. అసిస్టెంట్లు ఉపన్యాసకుల పనిగూడ నిలబడునందు చేర్చబడును. ప్రత్యేక ఉపన్యాసకులు యేవిషయములను ఉపన్యాసించెదరో దానికనుగుణముగనే అసిస్టెంట్లు ఉపన్యాసములు తయారముల జరుపుచుండవలెను. వీరిపని ఉపన్యాసకుల తరచు పరీక్షింపబడుదురు. ప్రత్యేక ఉపన్యాసకులకు ఒక్కసారియే నియమితవేతనమును, బడ్జెటులో ప్రత్యేకింపబడిన మోతయునుండి యిచ్చుచుండురు. ఎవరికెంతవలెనో కా లేజీ కొన్నిలువారు నియమించెదరు.

ప్రస్తుత మున్నవారికి బదులు 12 మంది అసిస్టెంట్లు ఉపన్యాసకులను నెలకు రూ 200 వేతనముకై 1925 జనవరి 1 వ తేదీనుండి నియమింపబడు ఖాతము చేయబడినది. న్యాయవాదవృత్తిలో 6 యేండ్లకు యెక్కువ అనుభవములేని జూనియరు న్యాయవాదులనుండి కా లేజీ కొన్నిలువారు అసిస్టెంట్లు ప్రాసెస్లను నియమించెదరు.

ప్రస్తుతమున్న అధికారములలోనే అతిగానే ప్రిన్సిపాలుగా రుండవలెనని ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించుచున్నారు.

గ్రంథాలయ కార్యమునకు యెక్కువ ప్రాముఖ్యత నుంచవలెను. గ్రంథాలయము అభివృద్ధి చెందునకత అందు చదువుకొనునపుడు విద్యార్థులకు అసిస్టెంట్లు ఉపన్యాసములు తోడ్పడుచుండురు.

కా లేజీ గంటలనుగూర్చి సంఘమువారేమియు నూచింపలేదు. కా లేజీ పనితీరుపరిచిన గంటలు 12 నుండి నాయం కాలము 4 వరకుండవలెనని ప్రభుత్వమువారు దలచెదరు. ఈ విషయమున కా లేజీ కొన్నిలువారు యేమియు నూచించినచో విచారించబడును. ప్రత్యేక ఉపన్యాసములగూర్చి కొన్నిలువారే నిర్ణయించుకొనెదరు.

పరిపాలనాధికారములు

కా లేజీ పరిపాలనాధికారము కొన్నిలువారి కుండవలెననియు, విద్యాకాఖ్యైర్వారుగారు ఉద్యోగరీత్యా లెక్కలు మున్నగువాటియందు దధికారముండవలెననియు సంఘమువారు జేసిన నూచనను ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించుచున్నారు.

కా లేజీ కొన్నిలు పునర్నిర్మాణముగూర్చియు, కా లేజీ నిబంధనల సవరణలగూర్చియు డైరెక్టరుగారు సలహానియగోరుచున్నాము.

సంఘాధ్యక్షుడును సభ్యులును తమకు నియమించిన కార్యభారమును చక్కగ నిర్వహించినందులకు ప్రభుత్వము వారు అభినందించుచున్నారు.

వి. టి. కృష్ణమాచారి.

ప్ర. ఆర్ట్టింగుకార్యదర్శి.

శ్రీబాలభారతసంఘము బందరు

మంగళవారము 25-11-24

బుట్టయ్య వేటహాలులో

శాకుంతల

దువ్వంతుడు:— జొన్నవిత్తల శేషగిరిరావుగారు
శాకుంతల:— కడియాల రత్నయ్యగారు
కణ్వుడు:— చిలకలపూడి వెంకటేశ్వరరావుగారు
విదూషకుడు:— ఆలమూరి వట్టాభిరామయ్యగారు
శార్దూరపుడు:— పాటిబండ్ల రాధాకృష్ణమూర్తిగారు

టిక్కెట్లు:— గు. 3-0-0; 2-0-0; 1-8-0; 1-0-0; 0-8-0. స్త్రీలకు 0-8-0

చిట్టూరి సరసింహము

మా నే జరు.

గోదావరిజిల్లాకాంగ్రెసుసంఘ సాధారణసభ

ఈసభ యానెల 15, 16 వ తేదీలను రాజమహేంద్రవరమున శ్రీయుత బ్రహ్మజ్యోతుల శుభ్రహృదయముగారి అధ్యక్షతన జరిగెను. ఈక్రింది తీర్మానములు కావించబడెను.

౧. దేశరాధిపత్యగుర్వి కార్యనిర్వాహకవర్గసభ వారు కావించిన మొదటితీర్మానమును ఈసభవారు ఏకగ్రీవముగా అంగీకరించిరి.

౨. జిల్లాకాంగ్రెసుసభ ప్రతినిధి యొక్కలనుగూర్చి కార్యనిర్వాహకవర్గసభవారు కావించిన రెండవ తీర్మానమును ఈ సభవారు ఏకగ్రీవముగా అంగీకరించిరి.

౩. ఎన్నికలు:—ఈ క్రిందివారిని గోదావరిజిల్లానుండి జిల్లాకాంగ్రెసుసభ ప్రతినిధులుగా ఎన్నుకొనడ మయినది.

(1) నల్లిశివు వెంకటసుబ్రహ్మణ్య కృష్ణారావుగారు	రామచంద్రతరం
(2) నామన బాపన్న గారు (3) నంబూరి జగ్గరాజుగారు	
(4) తిజీకెళ్ళ క నక్కయ్యారావుగారు (5) బొమ్మిడి శ్రీరామ వెంకటసుబ్రహ్మణ్యారావుగారు (6) అల్లూరి రామరాజుగారు	
(7) కళా వెంకటరావు	అమలాపురము
(8) దువ్వూరి వెంకటేశ్వర్లు	
(9) గరిమళ్ళ నరసింహమూర్తి	
(10) మాచిమంచి గవరాజు	
(11) పొన్నలగడ్డ వల్లభరాజు	
(12) హనుగంటి మూర్యనారాయణరావు	
(13) నీరుకొండ వెంకటేశ్వరచౌదరి	
(14) తివనలూలు మోతీచందు	రాజమహేంద్రవరము
(15) బ్రహ్మజ్యోతుల శుభ్రహృదయం	
(16) శివరాజు వెంకటరామారావు	
(17) గంగిపాటి ఆంజనేయ మూర్యప్రకాశరావు	
(18) దువ్వూరి సుబ్బయ్య	
(19) బ్రహ్మజ్యోతుల లక్ష్మీనరసయ్య	
(20) మండపాక రంగయ్య	
(21) లక్కరాజు శుభాచార్య	కాకినాడ
(22) నేట్రకంటి శ్రీనివాస కోనేటిరావు	
(23) మొదటికంటి తిరుమలరావు	
(24) బులుగు సాంబమూర్తి	
(25) కోడేటి రంగాచార్యులు	
(26) నూరంపల్లి గోవిందరాజు	
(27) నంజనపల్లి లక్ష్మీరావుగారు	
(28) కేశవశర్మ కామరాజుగారు	పెద్దాపురము.
(29) ముప్పన ప్రభులింగం గారు	
(30) కొత్త కేశవగిరిరావుగారు	
(31) కలపాక సత్యనారాయణగారు	
(32) చేలియ్యం సోమయ్యగారు	పోలవరం.
(33) చెరవు వెంకటాద్రిగారు	
(34) దున్న కమలనాథంగారు	

౪. ఆస్తిసాధనముల కనుటచేతనేగాక వయోవృద్ధుల యుగ అహోరాత్రములు హిందూదేశ దాస్యవిముక్తికై ఇప్పటికి పది సంవత్సరములుగ దేశపర్యటనము గావించి, తనజీవితాద్యములను దేశమునందు గల మహమ్మదీయ, మహమ్మదీయ తర ప్రతినిధులను సమీక్షించి స్వరాజ్యవాంఛ మొలక రెత్తజేసి మనయొక్కయు, మనభావినంతానము యొక్కయు, కృతజ్ఞతను పాత్రురాలై, కాశ్యపకీర్తిగారవము లను గన్న మత విశ్వమృ పరమపదించునందుల కీసభవారు తమ వివాదమును వెల్లెబ్బించున్నారు.

౫. నంగరాష్ట్రమునందు ప్రభుత్వమువారు సాగించుచున్న నిర్బంధవిధానమును తగిన అవసరముకాని, అధారముగాని లేదని నమ్ముచు, అట్టిదాని ప్రభుత్వమువారు స్వరాజ్యపక్ష ప్రాబల్యమున దామును గాను చేయుప్రయత్న మనివిశ్వశించుచు ప్రభుత్వవ్యతిరేక ఈసభవారు గర్హించుచున్నారు.

౬. గాంధీదాసుల రాజీనామాపత్రమున గల వరతులమీద దేశైకపత్తము స్వరాజ్యసమరసన్నాహమును ఆధార పడి యున్నది యీ సభవారు విశ్వసించి దానిని అవసరమని తోచిన స్థలములను నేటికే అంగీకరించువలసినదని రాజీవు అఖిల భారత కాంగ్రెసుసంఘసభవారి ఈసభవారు కోరుచున్నారు. ఈ సభవారు అఖిల భారత కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులకు తంతి మూలమున అందజేయవలసినదని ఈ సంఘాధ్యక్షులకు ఈ సభ వారు కోరుచున్నారు.

సవరణ

గాంధీదాసు ఒడంబడికయొక్క అవశ్యతను దేశము తోని పరిస్థితుల కనుగుణ్య మని గుర్తించుచు, ఈక్రింది విషయములు నిశ్చితముగ ఈవిధమున నిర్ణయించవలసిన అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘమువారిని ఈసభవారు కోరుచున్నారు.

అ. ఖర్చు. ప్రత్యేక సమయములందేగాక సర్వదా భరించవలెను.

ఆ. హిందూదేశపుబట్ట యనుటకుబదులు శుభఖడ్గ రని యుంచవలెను.

ఇ. శత్రుత్వపు చందా స్వయముగా వడికిన నూలయి యుండవలెను.

అధ్యక్షు లొడంబడికను తీవ్రముగా ఖండించి, తాను వానిని ఒప్పుకొనవలసినట్లు తెలియజెప్పి, సవరణను తీర్మానమును ఓటుతో పెట్టివారు. అతివరకు విషయమును చర్చించుట అవసరమని కళా వెంకటరావుగారు చేసిన ఉపపాదనను నిరాకరించి, ఉద్దేశమును చెప్పటకు సమక యున్న సభ, ఒడంబడికను నిరాకరింపవలసినది యన్న అధ్యక్షుల అభిప్రాయమును విని సవరణను తీర్మానమునుగూడ త్రోసివేసినది.

౬. అధ్యక్షపదవికి శ్రీయుత బ్రహ్మజ్యోతుల శుభ్రహృదయముగారిచ్చిన రాజీనామాను సభవారు రంగీకరించక ఉపసంహరింపకొనవలసినదని ఆయనను కోరడమయినది.

అందుల కంగీకరించి శుభ్రహృదయముగారు తమరాజీనామా నువసంహరించుకొనిరి.

౭. ఇతరసభ్యుల రాజీనామాలు తులీ ఈసంఘము వేరొక్కరించుట ఆవశ్యకమని. సభరు జిల్లాకాంగ్రెసుసంఘ సభ్యత్వపు రాజీనామాను ఉపసంహరింపకొనవలసినదని ఆయన సభ్యులను కోరడమయినది.

భమిడిపాటి సత్యనారాయణ, కార్యదర్శి.

వెల్లింగుటన్ సినిమా,

మాంటు రోడ్డు, మద్రాసు.
22-11-24 శనివారమునుండి 28-11-24 తేదీ శుక్రవారమువరకు యూనివర్సల్ జ్యూయర్ క్రొత్తది 8 వ పీరియట్.
ది లెడర్ ఫుషర్స్ మాడవారము 2 భాగములు
ఆహోమ గొప్పపీరియట్ 49 దినముల కథ
నేనా గర్భర్ కృత్యములు చూడతగినవి. 3 వ వారము.

బీబీబిబిబి:—నీరెపోయిన పీర్లమును గట్టి పరమ టకు లోక ప్రసిద్ధి జెందినది. స్వప్నమందు గాని మాత్రముతోగాని పీర్లమును పరమగుచున్న యడల తక్షణం నిలిపియును. ముసలితనమును, నపుంసకత్వమును లోలించి యత్నము సంగతును, ఎంత బలహీనుని కయినచూ రెండుగంటలలో వరములకు బలమునిచ్చి సంసార ముఖము అనుభవించునట్లుజేసి సంతాన వంతులక జేయును. శ్రు త్రయములు రహస్యముగా నుంచబడును. 20 మాత్రలు సీ! 1 కీ రు 2-0-0 వి. పి. చార్జి వేరు
ఆర్య వైద్యశ్రమం,
13, బైరాగిమఠంబీధి. మద్రాసు.

మెస్సరిజము నేర్చుకొనుదు

మెస్సరిజము, హిప్పటిజము, తాట్ రిడింగు, కాక్ నెక్ ట్రేవర్, అత్తకత్తి, దూరదృష్టి, దూరక్షమాము, మెస్సరిజసహాయమున వ్యాధి నివారణచేయు పద్ధతులు విపులముగ, మర్మర హితముగ, సుఖోధకముగ, అత్యుపయోగపరముగ, గురువుశిష్య ఆభ్యాసయోగ్యముగ నుండునట్లు రచించబడినది.
మె ప్రతి 1-కి రు- 1-0-0 పోస్టేజి 0-4-0
ప్రాఫెసర్, నేఖర్, మెస్సరిస్టు ఏలూరు.

మరోకోవరదలు

పైనికయేర్పాటులు నిలుపుజేయుబడెను

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

మరోకోలో వర్షాధిక్యతచేతను వరదల యిబ్బందులనల, నను పైనికప్రయత్నములన్నియు నిలుపుజేయుబడె ననియు, పైనికలందరు రాకపోకల ఏర్పాటులు సజ్జేసికొనుటయందు నిశ్చయమై యున్నారనియు, మాడ్చినుండి తెలియవచ్చుచున్నది.

సర్ లీస్టాకుగారి హత్య

చక్రవర్తిగారి విచారము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

సర్ లీస్టాకుగారి ఈజ్జతుగా హత్యకై తనవిచారమును పోలీసులు ఆలంబిగానికి తంతివార్తనంపిరి. తనపైన్యములో ముఖ్యోద్యోగిని క్రూరహత్యగావించి నైర్యమునకు నష్టము కలిగించినందులకు చాల ఆగ్రహపడుచున్నారు.

లీగారి కోరికనుండి ఒకడండ బుర్రెలు బయటకులాగిరి. మోటారుబండిలో వేరొక బుర్రెలు దొరికినది. నుడూనునాఖరులో యిప్పటికి 20 మంది ఆరెస్తు కావించబడిరి. ఒకయొకకుడు (ఆరెస్తుకాబడినవాడు) సర్ లీస్టాకుగారితో 18-వ తేదీన సంప్రదింపగోరి, (ఆయన నడవడిని గూర్చి కొంత భోగట్ట తెలిసికొనెనని) పత్రికలలోన వాయబడినది.

లాకా లేజీ నూతనసహాయపండితుడు

మదరాసు, నవంబరు 22:—చంచయ్యగారు శలవుమీరద నున్నందున న్యాయస్థానమును హైకోర్టు న్యాయవాది యగు టి. యన్. వెంకటేశ అయ్యరుగారు లాకా లేజీ నూతన సహాయ పండితులుగ నియమింపబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

హైందవ వైద్య పాఠశాల

బొంబాయి, నవంబరు 21:—దేశీయమందుల విధానమును శరీరకాస్త్రమును నేర్పుటకు యిండియా ప్రభుత్వము వాకోక పాఠశాలను ఆనతికాలములో స్థాపించబోవుచున్నాడు. (ఆ. ప్రె.)

దొంగలెంపబడిన రివాల్వరులు పట్టుకొనబడెను

నల్లరు కల్లారులు ఆరెస్తు చేయుబడిరి
తిరుచనాపల్లి, నవంబరు 21:—సర్కిలు యిన్ స్పెక్టరుగారును పార్టీయు 15 తినములనుండి సోదా చేయుచున్నారు. మాజూరు ప్రెజిడెంటు నవంబరు 2 వ తారీఖున నాల్గు రివాల్వరులు పోవుటయే సోదాకు గారణము. కాజమర్లపట్టి ఆను గ్రామమునకు ప్రక్కనున్న చిట్టడవిలో రివాల్వరులు గొరకను. నల్లరు కల్లారులు ఆరెస్తుచేయుబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

తిరుచినాపల్లి కాంగ్రెసు కమిటీ

తిరుచనాపల్లి, నవంబరు 21:—బ్రహ్మజ్యోతుగారి మరణముననుచారమును జెల్పుచు నొక తీర్మానముగావించి ఆలీసోదరులకు బంపెను. (ఆ. ప్రె.)

డాల్టిలింగు, నవంబరు 21:—టిబెట్టదేశమునందు గల లాసాలో పోలీసుబలమును సంస్కరించి చక్కని యేర్పాట్లు గావించుటకు బంపబడిన సర్దార్ బహదూర్ యన్. డల్లియం. లేడన్ గారు నేడు యిచ్చుటకు వచ్చిరి. వీర్డు నెలవాసంతరము తిరిగి లాసావెల్లెదరని తెలియచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

ప్రతికూలబహిష్కారచట్టము

రంగూను, నవంబరు 22:—బర్మాప్రతికూల బహిష్కారచట్టము ఆమ్ పోర్ స్టు జిల్లాలోగూడ నమలుతో నుంచబడును. (ఆ. ప్రె.)

బర్మాదేశమునందు నిర్బంధ విధానము

మరి యిరువదియెనిమిది సంఘములు అశాస్త్రీయములై నవని ప్రకటించుట
రంగూను, నవంబరు 22:—హిందూ జిల్లాలో 27 సంఘములును, తారవాడి జిల్లాలో నొకటియు ప్రమివలు లావరణ చట్టముక్రింద ఆక్రమమైనవని బర్మాప్రభుత్వము వారిచే ప్రకటించబడినది. (ఆ. ప్రె.)

రక్తక్షి సంగ్రం కార్తికమాస బ॥ ౧౧, శనివారము

నవనీతచోరుడు

[అప్పల వీరవెంకటజోగయ్యశాస్త్రిగారు]

ఉ. ఏలర యంత యాగడ మదేల బాలవీలదేహ నికా, బోలిన దండగీ డొకడు పుట్టునె? కట్టెద నిన్ను తోటి కీ, వేళ నికెట్టు గోపికల పెన్న హరింపగఁ జాలువాడ నికా, జాలి దలంప కృష్ణ! యిక సాగవు నీదగు చోర కృత్యముల్.

ఉ. చల్లయఁ బాలు పెన్నయనుఁ జాలుగ నుండగ నింట మానియా, గొల్లల యిండ్లలో నటులఁ గొల్లగొనక బని యేమి? లండ్రి! యా పల్లవపాను లందఱునుఁ బట్టరె? కొట్టరె? నిన్ను దండగీ, డల్లరిపెల్ల వాడనుచు నాడరె? కృష్ణ త్రిలోకమోహనా!.

ఉ. అచ్చెరువయ్యె, నొక్క లలనామణియింటను బాలుపెన్నయకా, మ్రుచ్చిలి పర్విడంగఁ గని మొట్టలుపెట్టగ నామె కోడలికా, తొచ్చియు దాని మూతినెఱిఁచుచునకుం దగ పెన్నబూసి నీ, వచ్చొట్టు బాసెంతట, తగునా? యిది కృష్ణ త్రిలోకమోహనా!

నిన్ను గాదు

[కవిగొండల వేంకటరావుగారు బి. ఏ. బి. యల్]

(గీ తి క)

నిన్ను గాదో పిల్ల!

నిన్ను నొకొంటివా?

పెళ్లు పెళ్లుము పిల్ల!

పెళ్లిపో నీదారి॥

నిన్ను॥

ప్రాద్దుక్రం కెట్ట నీ

ముద్దు మొగము చేల

అద్దిరా! ఆ మోమె

ఆ మోమె యనుకొంటి॥

నిన్ను॥

చిటుచలి నంబు

చెంగు చిక్కనఁ గప్ప

ఆసిగ్గు లేమొ యొ

చనుకొంటిఁ గనుకొంటి॥

నిన్ను॥

అసురసంజను నీదు

నంజలు రవణింప

ఆయెంటి అంజల

అందె లంచును వింటి॥

నిన్ను॥

మునిమాపు పడుట నీ

ముడిపూవు వెనుజాఱు

నల్ల దూముడి యొక్కొ

అనుకొంటిఁ దమిళొంటి॥

నిన్ను॥

ఇరుల మాతను నన్ను

ఎవరొ? యంచీ వెంచ

ఎవరు నీవా యంచు

నెంచితీ నీవైతొ॥

నిన్ను॥

కవిత-నిమర్శ

[భువనగిరి విజయరామయ్యగారు]

క॥ శ్రీల నైలువయి బహుళర సాలంబనఁ దేని కమలజాడంబున ర మ్యాలాపరచిరకేళి వ్యాలోలత వెలయు తత్త్వ మచ్చింతు మదిక॥

గీ॥ వివిధభావారసార్ధకవిశ్వోత్స సమదయప్రౌఢ్యోద్ధానశాలిధీప్ర భావవాగర్జనవాధి వై వతకళాప్ర వాహకవితా సరస్వతిఁ బ్రస్తుతింతు॥

క॥ డోహోద్రవంచనిభృతో త్రాహనవధానలేతసంభవదఖల వ్యాహరదోపసమ్య గ్రాహివిమర్శకవదాన్యకలన నుతింతుక॥

గీ॥ కవి విమర్శకుండు కాలేడు; కాలేడు కవి విమర్శకుండు కడకనైన; కవితయును విమర్శకత్వ మొక్కనియందె కలిమి పూర్వపుణ్యమనఫలంబు॥

క॥ కవితలన విమర్శకుఁడు! కవికి విమర్శకునివలనఁ గలుగు సహాయం బెవ రెఱిగి వాకొనంగల రవేద్య మతిగూఢ మది సురాదులకై నక॥

క॥ ప్రకృతికిఁ బరమేశ్వరనకు నకృతచ్చిన్నము; నెట్టి సంబంధమొ పోవో వ్యతి విమర్శక కవులకు సుకృతానుకృతముల విట్లు చూచె వచోర్విక॥

గీ॥ దై నస్పృశి పెనుమాయ తారసిల్లు కొలది భగవద్గీయత వెలయునగిది కవికవిత్వప్రపంచంబు కఠినతార్కి కాభిమాతిఁ దేలు సుభ్రశీర్వతిశయమున॥

క॥ ఈవిషయము సోదాహరణావిష్కృతిఁ గవి విమర్శకాభి సవిధమందే వినయపూర్వకంబుగ సేవింపఁ గవిత్వ లుధి సిద్ధించుటకై ॥

చ॥ పసినినుఁ గొక్కయం న తడవొట్టుగ ముద్దులమాటలాడుచో ముసిముసినవులూరు పలపోలమోదము గుబ్బిల్లి యే విసుగు జనింపదంక పయిపెచ్చు తదర్థకుఁ జేరి యెన్నియో కొసరుల దన్ని సర్వపక్షోపహరణులఁ గ్రోలఁజేయునే పసగుణమో యెఱిగి నుడిబొక్క ససాక్ష్యము; భావబుద్ధి బర్హ సపిఁజుంగుచో ననధికై నకుగవ్యమాగావర్తక భళి! దొసగుల పుట్టుగాక శిరుధోరణి శాద్విక సౌమ్యంబు స ప్రసబలపోషణంబు, సుకథానకృష్టి, కథాసమృద్ధి, పా త్రసమయసిద్ధి, యాచితీ ముదంబిడుశుద్ధి యెసంగునే! తదీ యసముపప త్రిఁగాంచినకదా! తోడండ్రులు వాని సద్గురు ప్రసిత నొనర్చి వాక్యగుణధృతులందు ననుక్షణంబుగా నెసఁగ ననే దోషముల నెట్టి విమర్శ యొనర్చి చూపి స ప్రసహనిఁ జేసికొందురు తదంచితగౌరవ మాతృసౌఖ్యముకా, స్వసమితి ధార్మికాగ్రతి, ప్రపంచనిరా మయత్వవృద్ధికి నసతి చెలంగుమార్గమనిఁ న్రాత్మ్యం మూఢులు సోమయో దదీ యసుఖిభాషికిన్ పలయానంతటి యోషిక లేక స్వేచ్ఛకున్ ముసురుముసుంగటంచు, దమపుత్రులు 'ఛాందస' దేశికాభిలో నసపడలేరటంచు, జననప్రభృతిన్ దమచుట్టుఁ దోయ వా గ్విసరము లూహకు స్వగులు వేషము లాటలు బాట లెన్నియో వెనఁ గనుగొన్నమాత్రం దఁ పీకలతో వినినంతమాత్ర దీ మధుమమెయిన్ దనంతటఁ గ్రగమంబుగ బాలుఁడు సేర్పచుండఁదె స్థల మందలింపుల వికారపుదైత్యపుత్రేట్లఁ బోట్ల, రా

త్తు సులకునైనఁ దోచనిపితాచపుశ్శిలతోడ బిట్టు దా నుసికొలుపన్దలంచిన యయోమయదేశకమార్గ మన్నిమా నసములకైక నాయక వార్యపుటభ్యయనంబు గూర్చుదు ర్వ్యసనుల స్వాధ్యస్తైలకు నాడెబుచ్చగ నేల వెన్న కున్ మిమిమిసంగు మాదమమించి శరీర సుమాతిపేళలా గ్రసరతఁ బొల్పు బాలకుని రవ్యతిరంబగు బుద్ధి నందు నే యసగి గవిత్యలంఘయి యల్లి యాపాపాల బిడ్డలందు బి ట్టెవఁ గఁ జేసి, శిక్షపయి శేవము, సద్గుణభోధమీదఁ దె స్తసియందయింపఁజేసి, ఘనకార్యమొనర్చినయట్లు వ్యర్థతా మసమన విట్టివీగుదురు మంచి నొనర్చునే సంఘమందు నీ మనసపుకామబుబుల రుమారము తిత్తితిగాండ్రతీండ్రలు క్లిష్టపుడదాదులైదుగు క్రేవల బిడ్డలఁ దిప్పి వారి నీ రసగుణలక గుయు క్తికుల భ్రష్టవివేకుల నాతతాయు లకా నసనఱుగాండ్రఁజేయు గుణవంతులు దీనిని మెచ్చుకొందురే; 2. మనగిరి మాఁగి పెన్దనల వల్లబుడి మడంగు పేమపు న్ను సేవెసయాల నిచి నూరులమార్గ పుటంబు నెట్టి డ ప్పసపసలు న్వదల్చి బహుభంగల రాపిడి సానదేచ్చ మె ల్లిసలుపుకొన్నగాదె, యవలీలనన ర్హవిభూషణ లెన్నియే న్నెసగులఁజేయవీలమరు: దేవనమాఁజను నూఁచిట్టుబో ట్టిసుమును మున్నుఁగాఁజెరిగి, యెర్చి, జలంబులఁదార్చిమాడుమా ద్దసిమి, గ్రహించి, పాశేమయి యొప్పు సెగక బచనంబొనర్చి స ప్రసహితంబు, నాజ్యరచిరంబు పయఃఫలసంభృతంబుఁగా మెవనఁగక మెల్పుల మేలింపఁజేయునె వియ్యపోగిరం బుసులని, యేదియో ఘనత యొప్పునలంబు శ్రమప్రమాదమా నసులయి వెట్టితోట్టినచనంబులఁ బల్కుదు రింతెగాక బా ల్యసమయఁచెట్టితంబుల సలక్ష్యముగాఁ బరికింప బాలకు ల్యసమయ మెఱిగి, వ్యాపకృతి పాల్పడకుంట సర్వభావమైకనం బొసఁగునె? దేనిజూచినను భోరన హ సయంగంబు సాఁచిత ద్ద్రసనముకై పెనంగుట స్వకంబరు నైజముఁగాఁగఁ దోచదె యెసరిక నిల్చి దీన శుఖ మేర్పడుఁ గష్టము దీనఁ దోయన న్యస్వసముగల్గనందనక నాఁచురే పసిపిల్ల లెందున దైస దలిదండ్రులలో యొరులలో తీరనిశ్రద్ధఁ జరించి వారికికా దొసఁగిడు నగ్ని, దీపశిఖ, తో యును మున్ను గువనుసంఘము లెసఁదోలఁగించి, వానియెడ భీతిజనింపఁగఁ జేయకోలు; సం తపసుగూర్త బిడ్డలకు 'నాన్న' యు 'నత్త' యు 'నమ్మ' యందుఁ గా, యసిగయలుందు మాటల నిరింతర మెన్నియో మార్లుచెప్ప కే కొసరి వచింపఁ జేసకయ కొవిదులొదుర వాఁ! సంతతా భ్యసనము దిద్దుబాటు నిటు లాజనంబు నెసంగు చుంటనే సిసువులు లోకకాగిక విశిష్టకళ ల్లిహియించి సంస్కృతికా ససిగ మెలంగఁ జాలుదురు: శంకలు బాటుడుఁ బాట్లు పట్టేతా శ్యసములందె మెండుగ నెసంగననకా బెజమాటలే! కా ర్యసమునయంబులం దశభనా ప్తియు శిక్షకుఁ దోడుగాఁగ బు ద్దిసునిశితత్వ మేడ్చ నతీంద్రియభౌతికపారలౌకిక ప్రసరముమార్పుమార్పకళితరాజ్యమహార్గర వీచికాంతరం గసకలపాలనక్రియ నఖండితమౌత్రెయియు క్షయత్రభా గ్యసహితభిబలోగ్రసలిలాంతరయానములైన పాణ్డితి లసిత సమర్థకల్పితకలాపములందె దొసంగు లెన్నియో పొసఁగుట, తత్త్వమాదముల బోల్చిమహాజనచారపత్రికా రసనకదార్చి ఖండనపరంపర లూపు విమర్శ చేయుటలో బిన నెవఁడో యొకానొకవివేక విహీనుఁడు దప్పరాజ్యభృ న్నఁ పసుధాధికీ బ్రబలబారిదాదిగ సర్వప్రక్రవ ర్తిసమితిమాటువేషములఁ దిర్చి స్వకాలితహాసవోఘమం దసహాసపుత్రి యేర్పడియెనా దమవెనని, యాత్మరాజకా ర్యసమయము బ్రజానుభుదరత్వయవృత్తికి దప్పెనా యటం చసకృదుపాయయోగముల వారసి వెంటనే తత్త్వయుక్తము న్వసించి కొంటయ న్నమవమా విహా కనమా చరిత్రలకా దెసలను నాఁడునేడు జగతికా దినముకా బ్రభవించువార్తలకా మసకలమార్గపుష్టిని విమర్శను గోరనికార్య ముండునే? యునులున న్నేచ్ఛకున్నరగి యొన్న నెఱుంగనివారి కెప్పుడు నిర్వసముగ నద్విమృ పడివేపుర తప్పన కాదటంచు నె క్కసముగ బల్కుచుండు రతిగర్వపరాభవమందు దాఁకేదా మసమన సంధులై యొకరు మాకవనంబుల దవ్వబట్టు ధై ర్యసహితంబుండురే, యని నిరంతరగర్వ నికృత్యేతిత్తులై మసలుదు రవ్వలకా బ్రతిభమాలి గతోత్సుకత స్థితిమందు దసదవివేకమే! వెను కావెగటు న్నెనుబాటు నేటికో?

తంజావూరు సరస్వతీమహల్

అక్టోబరు 22 రేడిగల ఆంధ్రపత్రికకు శ్రీయత కనుపర్తి మార్కండేయశర్మగారు ఈభాండాగారమును గురించి వ్రాసినయుత్తరము సకాలమున ప్రచురితమైనది. నే నీభాండాగారమును జూచుటకై యొకతూరి తంజావూరికి వెళ్లినప్పుడు ప్రస్తుతము కార్యదర్శిగా నున్న సాంబమూర్తిరావు పంతులు గారు తెలుగుపుస్తకముల వివరణపట్టిక నొకదానిని తగ్గుచేయించుచునీ కోరిక నేను తంజావూరికి సమీపమున నుండు టచేత నాచేతనే సహాయము తప్పక చేసెదనని చెప్పితిని. ఇచ్చటి తెలుగుపుస్తకములకు తాతలనాటి పట్టిక యొకటి గలదు. దానినిబట్టి కీర్తిశేఖరను గోపాలశర్మగారు (తంజావూరి కౌపురస్థులు ఆంధ్రులు, తెలుగులో నుండివచ్చియుండు) ఆకారాదిపట్టిక నొకదానిని తయారు చేసిరి. శ్రీసాంబమూర్తి రావుగారు నాకు బంపిన ఈ ఆకారాదిపట్టికను బట్టి తెక్కచేయుగా ప్రస్తుతము భాండాగారములో నున్న తెలుగుపుస్తకముల సంఖ్య యెందునూర్గు పైచిలుకని తేలుచున్నది. ఇందు కొన్నిపుస్తకములు కన్నడకవితాన, కొన్ని గ్రంథాపి (అరవ లిపి)లోను గలవు. ఇందులో చాలాభాగము నాయకరాజుల నాడు వ్రాసిన తాళపత్రగ్రంథములు. మిగిలినవి వహరాష్ట్ర రాజులనాటివి. అందుచేత కొన్నిపుస్తకములు మిక్కిలి శిథిలమై యున్నవి. వీటిలో 45 పుస్తకములకు మాత్రము దశసరికాగితములపై కాపీలు వ్రాయబడినవి. తక్కినవి వ్రాయవలసియున్నవి. కొన్ని యపూర్వపుస్తకములకు ఒక్కటే ప్రతి యుండుటచేత వాటికి క్రొత్త నకలు వ్రాయించుట ముఖ్యము.

ఈ తాళపత్రగ్రంథములుగాక కాగితములమీద వ్రాసిన పుస్తకములు నుమారు ఆరు నూర్గులైనవి. ఇవి యన్నియు నాగరలిపిలో నున్నవి. ఇందును విషయముల గూర్చియు పురాతనగ్రంథములలోని పద్యములు గలవు. ఈకాగితపు పుస్తకములలో సంస్కృతము అరవము తెలుగు కన్నడము వలయులను వహరాష్ట్రము హిందుస్థానిభాషలలోని నుండిపద్యములు నాగరలిపిలో వ్రాసియున్నవి. ఇందులో ములు పూర్వకపుల తెలుగుపద్యములు. వీటి నన్నిటిని ప్రశ్నోకముగ తెలుగు లిపి వ్రాయవలసియున్నది. ఈకాగితపు పుస్తకములకు సాంబమూర్తిరావుగారు విషయ నూచిక తయారు చేయుచున్నారు. సుమారు సగము పుస్తకము లకు తయారైనది.

ఇవిగాక తెలుగులిపిలో వ్రాసిన సంస్కృతగ్రంథము లనేకములున్నవి. వీటిలో నచ్చటచ్చట కొన్ని తెలుగుపుస్తకము లను గూడ చేర్చి కట్టినట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. ఇంతియగాక ఈ గ్రంథములను శోధించినయెడల ఆంధ్రులుగా నుండిన సంస్కృతకవులు చైత్రాకలరు.

ఇప్పుడు ముఖ్యముగా మనము చేయవలసిన దేమనిన- తెలుగుపుస్తకములను చిల్లరపద్యములను ఒకచోటికి దీసి వాటి స్వరూపమును వెలుపునట్టి వివరణపట్టిక నొకదానిని తయారు చేయవలెను. ఇందుకుగాను తాళపత్రగ్రంథపరిచయము గల మునిషీలిద్దరు ఆరునూపములు పనిచేయవలసియుండును. అనగా అధ్యక్షము 600 రూపాయలు కావలసియుండును. ప్రస్తుతము లైబ్రరీకమిటీవారి సేమియే ధనము వెచ్చించలేదు. తయారై యున్న అరవపుస్తకములపట్టియే అచ్చయ్యే సాధనం కనుపడ లేదు. అందుచేత తెలుగుపుస్తకముల జాబితా త్వరలో బయలుపడుట దుర్లభము. ఈపనికి మనమే పూను కొనవలసియున్నది. ఈ పనికిగాను 1920 సంవత్సరములో ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తుభాగ్య విర్యాపాక సంఘమువారు 116 రూపాయలు ఇచ్చుటకు తీర్మానించిరి. కాని ఆదబ్బు యొకను పంపలేదు. ఇది యిట్లుండగా మొన్న తెలుగులో జరిగిన వార్షికగణలో 500 రూపాయ లిచ్చుటకు తీర్మానించినట్లు పత్రికలలో వచ్చినది. ఈతీర్మానమును మునుపటి తీర్మానము వలెగాక పరిషత్తువారు అమలులోపెట్టితే సంతోషమే. పతి పత్రవాటికి తంజావూరి లైబ్రరీయడల కొంత కృతజ్ఞత జూపుటకు కారణముగూడ గలదు. ఇటీవల ఇద్దరు మునిషీలను ఇక్కడికి బంపి కొన్ని యపూర్వగ్రంథములకు నకలు వ్రాయించి తీసికొని వెళ్లినారు. ఇట్టిగ్రంథములను గూర్చిన వివరణములను ఆంధ్రలోకమునందు వ్యాప్తిజేయుట వారిధర్మము. కాబట్టి యీరెండవతీర్మానమును వారు తప్పక త్వరలో అమలుపరచెద రని నమ్ముచున్నాను.

పరిషత్తువారిొకవేళ ఈ తీర్మానమును అంగీకరించని యెడల ఈభారమును ప్రజలే వహించవలసియుండును. ఆంధ్ర గ్రంథాలయసంఘమువారును తదితరులను కలిసి యీ చిన్న మొత్తమును సంపాదించక పోలేరు. ఈపనికి శ్రీయతులు నూరి నరసింహశాస్త్రి, ఆయ్యంకి వెంకటరమణయ్యగార్లు తప్పక పూనెదరని విశ్వసించుచున్నాను.

ఇచ్చటి తెలుగుపుస్తకములలో నూటికి పైబడి పుస్తకములకు శ్రీయత కనకవల్లి భాస్కరరావు నాయుడుగారు వివరణపట్టికను తయారు చేసి యుంచినారు. తక్కిన పుస్తకములనుగూడ ఇట్టి వివరణపట్టిక యొకటి వ్రాతప్రతి తయారైన తరువాత దానిముద్రణము ధనాధ్యు లెవరైనను చేపట్టగలరు.

ఆశాపరిణామము

అర్ధరాత్రి దాటినది. నీరదకు నిద్రకాదు. మున్నములో నికి నెముక లేకుండ చితుక బొడువబడిన యాపెతు నిద్ర యెట్లు వచ్చును. బాధకు మూలిగినచో భర్తకు నిద్రాభంగమగునని లోలోన కుములుకొని పోవుచుండెను. ఆ మహాపురుషుడు యిద్దరి పోయెట్లు గట్టుపెట్టి నిదురించుచున్నాడు. అబుసకు దాపునకు జేరబోయెడి దోములుకూడ వెనుకాడుచున్నవి. మంచానికి సరిపోయినాడు మనిషి. మనిషి అంతవిన్నవాడు అందగాడు కాకపోయినను ఆజ్ఞు ఆనోట్లు ఆకట్లు నిద్రపోతూ వున్న ముందు జాగ్రత్తతో మెనలుకున్నట్లే తోస్తుంది. Railway Refreshment Room లో రాత్రులు గడపడం అలవాటైన మనిషి లాగానే ఉన్నాడు. గుఱకమాత్రము తన యిల్లని స్వతంత్రించాడని మన మనుకొనక తప్పదు. లేక భార్య బాధకు సహించి బ్రతిమాలుకొనినానికి ప్రక్కకు జేరునేమో యని భయపెట్టుటకు జేసిన జేమమో తెలియదు. ఇంతలో యే దోకలవరిత ఆరంభించాడు. సమీపించినది. భార్య విచారించి. "మనోరమా! తప్పక తరిమేస్తాను యీవేళ- మాట నమ్మ. మర్నము విడిచి వెళుతున్నా. రేపు ఆప్రకారం జేయకుంటే గంటించేసేయవచ్చు. నేటికి చేర్చుకో నీవు నామనం వహిస్తే నేనేం చెయ్యగలను చెప్ప. రామస్వామి తాళుచురి. మనవి నాల కించనీ.

నీరద భర్తచిత్త వృత్తిచేత తన యెత్తిడికి కారణం గ్రహించినది. ఇకలాభం లేదనుకొన్నది. నాటిసాహసానికి మనోరమ మంత్రిం పారించిన నిశ్చయించుకొంది. ఆభరణాలన్ని ఒలిచి ఆమునప్రక్కనే పెట్టింది. మంచముచుట్టాము మ్యాటు ప్రదక్షిణం చేసింది. సాగిలబడి ముక్కింది. పోవుటకు ప్రయత్నిస్తుంది. కాళ్లుసాగవు. కాళ్లు తడుబడలివి. అడుగుపడదు. చూపులు భీరముభారవిడచున నాటుకొని పెకలించుకొని నను పెల్లగిలిరావు. భక్తిపారవశ్యముచేత పాదము లల్లన కన్నుల కద్దుకొనినది. నిద్దుర చెడనేమో యని గడగడ వగలికింది. తెలుపు దిక్కునకు పొనారినని పాపము చాలా తపాతపాపపడి. పొదామా ఇద్దా అని తారట్లాడింది.

ఈజన్మకిం లేకదా చూచే తీరాల్ అని నిశ్చయించుకొంది. తింటే యొక నాలుగు తక్కులు తినటానికి సిద్ధపడ్డది. చచ్చేటంత చెబుకొంటే చావనేచూచా - చాలపుణ్యంకదా అనుకొంది. భార్యము చెప్పకొని తొట్రుపాటుతో అడుగులువేయుచు దగ్గరకు పోయి మోముపై మోము జేర్చింది. వేడినీటిబిందు వొక్కటి బారి భర్తపై బడ్డది కండ్లు తెరిచాడు స్వామి. ముకుళిపాస్తయై తలవంచి నిలిచియున్న నీరదను చూచాడు. ప్రక్కలో సామ్యులను చూచుకొన్నాడు. సన్యాసము గురించి నాడు. తల యెత్తలేకపోయినాడు. నీరద గుర్తించినది. ఆలస్య మనవరల మనుకొన్నది. అడుమాట లేదుగదా యని చింతించి పరమపరమ్యతమేకదా అనుకొన్నది ప్రారబ్ధమకదా అనుకొంది. ఈనాడ్యంతే పరమసాధు వయ్యేకదా యని పరమహర్షము నొందినది. ఇంతచాలని సంతోషించింది. భర్తసంతోషమే తనసంతోష మనుకొన్నది. పాదము కడ చేరినది. "ప్రాణ నాథా! నెలవిచ్చెదరా? పోనలినదేకదా యని బలవంతముమీద పట్టలేక పట్టలేక శోకమును విగబట్టి పట్టిపడి నీరద.

భర్త:— దుర్మార్గురాలా నన్నెల లేపితివి?

నీరద:— నాథా! నాకన్నీటి బిందువు నాయజాగ్రత్త కలన రాలి నిట్లయ్యె. అట్లు కాకుండుటకై నేనొనర్చిన ప్రయత్నములన్నియు నృథయయ్యె.

భర్త:— నా కేయపకారమును గూర్చ నాతలదాపు చేరితివే చండీ.

నీరద — అపకారమా - నేనా - తమకా - గూర్చుట యా - ఆ-ఆ-ఆ - (వెనుకకు నడిపోయినది.)

భర్త:— ఆయోమయహృదయుండే చివలను లేచి క్రిందపడి మూర్ఛిల్లిన నీరదను ఆత్మరతతో మంచముపై చేర్చి మంచమీద నోటితోపోసెను. ముంగుడుపడలేదు. నాడిని పట్టిచూచెను. మెల్లగఉడుమనే ఉన్నది. గుండెసవరించెను. నీళ్లు ముంగుడుపడలేదు. నీరద-నీరద యని పలుమార్లు పిలిచెను, పలుకలేదు. గుండెలు బాదుకొనసాగెను. కుర్చీమీద చుకెలి బడెను. "మనోరమా! నీవైన మక్కువ నన్నెంత చేయించెనే" యను కొనును నిండుప్రాణమును నిలుపున తీయించెనే అనుకొనును. అన్ని దెబ్బలు కొట్టి పుట్టినంతటికి పొమ్మని చావ

ఈతంజావూరి సరస్వతీమహాలలో కొన్ని యపూర్వములైన తెలుగుపుస్తకములున్నవని మార్కండేయశర్మగారే నూచించియున్నారు. ప్రస్తుతము అముద్రితములను, మనదేశములో సామాన్యముగ ప్రచారములో లేనట్టియు కొన్నిగ్రంథములనుగూర్చి రావోపు భారతికి వ్రాయవలసినాను. అందుచేత వాటివిషయ మిచ్చట పేర్కొనలేదు.

కుంభకోణం }
30.10.24. } వె. వి. శర్మ.

సుభాషిత రత్నావళి

[సోమంచి సూర్యనారాయణ శర్మగారు]
(పీఠిక పద్యములు)

ఏనుగు లక్ష్మణకవి ప్రణీతమున సుభాషిత రత్నావళి పీఠికపద్యములు అముద్రితములు రమారమి 70 పఠకు మామిత్రులు శ్రీచాగంటి సుబ్బారాయుడుగారి యొద్ద లభించినవి శైలి ప్రదర్శనార్థము మూడుపద్యముల నీక్షింప నిచ్చుచున్నాను.

ఉ. శ్రీలలితాద్రిజాఘస్యణచిత్రక రాగముగాంచి తావక, భ్రూలత పల్లవించె ననఁబోజి నిజంబున మించు టదమ్ము, గేలధరించి ప్రేమఁదిల కింపఁగఁ జూపు విలాసశాలికి, బాలితనర్వ భక్తజనపాళికి మ్రొక్కెడఁ జంద్రనశాళికిన్.

నీ. కలధాతగిరియును కలధాతగిరియును

విల్లుగా పొడవైన యిల్లు గాఁగ

కమలాహితుండును కమలాహితుండును

శరముగా లలిత శేఖరము గాఁగ

పద్మోద్భవుండును పద్మోద్భవుండును సాదిగా

మెయిదాల్చు బూదిగాఁగ

పవనప్రియుండును పవనప్రియుండును

సొమ్ముగా సాలనేత్రమ్ముగాఁగ.

వజ్రులు పెనువేల్పు ముమ్మొనవాలుదాల్చు

జగములకు జేడు ధనదుని సంగడిఁడు

హరుఁడు పెద్దాడ సోమశంకరఁడు హృదయ

సరసిజంబున నూకు సాక్షాత్కరించె.

ఉ. తోయధిసారమై యితరదుర్గభమై గుణరమ్యమై జగ, ద్వేయ మహత్వమై భువనదీపకమై కమలాభ్యమై నిశా, నాయక సోదరంబయి మనఃప్రియమౌ రతనంబు టొమ్మునం, బాయకఁ దాల్చు శౌరి నిరపాయసుఖంబులు మాకు నీవ్రతన్!

మోది చెవులుముసినను నాయడక్రొధము లేదుగదా నీరదా. దొంగనిద్దుర పోవుచు నిన్నీ నాడు కనిపెట్టుమనే యంటినే సద్భూకల్పవల్లీ! ఇట్టినిన్ను మనోరమకై నే నెన్ని బాముల పెట్టితినే. దాని మెప్పు పడయుటకై నిన్నిల్లు పెడలమంటినిగదా! నేడుగదా నీసుగుణపుంజను లారయగంటి. నాయట్టి దొర్నా న్యునకు నిన్నుబోలనారు దమ్ముదురా? నాపాపము నన్ను చెటిచె. రోవెలది! మనోరమా! నాయంట నావెలదియుండుట నీ శ్రేణిర తగల్గినే. నేనీమధ్య చావల్యముచే మాలిసంట్టుకొని నీయింటికి రామి నీరదపై నీకనూయజనించి, దానిని మరగిలిననీ దీనిని దణును పట్టు పట్టితివి. వసుకున పిన్నయెంమాలతి నన్ను చేరనీక పొమ్మునుడుకదా నీసామ్యునేనొల్ల నని నాకిలిముసా. మనోరమయే గలియని మరల పోన నీరదను తోలుమనియె. నానీరదకు ఆయువులు నాదెబ్బలకే అంతరించి యుండవలయును. తననిష్కల్యవన ర్షిన బయలుపెట్టుటకు యిట్లు కొనప్రాణముతో నుండే కాబోలు. నాయందు ప్రేమయా నీకు నీరదా! నా మోమున మోము చేర్చవలయునను మోహమా నీకు నీరదా. నాయెడ నీ కెంతభక్తియే మానవతీతిరోచూడ! నేను వశ్యప్రాయుడను. నిన్ను బానిసకన్న సభమముగా చూచితిని. నీపాలిటి రాక్షసుడ నై నిన్ను వేధించితిని. నాదురదృష్టమున నిన్ను తోలుపోయితిని. ఇట్టినిపు పోయినపిదప నా కిజీవమేల! పరమేశ్వరా! నానీరదను నాకు ప్రసాదించువు. నాలోపములు తెలిసినచ్చె. భర్త నని నన్ను నేవించి నాలోపము లొక్కటేని యెంచక ఋణము తీర్చుకొనియె. నేను ఈపె నరరాంగిగ స్వీకరించి కడుంగడు నన్యాయమొనరించితిని. కత్తికోతల పెట్టితిని. పొట్టములకు దూరమొర్చితిని. స్వప్నవాసచ్చెను. తెలివితో మెలంగెదను. నీరద నిన్ను లేక యీజారుని కొనిపోమ్ము, సర్వేశ్వరా!

ఇంతలో నీరద కొక ద స్త వచ్చెను. నీరును వెళ్ల పోసి కొనెను. ప్రాణ వాయువులు కంఠ ద్వారమును వెడలిపోయెగా పోమేళాయని రమేశుడు అపరిమితదుఃఖముతో చూడ జోయెను. నీరద కనులు విచ్చెను. రమేశునిచిత్తమున వికాసము చిగిరించెను. రమేశుడు కొంచెము నీరము చెచ్చి తనభుజాస్పృంధ మాధారముగా నీరదకు జేసి యెడిలో కూర్చుండ బెట్టుకొని గ్రోలనిచ్చెను. తన పరిధానంబున మేనిచెమ్మట లారదుడుచు విసరుచుండెను. దంపతు లానందబాష్పముల పడలుచుండిరి. కనబోవనుకొన్న వారు పెనవేసికొనిపోయిరి. హరికరుణకల్యణ మేమి కలదు? (ఒకరు)

రవీంద్ర కవీంద్రులు

(ర)

[హాలవరపు రామబ్రహ్మగారు బి. ఏ.]

విశ్వభారతి

రవీంద్రుని కవిత్వతత్వమును నిరూపించుటకు విమర్శకు నులంఘించుటకును గొంతవరకు గత సంచికలయందు సూచించియుంటిని. కవి తన గ్రంథముల నేయేసందర్భముల సూచించియుండెనో యతని దృక్పథ మెట్టిదో, గ్రంథరచనయందు తనని యుద్దేశము తెలియజేయుటకును చర్చించుటకును సాధ్యముకాదు. తత్త్వోపదేశమునకై యతడు లేఖని జేపూన లేడు. ఒకకవి తన మనోభావముల వ్యక్తీకరింపవలసి యున్నపుడు అతనికి దెలియకయే నాని హృద్గతభావములు, అభిరుచులు, మానసికతత్వము ననుసరించి వ్యక్తీకరింపబడుచుండును. ఇట్లుంటే బ్రహ్మత్వ పూర్వకముగ నేదేనోక భావమును చిత్రించు ననికాదు. నానిస్వభావానుగుణ్యముగ, మానసికప్రవృత్తి ననుసరించి యాశువుగ కవిత్వ ముద్భవిల్లునేకాని యాయాభావముల బ్రకటింపవలసి కృతనిశ్చయముడై కంకణము ధరింపడు. ఇది ప్రకటనార్హము - యిదికాదు. అని తర్కప్రతిర్కముల సల్పుచు నన్నయతైలివలె తిక్కనపోకడలభాతి కుప్పిగంటలు వైచాల కృత్రిమకవిత్వము. మనుజునివలెనే శైలియు ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వమును కల్గియున్నది. ఒకరిశైలి నింకొక రకుంపించుట శేషము భ్రమ. రవీంద్రునిశైలియు రవీంద్రుని కవితా మహత్వమును రవీంద్రుని మేధాగరిమయు, నతడు పెంపొందిన పరిస్థితుల ననుసరించి యేర్పడినవి. అతని యత్యుత్తమప్రకృతి స్వరూపమున కాసందర్భములే ముఖ్యకారణములు.

ధరతల్లిపండుమనగల వాడ్యయములో బహుభంగుల నభివృద్ధిగాంచి దినదినప్రవృద్ధమానమై యొప్పునది వంగభాష. సుప్రసిద్ధులైన మహాపు లెందరో వంగదేశమున నుద్భవించిరి. వివిధ రీతుల సకలకళాపరిణాభిరుచి ఖండారతలచేగూడపాగ డగన్న వంగభాషాకవీశ్వరులు తమ కక్తిసామర్థ్యములనెల్ల మాతృభాషాభివృద్ధికి ధారవోసియుండిరి. రమేశచంద్ర, బంకించంద్ర మున్ను గాక కవిశిఖామణులు పాశ్చాత్యవిద్యాపారంగతులయ్యు మహాన్నతపదవి నలంకరించియు తమకల్పనాసామర్థ్యమునేమి, కవితామార్గమునేమి దేశభాషాయోగ్య నలంకరించుటకే వినియోగించిరి కాని యంగ్ల భాషాపరిశ్రమతోత్పత్తి నెందరైరి. అంగ్లమునగల నూర్మకల్పనావిధానము, కల్పనావైదిత్యము, తమశేషశీలితమునజేసి మాతృభాషను నూత్నముల కారణభోగిభిరే జేయవలయునని సౌందర్య మామర్యము లెందున్ననో పరిగ్రహింపవలసివేకదా. సత్కవిత్వ మొకరిసామ్యక్తాగ్ర. వేస్ప్రియరు పాశ్చాత్యులైనంతమాత్రమున నతని విశ్వగోచరమగు లోకమోహనకరమైన గానమధుర్యమున కేలీపమును గలగజోగు. అతని "హంలెఖ" "జూలియను" మున్నగు విషాదనాటకముల జదువునప్పుడు నిమనపుడు ఆంగ్లేయుల హృదయములే కాదు, ప్రతిమానపుని హృదయవాళములును చలించును. పరగతి జెందును. అట్లే "కాకుంతలము" జదివి "గెట్టి" మహాకాయుడు గంతులవైచె నన్నచో నతిశయోక్తియేమున్నది? కావున కవిత్వము జాతీయమునకు యంగగతము. వంగదేశకవీశ్వరులు స్వభాషయందేగాక యంగ్లమునందును తమజీవితాశయములను, మహాదాశయములను, వెల్లడించి నతికెక్కిరి. ముఖ్యముగ దేశభాషయే కారియాధిక్యమున ముఖ్యధారమై, యుచితపరికరమై యుండుటకలన పాశ్చాత్యవిజ్ఞానతేజఃపుంజముల సత్కృతమును వంగదేశీయులు చవిచూడ గల్గిరి. విదేశీయానుకరణములన నిర్మూల్యకై యంతరించునని, కేవల మనుకరణము కవిత్వతత్వమునకు భంగకరమని కొందర మతము. కాని యొకానొకవిమర్శకుడు నిర్వచించినట్లు స్వాతంత్ర్యము (Originality is not imitation but assimilation) భావపరిగ్రహణకై యందే కలదు. అనుకరణ మిందుకు తోడ్పడును. అనుకరణముకాని యేమున్నది? మనుజుడు సంఘజీవి. (Social animal) పరస్పరానుకరణమే ముఖ్యధారము. కవి వినియోగిని వింతలను నిర్మింప వలెను సహృదయ లేడు. పరస్పరవిమర్శయైన ప్రకృతినూత్రముల సంగ్రహించి యందు గర్భితమైయున్న యొక్కతన (unity in diversity) బయలుకొల్పి మాతృసిద్ధాంతమును వెలువరింప గల వాడే నిర్వాత యనబడును.

రమేశాది గ్రంథకర్తలు హూణవిద్యాపారంగతులయ్యు తమజాతీయతను గోల్పోవరై. వారి యూహాపాహాలు,

హృదయభావములు, మహాన్నతాశయములు భారతీయతనే వ్యక్తీకరించునగాని స్వేచ్ఛ గోల్పోవదయ్యె. ప్రాచీనమూర్తముల ననుసరించుటే దేశభావనము కాజాలదు. పురాతనకవీశ్వరుల మార్గదర్శిత్యమున స్వేచ్ఛ గోల్పోయి, స్వకీయమేధాశక్తి నలవైచి పాడినదేపాటగ చరితచర్యణ మొనరించుట సత్కవిత్వలక్షణము కానేరదు. అనుక్షణమును విశ్వస్వరూపము వివిధస్వరూపముల దాల్చుచుండును. నేటివితరేపు రోతపుట్టించును. నూతన ప్రయత్నము అభివృద్ధిమాచకము. ప్రకృతిస్వభావమున నెన్నిపరివర్తనములు జనింపుచుండునో మానసికప్రపంచమునందును అన్ని విషయములు సంభవింపుచుండును. సంక్షోభములు జరిగిననేగాని విముక్తి కలుగనేరదు. మానసికదాస్యమునుండి విముక్తి కలుగుట కిటునంటివే సాధకములు.

ప్రాచీనాచార వ్యవహారములందే మునిగి యతిపురాతనధర్మములే శిలాత్పరములని దౌర్జన్యములకల్ల యాధునిక నాగరికమేహేతువని గతజలసేతుబంధన మొనర్చుట వివాదకారణము.

ఒకానొకనాడు భారతభూమి రత్నగర్భయని విజ్ఞానీనిట్టూర్పులతియును ప్రపంచము పాపభూయిష్టమై పోవుచున్నదని, నిష్కర్మ్యమై శిథిలమైపోవుచున్న సనాతనసిద్ధాంతముల బట్టుకొని నేలాడుచు నిరాశాపూరితమనస్కులమై నిద్రాసక్తులమై పడియున్నచో స్వాతంత్ర్యోద్యోగంబు మనకర్లపుటముల జొచ్చుటెట్లు? మహాత్ములు, మహాగురులు, స్వాములు నిస్పృహబూని తలలు మోచుకొని పడియుండవలసినదే!

మానసిక, నైతిక, ఆధ్యాత్మికాది సకలవ్యవహారములందు దాదా పాకతాబ్దులు వెనుకబడియున్నాము. అత్యంత జేగమున బుద్ధిమంతుల కాలచక్రమధ్యమున నూపిరాడక నల్లరితోబాటు పర్యటించుకొని స్వాతంత్ర్యసంగ్రామమునకై బాల్గానజాలక, నిర్విజ్ఞులమై పురాతనపాపఫలిత మని యంజలిమోడ్చితిమి. గతమున గతప్రాథమమును సంస్కరింపుచు నోరూయ నట్లు ముచ్చటించుచుండుమేకాని భవిష్యదభివృద్ధికి పరిశ్రమ సల్పుచుంటిమా? ఎన్నడో మంటిపాలై కాంతివిహీనములై నిర్జీవములై, తేజోరహితములై, పోయిన విస్మృతసామ్రాజ్యముల బట్టుకొని ప్రాణులాడుచుండుమేకాని విశ్వసంగ్రామస్వాహమనకై నడుములగట్టితిమా? లేదు! రామరాజ్యము పోయినది. ధర్మాధర్మ సంగ్రామమున ధర్మమే పరాజయముగాంచినది. ధర్మబలము ధర్మవిశ్వాసము ఆధ్యాత్మికతేతులను నిలబడెన భారతభూమియే విశ్వస్వామైన యధర్మాధికారమును యాపునవలసి యున్నది. ఇదియే భారతీయుల కర్తవ్యము అనుచు నాగరికతావ్యామోహము నంతరింపజేయుటకై భారతీయులు ప్రకటింపవలసిన దివ్యసంకేతము.

ఇట్టిశిథిల ప్రాప్తియందున మనదృక్పథముమార్చు నెందలయును, నిన్న యనుమాట మరవవలయును. నేను లేపు అని పునర్నిర్మాణ కార్యక్రమమును సాగించుటకై సంసిద్ధులమై ముందుకు సాగిపోవలసి యున్నది. ఎన్నడో మన పూర్వులు గగనవీధికి బరిగిడిన మోరలై ప్రలయించిన నేమిసాధకము? లోకమున నేకమను హింస పాపము దుర్మిత్యము చెలరేకుచున్న మాట వాస్తవమే. సత్కర్మలను లడుగంటలు నిజమే. దుష్కర్మలు విజృంభించి దయాసత్యశాసనముల పానభ్రష్టత్వమునకు తోడ్పడుచుండుట సత్యమే. అందుచేత నిష్కర్మ్యమై నిదించుట మేల! పాశ్చాత్య నాగరికతయందు ధర్మము లేక పోవచ్చును. ధర్మవాతావరణమును కల్పించి సంగ్రహించుటకై ప్రయత్నించుట భారతీయుల కర్తవ్యము.

పాశ్చాత్యులరాజ్యకాంక్ష నానాటి కధికముననున్నది. పరధనాపేక్షచే జేయగలిగవలెనని నిష్పమై ధర్మభీతి యిసుమం లేనిలేక ప్రపంచపురుషోత్తము దుష్కర్మక్షణ యనుపేర పలు రీతుల దుర్మలుల హింసించుచు నాగరికులమని కన్నుగానక న్యాయమార్గలైరి. వారిప్రతిస్థాపనలందును రాజ్యవిధానమునను న్యాయము నిష్పక్షపాతబుద్ధి లోకోపకారబుద్ధి అహింస సత్య దయాపరత్వము కన్పింపవు. భారతీయులు పారతంత్ర్యమున మునిగియున్నను పాశ్చాత్యవ్యామోహమునకై జిక్కియున్నవారి సనాతనధర్మానురక్తి విశ్వస్వామైయుండుట జేసి గంధిమహాత్మునివంటి హృద్యరూపు లుద్భవించి లోకోద్ధరణముకై కంకణము ధరించి యధర్మము నెదుర్కొనగలంబు కవకాశ మేర్పడినది. దౌర్జన్యరాహిత్య సిద్ధాంతమే మనస్వాతంత్ర్యయోధ్యమనకు వ్రాణము. రవీంద్రుడు మహాకవి. రాజకీయాంధోళనమున నతడు పాల్గొనవలెనని లోకశాంతికి కృషి సల్పుచున్నవాడు. అతనిసంకేతము నెల్లరు వివర గుఱుహల పడుదురు. ఎందుకన భారతీయుడై జన్మించినను మహాకవి

కావున స్వపరిచితుడై యుండనేరడుకదా! సర్వజనసౌభ్రాతృత్వమే యతనిమతవిశ్వాసము. పూర్వపశ్చిమములకు నేడుకల్గిన సంఘర్షణము నెల్లు పమన్యయింపదగునా యనియే కవీంద్రుని యాందోళనము. విజ్ఞానమే యందుకు ముఖ్యసాధన మని విశ్వసించినాడు. అన్యోన్య ప్రేమానురాగపాతముల గల్గించి వర్ధిల జేయుటకు ప్రేమతత్వమును వెల్లడించెను. దేశకాలము లనేకములైనను ప్రకృతిధర్మము లెల్లరియుండు నొక్కవిధముననే ప్రసరించునని లోకమాత్యయగు విశ్వభారతీసన్నిధానమున సోదరులభంగి మెలగక విధి లేదని, లోకకళ్యాణము నులభసాధ్యమని యతనితలంపు. ఈయుద్దేశముతోచనే 'విశ్వభారతి, విద్యాలయమును నెలకొల్పినాడు.

మార్గములు వేరైనను కొన్ని యంశములందుమాత్రము భిన్నాభిప్రాయములై యున్నను గంధి టాగోరుల గమ్యస్థాన మొక్కటే. ఇరువురునునుసరించేభక్తులు. సర్వసంస్థాపనార్థము మహాత్ముడును విజ్ఞానప్రచారమున మహాకవియు స్వాతంత్ర్యసంకేతమును వెల్లడింపుచున్నాడు. ఇం దెవరక్షేప్తులని మనము చర్చింపజాలము. మహాత్ముడు గొప్పయధ్యాత్మికకవి. భారతీయుల యాధిక్యము వారియాధ్యాత్మికబలమే. భారతేశక్తి గంధి యందు మూర్తిభవించినది. భారతీయవిజ్ఞానము-అంతియకాదు. ప్రాకృత్యము సమ్యేశ నాఫలితము రవీంద్రునియందు మూర్తి భవించినది. అత్యుబయన దైవబలమున ధర్మబలమున అక్రమము నణచి స్వాతంత్ర్యము నెలకొల్ప గంధిమహానియుండు పాటుపడుచున్నవాడు. రవీంద్రుని యఖండమేధాశక్తి అపూర్వవిజ్ఞాన సంపద లోకమోహనకరములై విశ్వస్వామ్యులై యోగక్షణములై పరగుచున్నవి. కాంతిసంకేతము నొసంగుటకు కాంతి సంస్థాపనార్థము పూర్వ పశ్చిమకళాసమ్మేళనసిద్ధికై తన జీవితాశయముల సాధించుటకై విశ్వగానము సలుపుచున్నాడు.

పూర్వపశ్చిమములకు సందిగ్ధుడును నులభసాధ్యమూ? ధర్మాధర్మములకు మైత్రిపాసగుటెట్లు? వారిజీవితాశయములు వేరు. వారి నాగరికత వేరు. మనము భారతీయులము. వారు శ్రేష్ఠములు. సర్వజనసౌభ్రాతృత్వము మనధర్మము. పశుబలుములన నాద్రించిన ధనసంపదలతో విషయవాంఛల దీర్చుకొను Humanity భూతదయ యనుపదమును నిరర్థకమొనర్చుచు నల్లవారికి దిరస్కరించి తేలికరించి యంగద్రోకుటకై ప్రయత్నించుట వారిధర్మము. ఇట్టి విరుద సందర్భములందు పూర్వపశ్చిమముల కైకమత్య మెట్లులభించును? తత్వజ్ఞ శిరోమణియగు రవీంద్రుడే దీనికి సమాధాన మొసంగవలయును. విశ్వభారతి యిమ్మహాద్యమమునకుఁ దోడ్పడగలదని కవిమరుని యాశయము. ఈబ్రహ్మ విద్యాలయమున వర్ధదములు లేవు. అల్పాధిక్యములు లేవు. తెల్లవారు, నల్లవారు సకలదేశీయులను విశ్వజనని వారాధింప నస్సలు. జ్ఞానవిహీన ధర్మవిష్ట, లోకశాంతి, యెవ్వరిపూనముల జలింపజేయునో వారెల్ల రిమ్మహావిద్యాలయమున కేరి సోదరులభంగి మాతృమూర్తి వారాధింపవచ్చును.

అభినవ స్వాతంత్ర్యభావములు భారతరాజకీయ రంగమున ప్రవేశించినవాలనుండియు, జాతీయ విద్యాసమస్యపై మనవారిదృష్టియు మరలినవి. ఆంగ్లేయవిద్యావిధానము మనపరిశీతులకు, మన స్వభావములకు విరుద్ధ మని మన నైతిక రాజకీయాధికారివృద్ధికిఁ దోడ్పడజాలదని. దేశమానశ్శక్తుల ధారవోసి నిరుపయక్తమైన యీ యంగ్లవిద్యకై పాటుపడి స్వాతంత్ర్యము గోల్పోవుచుంటిమని దేశనాయకులు బోధించిరి. నేవ కాన్పత్తికి మాత్రము పకరించు విద్యనలరనిరి. జాతీయవిద్యకానలయు ననిరి. జాతీయవిద్యయని గంధికోపన్యాసము లిచ్చి యీ మానసికదాస్యసాధనమున ఆంగ్లవిద్యను గర్హించిరి. కానియొక్కరును జాతీయవిద్య యన నెట్టియో తృప్తికరముగ నిర్వచించిన వారు లేరు. జాతీయవిద్యాప్రతిస్థాపనములు నామమాత్రావశిష్టములై యున్నవి. ఈవిద్య జాతీయముకాదు. విద్యయనుకాదు. విద్య జాతీయమునటలో నర్థమేమి? భారతీ విశ్వభారతి... విద్య బ్రహ్మవిద్య. (నశేషము)

కర్తవ్యాలహరి
వెల నీ! 1-కి అ. 6 వి. పి. సహా 0-11-0
ఈ గ్రాహకములను చెవిపోటు, చెవినుండి చీము
కొరకు, చెవిబుద్ధి మెదలగునవి వెంటనే నయమగును
5,6 బొట్లను చెవిలో పోసిన బాధ వెంటనే తగ్గును.
అమృతాంజనము డిపో,
మదరాసు - బొంబాయి

మనుచరిత్రము - స్థానికములు

[యక్షచారి-వేంకటసుబ్బారావుగారు]

కాశీసంవత్సరపు టాంధ్రప్రదేశ్ సంతకరాధిసంచి కలలో యక్షచారి-వేంకటసుబ్బారావుగారు వ్రాసియుంటిని. దానిని వినిపించుచు బ్రహ్మశ్రీ కాశీభట్ట బ్రహ్మయ్యశాస్త్రిగారు రొక్క వ్యాసమున "మన్మథులమూల"లో (సంపుటము 1 నంచి 22) ప్రకటించియున్నారు. అందులకు వారికి నే నెంతయు కృతజ్ఞుడను. ఇంతకాలమువరకు నే నాయమూల్యవ్యాసమును చూచు భాగ్యము లభించినందులకు చింతిల్లుచున్నాను. నేడు వామిక్రి లొక రా విషయము తెలుపుట నే నా వ్యాసమును చూచు టయు తలపించినది. దాని నత్యాసక్తితో చదివితినని. వారిచ్చిన అమూల్యభిప్రాయములకు మరెయ్యకమారు కృతజ్ఞత చూపుచు అందుమీద నాకు తోచిన యభిప్రాయములను వెల్లెబ్బు చేయుచున్నాను. శ్రీ బ్రహ్మయ్యశాస్త్రిగారి వివరణపై ప్రతివిమర్శన చేయవలయునని నే నీ వ్యాసమును వ్రాయుచున్నాను. అంత సాహసమునకు నేను పూనుకొనజాలను. నాకు గలిగిన సందేహములను నివర్తించుకొనుటకు మాత్రము వ్రాయుచున్నానని మనవిచేయుచున్నాను. శ్రీ శాస్త్రిగారి వివరణము చదివినమీదగా నాకు కొన్ని సందేహములు తోచినవి. కనుక వాటిని విపులముగ వివరించెదను.

నేను సమర్థించిన మూడు స్థానికములలోను శ్రీ బ్రహ్మయ్యశాస్త్రిగారు మొదటిదానిని సంపూర్ణముగ త్రోసివేసిరి. రెండవదానిలో సగమును మాడవదానిని పూర్తిగను గ్రహించిరి. ఈమాదిరిలో ముఖ్యమైనది ప్రధమస్థానికము. అది కుతంజల మధ్యాహ్న కాలములను గురించినది. సిద్ధుడు పసరు పూసిన మరుదినమున ప్రవరుడు హిమవ్యర్థతప్రాంతములను వెళ్లెననియు నీటివలన కరగక నిరంతరసీహారప్రదేశముల దిరుగుటచే పసరు కరగిపోయి యుండవచ్చుననియు ఆ పసరు అట్టి గుణము కలదియైయుండవచ్చుననియు వ్రాసియుంటిని. అందుకు వారు ప్రవరు దాదినమునకే వెళ్లెననియు కర్మకుడగు నీడు పాడుప్రత్యాశన మనేక సాకులు చేయుచుగాన అప్పుడు కరగిన పసరు నిరంతరసీహారవారి తగిన కరగిపోదనియు వ్రాసిరి. అందుకు వారు చూపిన కారణము లివి.

సిద్ధుడు వెళ్లిన తరువాత ప్రవరు దానాటిరాత్రి యింటి యొద్దనుండి భోజనముచేసి ముఖనిద్ర జేసినటుల కవి వర్ణింపలేదు. 'ఆ మందిడి యతడగిన భూమిసురుడరె' అని వ్రాసి యుండెను. సిద్ధుడు మొదటిదినమే వెళ్లెనని సిద్ధాంతికరించి నపుడును నాడే చనినని సిద్ధాంతికరింపవలసి యుండును.

ప్రవరుడు మరునాటియందయమున జనెననుటకు గ్రంథాధారము లేమియో తెలియవచ్చులేదు.

దానాటిరాత్రి ప్రవరు డింటియొద్ద భోజనాదికృత్యములు నిర్వహించినటుల వర్ణించుట అవసరమా! సమంజసమా! అని కొంత పొడవయిచున్నది. అటుల చేయునెడల కథాపరిపాకమునకు లోపము కలుగును. కథాప్రవాహమునకు ఆనట్లువలె తద్వర్ణనావిధానము అభ్యంతరము కలుగజేసి విసుగు కలుగజేయును. అసందర్భమున పాతకులకు తెలియవలసినది ప్రవరు దానాటి యెట్లు గడపెనని కాదు. పసరు ప్రభావ మేవిధమున పరిణమించిన దను విషయము తెలిసికొనుటకు కుతూహలై యుండురు. అట్టిచోట ఆనవసంజ్ఞలను చేసిన సమంజసముగ నుండదు. 'ఆమందిడి యతడగిన భూమిసురుడరె' అని వ్రాయుటచే సిద్ధుడు వెళ్లినవెంటనే ప్రవరుడుకూడ వెళ్లెనని స్పష్టమగుచున్నదని వ్రాసిరి. 'ఆమందిడి యతడగిన' అనుటలో సిద్ధుడు మాత్రము వెంటనే వెళ్లినటుల చెలియుచున్నది. 'భూమిసురుడరె' అనుటలో ప్రవరుడుకూడ అప్పడేవెళ్లెనని నిర్ణయించుకొనా యని సందేహము కలుగుచున్నది. వెంటనే వెళ్లెనని కవి వ్రాయలేదు. మరునాడు వెళ్లెనని వ్రాసెనందునా అదియను లేదు. అందుచేత ఆదినమే వెళ్లెనని నిర్ధారణచేయుటయేనా? తీర్థయాత్రలవలన ధన్యుడు కావలమొనైన ప్రవరుడు భోజనానంతరము వెళ్లి లాభమేమి? (ఇక్కడ తీర్థము లన నేమియో ముందు వ్రాసెదను.) ప్రాద్దుర్యంతువెళ్లెనని యిట్లేమి యనంద ముభవింపదు. మరుదినమున వెళ్లెనని వ్రాయుకపోవుట పెద్దనపారపాటు కావచ్చును. కాని ఆమాట వ్రాయుకపోయినను వెంటనే వర్ణింపబడిన కథాసందర్భ మంతయు మధ్యాహ్న కాలముననే జరిగినటుల స్పష్టమగుచున్నది. 'నలినీబాంధవ భానుతప్త రవికాంత స్వందినీహార కంధిచూతాగ్రపరంపరతో పయిపయిగా మధ్యాహ్నముకొదెత్తికొని' అని యొకచోటనే చెప్పియుండినయెడల పారపా

లేమో యనుకొనవచ్చును. కాని ముందువెనుకలు పరిశీలించి చూచిన వర్ణనావిధాన మంతయు మధ్యాహ్నమునే తెలియజేయుచున్నది. క్రొవ్వలులు పొదరిండ్ల సరకులుపెట్టి నిదిరించుచున్నవి. భల్లూకములచే లేవగొట్టబడిన తేనెటీగలు చంతులితా తపమున తిరుగుటచే భూమి తిలకంతులవ్యాసమున నున్నది. అతిశయ వచ్చితివి. ఆతిథ్యము గైకొనుచు ప్రవరుని పర్యాధిని చేసినది. 'మందనమునంటి మేను మధ్యందినాతపోష్యహతిం గండె వడదాక నొప్పలొలుకు వడవము' అని ప్రవరుని చూచి పర్యాధిని సంతాపించినది. వీనిని బట్టి చూడ ప్రవరుడు ప్రాహ్లా మధ్యాహ్న కాలములమధ్య సంచరించినటుల స్పష్టమగుచున్నది. కనుక ప్రవరుడు మరునాడే వెళ్లియుండవలయును. మరునాడు వెళ్లిన పసరుసగతి యేమని ప్రశ్న వచ్చుచున్నది. అందుకు నేను ప్రధమమున మనవిచేసినటుల యే యుండునని తోచుచున్నది. 'తీర్థయాత్రలవలనకా ధన్యాత్ముగా జేయవే' యని ప్రవరుడు వేడుటలో పుణ్యనదీజలముల స్నానమాచరించుటయే ప్రవరుని యుద్దేశమైనటుల వాని తరువాతి వాక్యములవల్ల తెలియుచున్నది. అందుకు శ్రీ బ్రహ్మయ్యశాస్త్రిగారు ప్రవరునియుద్దేశము పుణ్యనదీజలముల గ్రుంకులిడుటయే కాదనియు ప్రకృతివిశేషముల దర్శించుచు నీశ్వరమహిమల చెలిసికొనుటయే యనియు అందుకు ప్రవరుడు సిద్ధుని సంచారవిషయ మడుగుటలో గిరిప్రశంసప్రధమమున గావించెను గనుక వానికి గిరిసప్రదేశముల జూచుటయే ప్రధానోద్దేశమైనటుల కనబరచిరి. గిరిసప్రదేశవిశేషముల గురించి యడిగినంతమాత్రమున వానికి తత్ప్రదేశదర్శనోత్సాహతయే ప్రధానమని చెప్పటకు వీలులేదు. అటులే యైనయెడల

మ. అకలంకామధ సత్త్వముకొదెలియ మాయాద్వార కావంతికాళి ముత్యత్రేగయా ప్రయాగముల నే నేవింప వద్దండ గండక వేండ వరాహ వాహరపు ఖడ్గవ్యాస్రు మిమ్ముంచుకొండకు రా తెల్లునె బుద్ధిజాడ్యజనితో న్నాదుల గదా శ్రోత్రియుల్.

అని విచారించవలసినపని యుండును. దీనివలన అతని మఖ్యోద్దేశము మాయాద్వారకాదిపుణ్యప్రదేశముల తీర్థయాత్ర చేయవలయుననియే యని తేలుచున్నది. అయితే ప్రవరుడు పుణ్యనదీజలముల స్నానము చేసినట్లు పెద్దన వర్ణింపకపోవుటచే ప్రవరుని కాయుద్దేశము లేనట్లును అదికారణముగ అతనిసంచారాగమమును భోజనానంతరమే ననియు శ్రీ శాస్త్రిగారు తెలిపిరి. వాని పుణ్యనదీజలస్నానముల వర్ణించుటకు కవికి అసకాళ మెక్కడిది? ప్రవరుడు వెళ్లదలమొనరినది తీర్థయాత్రా ప్రదేశములకు కాని వచ్చినది పర్వతాగ్రములకు. తిరిగిసప్రదేశములు శిఖరములు గుహలు భేషభూములు మొదలగునవి. ఇక వానికి పుణ్యనదీజలస్నానము లభించుటెట్లు? కనుక కవి కావర్ణనచేయు నసకాళము లేకపోయినది. హిమాలయమునకు వెళ్లిన ప్రవరుడు చివరకు గంగానదినైన చూచినటులుండ లేదు. కొండలు అడవులుమాత్రమే తిరిగెను. అటుల వర్ణింపకపోవుట వలన నిది భోజనానంతరసంచారముకాని పూర్వ మొనర్చినది కాదని స్పష్టమగుచున్నదని శ్రీ శాస్త్రిగారు వ్రాసిరి. ఏకకాలమున ఏకసమయమున ప్రవరుని విహారము ప్రాహ్లామధ్యాహ్నములమధ్య జరిగినటుల వర్ణించుచున్న పెద్దన తద్వివరము భోజనానంతరమున చేసినదగు కారణమున వానినదీజల స్నానములు వర్ణింపక విడిచెననుట అన్యోన్యవిరుద్ధముగ నున్నది. కనుక ప్రవరుడు తీర్థప్రదేశములకు వెళ్లెననుటకు వీలులేదు. ప్రకృతివిశేషములు దిలకించుచు నీశ్వరమహిమల చెలిసికొనుటయే తీర్థము లగునెడల హిమాలయప్రాంతముల దనుక వెళ్లనవసరములేదు. ప్రకృతి విశేషములు ఈశ్వరమహిమలు ఎల్లచోటుల గోచరించునవి.

ఇక పసరు విషయమునకు వచ్చెదము. తీర్థయాత్రలవలన ధన్యునిగా చేయుమని ప్రవరుడు సిద్ధుని ప్రార్థించెను. అడిగిన వెంటనే సిద్ధుడు వాని పాపములకు పసరుపూసెను. అటుల పూసినపుడు ప్రవరుడు తీర్థయాత్రలు చేయ సంతృప్తిచుకొనెనని సిద్ధునకు తెలిసియేయున్నది. తీర్థయాత్రలకు వెళ్లి స్నానములు చేయుట భోజనానంతరమై యుండును. కనుక ప్రవరుడు పాపదినమున వెళ్లెనని సిద్ధునకు దోచుట సహజము. పాపప్రత్యాశనసమయములను స్నానములసమయమునను పోయెడి పసరే యైనయెడల అది వానిపాపములకు పూసి వెళ్లినంతటి అవిశేషముగా సిద్ధుడు? ఒకతే ప్రవరుడు అప్పడే వెళ్లెననుకొన్నను అవెళ్లినచోటుల స్నానాదివేళల కరగిపోయిన అక్కడ వానిగతియేమి యని సిద్ధునకు తోచవలెందా? హిమవన్న గమునందుండు మంచుపాదములగుల మంచునకు భంగము చెచ్చు

నన్న యూహ ప్రవరునకుగాని సిద్ధునకుగాని మొదట కుప్పరింపనే లేదనియు అది ప్రమాదముగాని బుద్ధిలోపముగాదనియు శ్రీ బ్రహ్మయ్యశాస్త్రిగారు వ్రాసిరి. ప్రవరుడు సిద్ధునితో తాను హిమాలయములకు వెళ్లెదనని చెప్పలేదు. వాని కాయుద్దేశమున్నటులే లేదు. తీర్థయాత్రలవలన ధన్యునిగా చేయుమని మాత్రమే ప్రార్థించెను. అందువలన మంచును గురించి సంతయించుటకు వారి కవకాశము లేకపోయింది. మరియొకవిషయము చూడుడు "తలమే బ్రహ్మకు నైన నీనగపహస్త్యంబెన్న నేనియ్యెడంగలచోద్యంబులు లేవు కన్పొలియకం గాకేమి నేడేగడకా."

అని స్వపురప్రయాణోన్ముఖుడై అనెను. అపు డింటికి వెళ్లి మరుదినమున మరల రాదలచినట్లు చెబుచున్నాడు. పాపప్రత్యాశనానాదివేళల పోవు పసరుగునెడల ఆరో జింటి యొద్దయుండి మరుదిన మెట్లగుగలదు? సిద్ధుడు పసరు చేతికిచ్చి వెళ్లలేదు. ఆపసరేమిటో చెప్పలేదు. మరుదినమున వచ్చెదనని కూడ చెప్పలేదు. కనుక ఆరో జింటికివచ్చి మరుదినా నెట్లు వెళ్లదలచియుండును? కనుక ఆపసరు స్నానాదివేళల కరగిపోనది కాదని తేలుచున్నది. సంవత్సరాది సంచికలో పడగ్యని ప్రాధాన్యమును మాత్రము చర్చించియుంటిని. ఇప్పు డీ యితర విషయములను గూర్చి వివరించితిని. ఇది చాకు తోచిన యభిప్రాయము. వీనిలోని సత్యాసత్యములను గుణాగుణము లను విమర్శింప పాతకమహాశయాలకు పండితవర్గములకు వదులుచున్నాను. పెద్దనది సారపాటైనను దాని నేవిధముననైన సమర్థించి పెద్దనమంతు దోషము లేకుండ చేయవలయునని నాతలంపు కాదు. దోషమున్న దానిని మానముద్రతో గ్రహింపవలసినదే దోషసహితమైనదానిని దోషరహితమైనదానిగా నిరూపించిన పలుదోషములు సంభవించునని శ్రీ శాస్త్రిగారు నెలవిచ్చిరి. అది సత్యము. నేనిదివరలో ప్రకటించిన మనుచరిత్రవిమర్శనములో అందు గలవి నాకు దోషములుగ తోచినవానిని అటులనే వ్రాసితిని. విమర్శనకిది గణాగుణము లున్నవి యున్నటుల నిరూపించుట శ్రేయస్కరము. కాని పెద్దనమీద అసత్య దోషారోపణ చేయుచున్నా మేమోయను సందేహముచే నా యభిప్రాయములను తెలిపితిని. గ్రాహ్యముగ నున్న గ్రహింపుడు లేకున్న మానుడు. ఎటులైన సంతోషమే. విపులముగ నీవిషయమును మరల చర్చించుటకు నాకవకాశము కలుగజేసిన బ్రహ్మశ్రీ కాశీభట్ట బ్రహ్మయ్యశాస్త్రిగారికి విందము లర్పించుచున్నాను.

ఇక నొక్కవిషయమై వ్రాయవలసియున్నది. నా సిద్ధాంతము ప్రవరుని పసరమూర్ఖునిగా గావించుచున్నదని శ్రీ శాస్త్రిగారు వ్రాసిరి. నా సిద్ధాంతమే ప్రవరుని పసరమూర్ఖునిగా జేసిన నాకు సంతాపకరమే. కాని నాకట్లుతోచుటలేదు. ప్రవరుడు పసరమూర్ఖుడనుటకు వీలులేదు. కాని తనకు బుద్ధిజాడ్యజనితో న్నాదమున్నటుల మాత్రము తెలుపుచున్నాడు. తాను శ్రోత్రియుడు. శ్రోత్రియులు బుద్ధిజాడ్యజనితో న్నాదులు గదా యని యనుచున్నాడు. అందువలన తీర్థయాత్రలకు వెళ్లదలమొనరిన తాను ప్రూరమృగవ్యాక్తిగై మైన గిరిప్రదేశమునకు వచ్చితినిని పరితపించెను. ఈయొకచోటనే కాక పలుచోట్ల తన బుద్ధిమాంద్యమును నిందించుకొనెను.

"క. ఎక్కడి యురుజాపదపుర మెక్కడి తుహినాది క్రొవ్వియే రాదగునే" అని యొకచోటను.

ఉ ".....త్రోవ దప్పితిం గ్రొవ్వున నిన్న గాగ్రమునకుం జనుచెంచి" అని మరెయొకచోటను తన్ను దా నిందించుకొనెను. ఇంతయేలే! తీర్థయాత్ర చేయవలయునని పసరు పూయించుకొని తుహినభూధర శృంగశ్యాముల కాననచోహాధ్య దరియ్యరి నీరి డాపేక్ష జనుటయే యందులకు నిదర్శనము. ఇట్లునుటచే ప్రవరుని యుత్తమనాయకత్వము నడిపేమించుచున్నానని తలచనదని పాతకమహాశయాలకు ప్రార్థించుచున్నాను. ఇట్టి స్వల్పలోప మున్నంతమాత్రమున ఉత్తమనాయకత్వమునకు భంగము కలుగదు. ఒకచోటకు వెళ్లదలచి మరెయొకచోటికి వెళ్లుట యొక గొప్పలోపము కాదు. కాని అటుల వెళ్లుటచే సంభవించిన విశేషములన్ని అదియు నొక విశేషముగ నెంచుకొనవలసి వచ్చినది. "హా! దైవము పారవైచితే మిన్నులు పడ్డచోట," అని దైవమును గూడ దూరెను. సకలము తెలిసినవాడు దైవమును దూరబయ్యెమి? అది మానవస్వభావము. మన బుద్ధి పూర్వకముగనైన నేమి మరేవిధముననైన నేమి, ఆపదల సంభవించినపుడు దైవమును దూరబయ్య మానవజనసామాన్యలక్షణము. కనుక ప్రవరునికి బుద్ధిమాంద్య మున్న అది యొకలోపము కాదు. మానవు డనినప్పు డేదో యొకస్వల్పలోపమైన లేకుండ నుండదు.

బొంబాయి నబలు

నా నా నాయకుల సభ

ద్వితీయ దిన సమావేశము

రై. హా. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి రధ్యక్షత వహించిరి

వంగరాష్ట్ర నిర్బంధ తీర్మాన మామోదింపబడెను

అన్ని పక్షముల సమ్మేళనము

అన్ని పక్షముల నాయకులును గల ఉపసంఘ మేర్పరుపబడెను

1925 మార్చి నెల ౧౪వ తేదీన నివేదిక సందేశమువలెను

మితవాదులు మరల కాంగ్రెసులో కలియుటకు తగిన సూచనలు శనివారము నాటిసభలో బాగుగా కనబడెను. వంగరాష్ట్ర నిర్బంధమును నిరసించునట్టి తీర్మానమును వ్రాయుట కేర్పరచిన ఉపసంఘమునందు చర్చ జరిగినపుడు నాయకులందరూ చాలాకాలం సద్భావములను చూపిరి. సమ్మేళనము కలుగువచ్చుననుటకీది శుభసూచన. డాక్టరు బి.సెంటుగారు వంగరాష్ట్ర నిర్బంధ తీర్మానమునందలి నాలుగు పరతులలోను మొదటి రెండిటికి మాత్రమే ప్రతికూలముగా నుండెను గాని చివర రెండిటికిని అనుకూలముగానే ఓటుయిచ్చెను. అన్ని పక్షములవారును కాంగ్రెసులో కలియుట కవకాశము కలదని బి.సెంటుగారే అధిగోతావముతో తెలిపెను. ఐకమత్యతీర్మానము నేడే (22) పరిష్కారమగునను గట్టినమ్మకము నామె వెల్లడించెను. అన్ని పక్షముల నాయకులకును ఒకవిధమగు ఒప్పుదల జరిగినదని తోచుచున్నది. (అ. ప్రె. బొంబాయి-22)

మూడవ రోజు నభలు

భారత కాంగ్రెసు సంఘసభ

దాను-గాంధీ ఒడంబడిక తీర్మానము ఆమోదింపబడెను

స్వరాజ్య పక్ష సభ

ఒడంబడిక తీర్మాన మామోదింపబడెను

నాయకుల అభిప్రాయములు

22వ తేదీ శనివారము

ద్వితీయ దిన సమావేశము

అధ్యక్షత

శనివారమునాటి సభకుగూడ ప్రతినిధులును ప్రేక్షకులును అత్యధికముగానే వచ్చిరి. శుక్రవారమునా డధ్యక్షత వహించిన సర్ దిన్నా పెటిటుగారినివార్యములగు కారణములవలన రాజాలక పోవుటచే రై. హా. బి. ఎస్. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి రధ్యక్షత వహింపవలెనని సభవారు ఎన్నుకొనిరి. అంతట శాస్త్రిగారి రధ్యక్షత వహించిరి.

వంగరాష్ట్ర నిర్బంధ నిరసన తీర్మానము

సి. వై. చింతామణిగారు రుపపాదించిరి

ఉపసంఘమువారిచే ఆమోదింపబడిన యీక్రింద వివరింపబడిన తీర్మానమును చింతామణిగారు రుపపాదించిరి.

(1) "అరాజకకుట్రలవలన స్వరాజ్య మెన్నడును రాదని యీ సభవారు రూఢిగా తెలుపుచున్నారు. అట్టిసంఘములు దేశమునం దెవటవైననున్నచో వానిని నిష్కర్షగాను తీవ్రముగాను నిరసించుచున్నారు. 1924 ఆర్డినెన్సును గవర్నరుజనరలుగారు ప్రయోగించుట అక్రమము. అది వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యములపైని ప్రత్యక్ష మగుదాడి గాన కాసనసంఘములవారి అనుమతిని బడయకుండా నాకాసనమును అనులుజరుపగూడదు. అధికారమును ప్రభుత్వోద్యోగుల పశేషము చేయుటవలన వారు జుర్వినియోగము చేయుటకు చాల అవకాశములున్నవి. నిర్దోషులకును సక్రమరాజకీయసంఘములకును చాలనష్టముకలుగును. వెనుక నిట్టికాసనముల

నేపలుజరిపినపు డట్టిసభతోమే కలిగినదని అనుభవమున తెలిసియే యున్నది గాన అన్ని రాజకీయపక్షముల, అన్యోతరగతుల భారతీయులను యీ చర్యలను తీవ్రముగా నిరసించుచున్నారు.

(2) ఈ కఠినకాసనములను వెంటనే రద్దుపరచి అవసరమైనచో అరెస్టుచేయబడినవారిపైని మామూలుచట్టములక్రింద కేసులనుచేసి విచారణ జరుపవలెనని యీ సభవారు కోరుచున్నారు.

(3) హరిండులేకుండా దేశీయులను అరెస్టుచేయుటకును విచారణ లేకుండా కారణములు తెలుపకుండా వారిని చెరసాలలో నుంచుటకును దొరతనమున కధికారము నిచ్చునట్టి 1818 మూడవరిగ్య లేవనను వెంటనే రద్దుపరచవలెనని యీ సభవారు కోరుచున్నారు.

(4) ప్రజలకు న్యాయముగా చిరకాలము క్రిందటనే యియ్యవలసిన హక్కులను నిరాకరించుటవలననే యిట్టి రాజకీయస్థితి ఏర్పడినది. కాన వెంటనే స్వరాజ్యము నొసంగుటయే కాంతిస్థాపకకు ఉత్తమసాధనమని యీ సభవారు నిశ్చితాభిప్రాయాలై యున్నారు" అను తీర్మానమును గూర్చి ఉపసంఘములో చాల తీవ్రముగా చర్చ జరిగినప్పటినుం యీ తీర్మానము ఉపసంఘసభలో ఆమోదింపబడెను.

ఈ తీర్మానమును పపాదించుచు చింతామణిగారిక గంటనేపు ఉపన్యసించిరి.

ఈ దేశమునందలి వివిధపక్షములవారి యిట్లు నిశ్చయించునట్టి శుభస్థితి చిరకాలమునాటి మాటయైనది. పెక్కువత్సరములనుండి అట్టిభాగ్యము మనకు లభింపలేదు. నేటికి మరలనట్టి యొక మత్సరము కలిగిండుటకు పూనుకొనినవారిని నేనెంతయూ

నభినందించెదను. ఇతరవిషయములలో నెట్టి భిన్నాభిప్రాయములుండినను వంగరాష్ట్ర నిర్బంధమును నిరసించువిషయమున మాత్రము అన్ని పక్షములవారునుగూడ ఏకీభవించినట్లు కట్టిపంకయముతేదు. ఈ తీర్మానమును మనఃపూర్వముగా ఆమోదించవలెనని నేను యీసభవారిని కోరుచున్నాను. 1897వ సంవత్సరముమొదలు నేటివరకును దేశమునం దన్ని రాష్ట్రములలోను నిర్బంధకాసనములు పెక్కుసారులు ప్రయోగించ బడుచు న్నయందుడెను. దొరతనమువారి కఠిన కాసనముల ననులుజరిపిన తరుణములలో నెన్నడునుగూడ కాసనసభలకును దేశీయులకును ముందుగా తెలిపియుండలేదు. వారు అన్యాయముగా చాల మందికి ప్రవాసశిక్షలను విధించిరి. భారత కాసన సభవారిని చల్లగాసాగనంపి వారువెళ్లిన ఉత్తరక్షణముననే రాజప్రతినిధి దుస్సాహుకు యీ ఆర్డినెన్సును ప్రయోగించుటకుం దాతని అభిప్రాయమేమి? కాసన సంఘమువారితో ఆలోచింపకుండా యిట్టి కాసనమును రాజప్రతినిధి ప్రయోగించుట ఎంతమాత్రమును న్యాయముకాదని నేను నిస్సంకయముగా తెలిపెదను. ఒకవేళ రాజప్రతినిధికి భారతకాసన సంఘముపై నమ్మకము లేనిచో అతని యిచ్చవచ్చినట్లుల తలప్రతిష్ఠనున్న వశంవదుకు స్టేటుకానిస్టులు ఉండలేదా? దానితోనైన ఏల ఆలోచింపలేదు? నిజముగా అరాజక మున్నదనియే తలచిననుగూడ దానినడచి వేయుటకు మామూలుచట్టములే చాలునని నాఅభిప్రాయము నిర్దోషులగువారిని చిక్కులలో దింపుటకు మాత్రమే యీనిర్బంధకాసనములు పనికివచ్చును. నాటూసోదరులు, అశ్వినీకుమారదకుగారు, లాలా లజపతిరాయగారు మున్నగు నిర్దోషుల నటులేగదా వెనుక ప్రవాసమునకంపి. లాలా హరికృష్ణలాలుగారి యావజీవప్రవాసశిక్ష విధింపవలెను. వారిసాక్షునంతను ప్రభుత్వమువారువశపరుమొనవలెను అనిపంజాబుపైనిక న్యాయస్థానము వారు తీర్పుచెప్పిరి. అంతిగా కారాగృహమున శిక్షననుభవించుచున్న లాలుగారిని మరి 18 నెలల కేరాష్ట్రీయ ప్రభుత్వ సంఘ సభ్యుని గా రాష్ట్రీయ దొరతనమువారు నియమించిరి. 1818 మూడవ రిగ్యలేవను కేవలము అన్యాయకాసనమని కీర్తి కేసులగు రసవిహార ఘోషుగారే దాని నిరసించిరి. ఎన్నడో యియ్యవలసిన హక్కులను యిప్పటికిని దేశీయులకు యియ్యకపోవుటవలననే యీచిక్కులన్నియును కలుగుచున్నవి. దొరతనమువారిట్టి కఠినకాసనములను పెక్కుసారులు ప్రయోగించిరి గదా అరాజకము నంతరింపజేయగలిగె? స్వరాజ్యము నొసంగినచో అరాజక మంతరించుట నిశ్చయము. దక్షిణాఫ్రికా, న్యూజీలండు, ఆస్ట్రేలియా, కెనడాదేశములవారు ఆయందేశములలో నెట్టి స్వాతంత్ర్యములను బడయగలిగిరో అట్టి స్వాతంత్ర్యములను బడయవలెననియే మేమును కోరుచున్నాము. అశ్వినీవేశముల కియ్యబడిన స్వాతంత్ర్యమువంటి స్వాతంత్ర్యము నొసంగినచాలునని భారతీయులలో అన్ని పక్షములవారునుగూడ సమ్మతించిరి." అని చింతామణిగారు నుడువుచు పైతీర్మానమును ఉపపాదించిరి.

విషయచంద్రపాలుగారు

ఈ తీర్మానమును అనువదించుటకు పాలుగారు లేవగానే సార్వభౌమములెలగను. "ఈ తీర్మానమునకు నేను మానమువహించిన జనకుడను. అరాజకసంఘములు దేశమునందున్నచో దేశమనకు దెలియదు. ఉన్నవనుటకు మనకెట్టి నిద్రునములునులేవు గావున ఆవిషయమున ఉన్నవనిగాని లేవనిగాని యీ తీర్మానమున నుడువకుండుట చాల ప్రశంసనీయుము. సాక్షులనుజూరములను భయపెట్టి లొంగదీయుచున్నందున రహస్యముగా విచారణచేయుట అవసరమనువారును వట్టిబూతుకము. ఇంతవరకు దొరతనమువారు ఎన్నియో కుట్రకేసులను ఎందరిమీదనో తెచ్చియుండిరి. వానిలో ఆరవిందఘోషుగారిమీద లేవడినకేసు ఒక్కటిలేప్ప మరేదైన వీగిపోయినదా?

ఏకేసులోనైన సాక్షులు దొరకలేదా? పోలీసువారి సాక్ష్యముమీదనే జూరరులుఅన్ని కేసులలోనుగూడ ముక్తాయిచ్చు దోషులని నిర్ణయించియుండలేదా? తమకు రహస్యోదంతము తను తెలిపినవారి పేరులను వెల్లడించుటకు దొరతనమువారికి సామానములేదు. రాజప్రతినిధి భారతకాసనసభవారితో ఆలోచించకపోవుట మిక్కిలి గొప్పతప్పు. కాసనసభవారితోనునడిచయ గిట్టుములేకపోయినచో పండిత మోతీలాలునెహ్రూ జిన్నాగార్లవంటివారి సహాయముయిన కొరి అన్ని విషయములను వారికి స్పష్టముగాతెలిపి వారి సమ్మతిని బడయింపి యుండెను. రాష్ట్రమున అరాజకము ప్రబలమగునన్న మాట నిజమేనని వారికి నచ్చినచో అర్థి నెన్నులో ఏవైన కొన్ని మార్పులను నూచించియుందులేమో గాని వారుదానినితప్పక ఆమోదించి యుందురు. బ్రిటిషుపార్లమెంటులో పోలిక ఎంతయున్నదో

నులేదు. బ్రిటిషుస్వతంత్రదేశము. అది ప్రభుత్వోద్యోగులు చేయుటకు బాధ్యులు. దొరతనమువారిట్టి కఠినశాసనములను చేయవలసివచ్చినపుడెల్లప్పుడు పార్లమెంటులో ప్రతిపక్షము మూల సమ్యుతినిబట్టియే అట్టిశాసనములను చేయుచుందురు. భారతదేశమునందులయు వ్యతిరేకమే. విప్లవమునలన ఎన్నటికిని స్వరాజ్యమురాదు. ప్రపంచమున ఏదేశమునందుగాని విప్లవమునలన స్వాతంత్ర్యమురా లేదు. 'దొరతనమునాకే విప్లవకారకులు. అటు లవిప్లవమునకలిగించి కిక్కురికదాని నడచుట కిట్టికఠినశాసనము లును ప్రయోగించుచున్నారు.' అని బెర్నార్డుశుర సెలుగాను పలికిరి" అని పాలుగారు నునుపుచు తీర్మానమును అనుమరిరి.

ఒక సవరణ

ఆర్. వేంకటరంగారావు

"తీర్మానములో (4)వ వరకు ఉండగూడదు. మనము కోరునదేమో అందరికిని తెలిసియేయున్నది. స్వరాజ్యమునగా అధినేతనవ్వపరిపాలనమని అనగా బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమును విడలని స్వపరిపాలనమని చింతించుచున్నది నిర్వచించిరి. మనమా నిర్వచనమును చింతించుకొంటున్నామే అట్టికొనిచితిమి వీలైనచో సామ్రాజ్యమును విడలకుండనే యుండుము. అవసరమైనచో న దలెదము అను మహాత్మునిపదవినలంబించితిమిగాన యీవరకు మనవివలెను" అనునవాద వేంకటరంగారావుపాదించిరి. వాల్మీకిగారు దానినినడచించిరి. ఓట్లుపుచ్చునగా వాద్యము తప్ప తక్కినవారందఱును ప్రతిపక్షముగా ఓటునిచ్చినందున సవరణపేషియినది.

రెండవ సవరణ

విశ్వనాథ ముఖర్జీగారు

"తీర్మానములోని మొదటిపదములోని శాసనబద్ధమగు కృషి అనుటకుబదులు 'సముచితశాంతియుత సక్రమాంతరము' అనువాక్యమును చేర్చవలెను లేనిచో మితవాదుల వంచనకు మ నము పాలనము" అనినదువుచు ముఖర్జీగారు రీసవరణ నుప పాదించిరిగాని ఎవ్వరును అనుమరింపనందున సవరణగూడ పేషి పోయినది.

మూడవ సవరణ

జార్జి జాసెపు గారు

"మొదటి వరకులో ఏవైన" అనుపదములకు వెనుక అందుకు తేలుచును ప్రాత్యాహమునను నాని నామోదిండు నూచనలను ఏవైన" అనువాక్యమును చేర్చవలెను. అను సవ రణను ఉపపాదించుచు జార్జి జాసెపుగారు దీర్ఘోపన్యాసమునొస గిరి. మనమీ తీర్మానమును సమగ్రముగా చేయువలెను. దేశమున ఆరాజక కుటుంబము ను వని నిర్ధారణకాలేదుగాని విప్లవోద్యమములను లోలోన నామోదిండువారు చాలమంది కలరు. అట్టి ఆమోదమునుగూడ మనము నిరసింపవలెను. విప్ల వోద్యమముకంటె విప్లవోద్యమము నామోదిండు భావము చాల అధికముగానున్నది. ఇది ఆధికాంశముగాయకము. రాజకీయము లలో మనము కృషిచేయుచున్నంతకాలమును వనచిత్తములు నిష్క్రమములుగా నుండవలెను. రాజకీయస్వాతంత్ర్యములను మనకొనసకలు దొరతనమువారిని నిష్కంధించుటకు మనమిట్టి ఆరాజక సంస్థలపై ఆధారపడియుండునాడను విల్లెండులో పార్టీలుగాను ఆరాజకులతో సంబంధమును కలిగియుండెనని బ్రిటిషుదొరతనమువా రాయనపై నిందమోపిరి. పార్టీలుగానికి రాజకీయముగ కలిగినపలుకుబడి నడచివేయుటకు వారికిది తగి నసాధనమైనది. ఇప్పుడుముట్టిలో ప్రధానమంత్రిగానున్న యా తడుగూడ ఆక్రమణకుముల సహాయముననే ఆధికారమును బ డయగట్టగను గాని దానినితీసివేసి విప్లవముతోనికి ద్వేషము తల చూపినది. ప్రతిగ్రామమునను కొట్లాటలు జరుగుచున్నవి. కాన మనమీదేశమునగూడ ఆరాజకులతో నేడైనసంబంధమును పెట్టుకొనియున్నచో మనకుగూడ నిట్టిగతియే పట్టును. ఆరాజ కులకు ఆధారము దేశీయులసానుభూతియేగాని భవముకాదు. వంగరాష్ట్రమునగాని మరేరాష్ట్రమునవైనగాని ఆ రాజక సంఘములే నిజముగానున్నచో యీతీర్మానమును వారు చదివి నపుడు దీనిలో ఆరాజకులను నిరసిండుభాగమును వారు తృణీక రించుటయు రాజప్రతినిధివర్గము నిరసిండుభాగమునకు పొం గిపోవుటయు సహజముగాన ఎవ్వరును ఆరాజకులను ప్రాత్యా హమునపట్టించియును మన ఓర్పుయొన్నది" అని జోసెపు గారు నునుపుచు మూడవసవరణను ఉపపాదించిరి.

బహుమతరహితముగా రొక రాసవరణను అనుమరించిరి. "అలాలోపల ఆరాజకులకు సహాయముచేయుచు వైకి మాత్రము వారిని నిరసిండుచుండువారు యీ సభలోనే యున్నాము"

("వారిపేరులను చెప్పకు" అనుకేసు)
"చెప్పను. నేనుచెప్పను నేను వారిపేరులను చెప్పను. నేనెలచెప్పవలెను?"

(పేరులను చెప్పవలెను అను పెద్దకేసు)
అధ్యక్షుడు

అనువాదకుని ప్రసంగమునకు అధ్యక్షతనమును కలిగించిన అల్లరిజరుగును.

(అధ్యక్షు డిటుల మందలించినచు కేసు తగ్గలేదు. అనువాదకుడు పేరులను చెప్పనని పట్టుబట్టెను: పిరికి పందా! అను కేసు)

అనువాదకుడు

"ఒక్కొక్కప్పుడు ధైర్యముకంటె పిరికితనమే మంచిది. (గొప్పపరిహాసము)

పండిత మోతీలాలుగారు

సభవారు జాసెపుగారి సవరణను తిరస్కరింపవలెనని కోరుచు పండితనెహ్రూగారు గంభీరోపన్యాసము జొసగిరి. "ఆరాజకులతోపాటే వారిని ప్రాత్యాహపరచినవారును వారి చక్కల నామోదిండువారునుగూడ దోషులేమని న్యాయ శాస్త్రమున నిస్సంశయముగా విధింపబడియే యున్నది. అట్టి చో నుప్రసిద్ధ న్యాయవాదియును పత్రికాసంపాదకుడు నగు జాసెపుగారి డిట్టిసవరణ నేల ఉపపాదించిరి నేను గ్రహింప జాలకున్నాను. అనువాదకుడు ప్రాత్యాహకులపేరులను తెలుపు చుని సభ్యులు కోరినపుడు దౌర్జన్యవిరహితముగ ధైర్యమును చూపెను. (అపహాసము) వారి పేరులను నేను తెలిపెదను. గోపీనాథసాహు ప్రశంసించునట్టి తీర్మానమును ఉపపా దించిన యాతడును దానిని సమర్థించిన యాతడును ప్రాత్యాహ కులని అనువాదకుని భావము. విప్లవకారులు దోషులని అంద రును అంగీకరించిరి. విప్లవకారులు ఉన్మాదులని యనవచ్చును గాని వారు బందిపోటుదారులని అనజెల్లునా?

(వారు హంతకులు" అని ఒక కేసు)

"సరే. వారు హంతకులే. స్వాతిశయముకొరకు వారు హత్యలను సలిపిరా? లేదు. దేశముకొరకే వారు హత్యలను సలిపిరి. అట్టి హత్యలనల దేశమునకు లాభముకలుగునని వారు తలచుట అవివేకమనుట కెట్టిసంశయమును లేదు. కాని మనము ఉద్దేశమునే ప్రధానముగా చూడవలెను. గోపీనాథ సాహు ఉద్దేశమును ఒకవిధముగా దాసుగారును మరెయిక్ విధముగా గాంధీగారును ఆమోదించిరి" అని నెహ్రూగారు నడిపిరి.

జార్జి జాసెపుగారు

"సాహ తీర్మానమును మనములో పెట్టుకొని నేను మాటలాడలేదు. రామరాజునుగూర్చి ఆంధ్రరాష్ట్రసభలో ఉపపాదించబడిన తీర్మానము నుద్దేశించి యే నే నటుల మాటలాడితిని" అని జాసెపుగారు చెప్పిరి.

నెహ్రూగారు

"ఆంధ్రులవిషయమున వారే జాగ్రత్తపుచ్చుకొనగలరు. ఈ సవరణలన శాంతిక్రమముల కెట్టిలాభమునుకలగదనుట స్పష్టము. అందులకు మొదటితీర్మానమేచాలను. మనముపాలిత జాతివారముగాన తిరుగుబాటుచేయుటకు మనకుహక్కుకలదు." అని నెహ్రూగారునిరి.

ఒకరు-"అటులైన మీరేలతిరుగుబాటుచేయుగూడదు" నెహ్రూ-"ఇప్పుడు మరేమిచేయుచున్నాను? (పెద్దన ప్పు) తీర్మానమునందు దొరతనమును ఆరాజకులనుగూడ నిర సిందిరి" అని నెహ్రూగారు నడిపిరి.

కే. నటరాజుగారు

"జోసెపుగారి సవరణ అనవసరము విప్లవమును ఆరాజ కమును జరిగినవిషయటనే చాలచోట్ల స్వాతంత్ర్యములభించినది. కాని ఆరాజకము నైతికముగాదువ్యము. హత్యలనలను దోపి డులనలను లభించిన స్వరాజ్యము స్వీకరణయోగ్యముగాదు." అని నటరాజుగారు నడిపిరి.

డాక్టరు బిసెంటుగారు

"ఓట్లుపుచ్చుకొనుటలో 1,2 భాగముల నొకసారి యు 3,4 భాగముల నొక సారియు విడివిడిగా ఓట్లుపెట్టుకోక దను. ఏమనగా 1,2 భాగముల కనుకూలముగా ఓట్లుయిచ్చుటకు నా అంతరాత్మ అంగీకరింపదు. 3,4 భాగములకు అనుకూలము గా ఓట్లుయిచ్చుటకు నాకెట్టిఆశ్చర్యమయ్యెనులేదు. నేను ఎటు లఓట్లుచేసిన అటులేనాక స్పష్ట నువారందరునుగూడఓట్లుయిచ్చు వలెననునిర్బంధమేమియును లేదు. వారందరును ఎవరికి ఎటుల నచ్చిన అటులు ఓట్లుయిచ్చుదగును" అని బిసెంటుగారు తెలిపిరి.

నర్దారు మంగళసంగుగారు
"మామూలుచట్టములే దుర్బినియోగముచేయుచున్నా రు అని నాఅనుభవమునలన నేను చెప్పగలను. అట్టిచో యిట్టి అర్థి నెన్నులు అత్యధికము గా దుర్బినియోగముచేయుచుండుట చాల అవకాశముకలదు వంగరాష్ట్ర స్వరాజ్యపక్షమువారికి ఆప త్కాలమున పంజాబురాష్ట్రమువారు తోవ్వడెవరని నేను వా ద్దానముచేయుచున్నాను" అని మంగళసంగుగారు నడిపిరి.

డాక్టరు అన్నాగారు

చింతామణిగారి తీర్మానమును బలపరుచుచు అన్నాగారు ఉరుదుభాషలో మాటలాడిరి.

మాలానా మోతాలీగారు

"నేనీతీర్మానమును బలపరుచుచుండుటనుబట్టియే మహా తుడు తనపక్షమువానిని మితవాదులకొరకు దిగవారునను సం శయము నివారణకాగలదని నమ్మెదను. ఇప్పుడు దౌర్జన్యమి: హితము శాంతివిధానము ననుసరించుచున్నాము. ఇది విఫలమైనచో అపుడొకొకపద్ధతి నవలంబించెదము. కాని శాంతి పద్ధతిని దౌర్జన్యపద్ధతినిగూడ ఏకకాలముననే అవలంబింపగూ డదు. స్వరాజ్యపక్షము దేశానర్థమనియే నాఅభిప్రాయము గాని వారు కఠినశాసనములకునుయిరుగుచుండ నేనుపేక్షవహింప జాలను. ఈ అర్థి నెన్ను ఏదోయొకపక్షముపైన గాక భార తీయ పురుషవర్గముంతటిపైననుగూడ ప్రయోగింపబడినదనియే నానమ్మకము. ఈ అర్థి నెన్నునలన దేశీయులు తమపటిమను చూపుట కవకాశము కలుగుచున్నదిగాన నిదియును లాభకరమే అని నేను తలచెదను. ఈతీర్మానమునుగూడ దొరతనమువారు దిగదుడిచి పారవేసినచో అపుడు దీనికాధారముగ ప్రజాశక్తి వెల్లడికాకమానదు నాదిపూర్వాపర సందర్భములేని ప్రసం గము" అని మోతాలీగారు తీవ్రముగా మాటలాడిరి.

ఎం. కే. ఆచార్యగారు (ఎం. ఎల్. ఏ.)

"తీర్మానములోని వాక్యములింకను ప రుమములుగా నుండదగినది." అని ఆచార్యగారు నడిపిరి.

ఏ. ఎన్. నర్సేగారు

"నేనీతీర్మానమును బలపరుచుచున్నానుగాని దేశమున ఆరాజకమున్నమాట నిజమేయైనచో దొరతనమువారు దాని నడచుటకే ప్రయత్నించునెడల నేను వారికి తప్పక సహాయ ము జేసెదను" అని నర్సేగారునిరి.

(విమ్మల సభ్యులు ఫలహారములకులేచి ఉపాహారములను భుజించినపిమ్మట మరల సమావేశమైరి.)

దేశబంధు దాసుగారు

దాసుగారు లేచిగానే దీర్ఘ గంభీరహర్షస్వరము చెల గను. "తీర్మానములోని పెక్కువిషయములను నేనంగీకరింప జాలనుగాని ఇతరపక్షములవారంతకంటె సభికులగు మార్పున కంగీకరింపరుగాన వారిసహాయమును బడయుటకు నేనీతీర్మాన మును బలపరుచుచున్నాను. వంగరాష్ట్రమున అర్థి నెన్ను స్వ రాజ్యపక్షమువారిపైననే ప్రయోగింపబడిననుట కెట్టిసంశయ మును లేదు. ఈకష్టమును స్వరాజ్యపక్షముతోపాటు పండు కొనుటకు అన్ని పక్షములవారునుగూడ యిప్పుడంగీకరించిరి. ఈతీర్మానమున స్వరాజ్యపక్షమువారి పేరునుమాత్రమే ప్రత్యే కింపనందులకు సభవారినందరిని అభినందించుచున్నాను. ఇట్టి అర్థి నెన్నును మిత వాదులపై ని గూడ ప్రయోగించు వ రకు ను దాని సం గతి ని, వారు పూర్తిగా గ్రహింపజాలరు. నిజము తెలు ప క త న ని న వంగరా ష్రమున విప్లవోద్యమమున్నదనియే తెలుపవలెనుగాని అది ఆరాజ కోద్యమముకాదు. విప్లవోద్యమమున్నదని ఒప్పుకొనినచో అర్థి నెన్నును ప్రయోగించుట సముచితమే అని అంగీకరింపవలసి యుండదా? అను ప్రశ్న కలుగకమానదు. ఇట్టి అర్థి నెన్నుల వలన విప్లవోద్యమమునకు బలమధికమగునగాన దొరతనమువారు నిదానించుటయే సముచితము. బిసెంటుగారు రాజప్రతినిధి చర్యను సమర్థించిరి. కోనామోటారు బందిపోటుకేసులో సాక్ష్య మేమియును లేకపోయినను ముద్దాయిలకు శిక్షవేసిరి. జూరరు లను సాక్షులను ఆరాజకులు బెడరించి వశపరుచుకొనుచున్నా రను నూచన నిరాధారము. పోస్టుమాస్టరు హత్యకేసులోను, గోపీనాథసాహుకేసులోను జూరరులును సాక్షులునుగూడభార తీయులే. ఆ రెండుకేసులలోను గూడ ముద్దాయిలకు శిక్షవిధిం పబడినది. ఇక జూరరులను సాక్షులను లొంగదీసిన డెచ్చలో మిర్జాపూరు బాంబుకేసులో ముద్దాయిలలో నొకడగు శాం తాచక్రవర్తిని రెండునెలలు చెరసాలలోనుంచినపిమ్మట అతడు నిర్దోషియని జూరరులు తీర్పుచెప్పగా అతనిని వడలివేసిరి. "

మృత్యు ఎవరో అతనిని హత్యచేసిరి. అట్టిచో అతాజకసంఘము వారే చక్రవర్తి హత్యకు కారకులనుట కేమి అధారముకలదు? పంగరాష్ట్రనిభజనము జుగకపూర్వము ఆరాష్ట్రమున విప్లవోద్యమములేదు. కర్ణాటప్రభువు కయ్యమునకు కాయదువ్వినందున కొందరు దౌర్జన్యమునకు గడంగిరి. దౌర్జన్యము లాభకరము కాదుగాని మానవస్వభావమెన్నటికిని ఒక్కరితోనే యుండును. ఇతరుల ప్రోత్సాహమున ఆరోజులలో పంగరాష్ట్రమున మహామృదీయులు హిందువుల దేవాలయములను గృహములను ధ్వంసమొనరించి, అట్టిచోప్రజలు కాంతమునుపాముకుండుటవలనసాధ్యమగును. పోలీసువారు ప్రజలను పీడించుటవలననే ప్రజలు తుపాకులను పూనవలసి వచ్చినది. ఈనిరంకుశోద్యోగుల అధికార మంతకాలము సాగునో అంతకాలమున విప్లవోద్యమము గూడ సాగుచునేయుండును. అది యిప్పుడుగూడ సాగుచునే యున్నది. స్వాతంత్ర్యము కొరకు ప్రాణములనర్పించుటకు సంసిద్ధులుగానున్న యవకు లెందరోకలరు. వారికి స్వాతంత్ర్యము పట్టకల తీవ్రత తీవ్రత అంతరింపవలెననిన అదిఎటుల సాధ్యమగును. దో ప్రతనమువారి విప్లవపన్నాగములను తొలుత నిరసించినగాని విప్లవసంఘముల నిరసించునాడదు. తీర్మానమునం దెన్నిలోపములున్నను దీనిని ఏకగ్రీవముగా ఆమోదించవలెననియే నేనీసభ వారి కోరెదను" అని దాసుగారు నుడివరి.

జానెపుగారి సవరణ

జార్జి జానెపుగారి సవరణపై ఓట్లు పుచ్చుకొనగా మొత్తము 50 ఓట్లు ప్రతిపక్షముగా నుండుటచే సవరణ విగ్రహింపబడి.

చింతామణిగారి తీర్మాన మామోదింపబడెను

1, 2 భాగములను కలపి మొదటను, 3, 4 భాగములను కలపి పిమ్మటను ఓటుకు పెట్టెదనని అధ్యక్షుడు శాస్త్రిగారు సభ్యుల కరిగించెను.

1, 2 భాగములపై ఓట్లు పుచ్చుకొనగా 10 ఓట్లు లేడి ఎమిలియటియన్ను, యమునాదాసు ద్వారకదాసు, రత్నాసి ధర్మాసి మురారీగార్లు నలుగురుమాత్రమే ప్రతిపక్షముగా నుండిరి. తక్కినవారందరును అనుకూలరే. 3, 4 భాగములను ఓటుకు పెట్టగా ఏకగ్రీవముగా ఆమోదింపబడెను. చింతామణిగారు మున్నగువారుగూడ ఆమోదించిరి. పిమ్మట ఒక గంట నేపు విశ్రాంతి యొసగబడెను.

అన్ని పక్షముల సమ్మేళనము

రెండవ తీర్మానము

మహాత్ముడే ఉపపాదించెను.

సభవారి అనుమతిగడసి అధ్యక్షుడు సభను కొనసాగించుచు రెండవతీర్మానమును ఉపపాదించవలెనని మహాత్ముని కోరెను.

శ్రీ బి.టి. రంగచారి, బి.బి. మోచర్ల రామచంద్రాపు, సర్ పురుషోత్తమదాసు ధామర్దాసు, రై. హ. శ్రీరామశాస్త్రి, సర్ తేజబహదరు సత్రూ, సి. వై. చింతామణి, కె.కె. బి.సెంటు, పండిత మదనమోహనమూలవ్యాసార్ సి. పంజాబి, సర్. పి. ఎస్. శివస్వామయ్య, దేశబంధుదాసు, మహమ్మదు యాహూ, ఎం. హెచ్. కిద్దాయి, మాలానా మహమ్మదాల్, ఎం. జిన్నా, పిండే, భూలాభాయి దేశాయి, టి. వి. పర్వతే, శ్రీమతి సరోజిని, హాకీం అబ్దులుఖాన్, అబ్దులు కలాంఅజదు, జె. బి. పెటిటు, ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు, బాబూ భగవాన్దాసు, ఎన్. సి. కేల్కర్, షోనెపు బాప్టిస్టా, సద్దారు మంగళేశింగు, లాలా లజపతిరాయి, సి. రాజగోపాలాచారి, బెపిను చంద్రపాటు, లాలా హరికృష్ణలూగార్లు, పాశ్చాత్య, ఆంగ్లోయిండియన్, క్రైస్తవ, బ్రాహ్మణేతరసంఘముల అధ్యక్షులునుకలసి ఉపసంఘముగా నేర్పడవలెను. అన్ని పక్షములవారును మరల కాంగ్రెసులో చేరుటకు అనుకూలించు ఉత్తమపద్ధతి, స్వరాజ్యవిధానమును, హిందూ మహమ్మదీయమైత్రి మున్నగునవి కుదురుటకు సాధనములను యీ ఉపసంఘమువారు యోచించి 31-8-1925 వ తేదీలోగా నివేదికను పంపవలెను. ఈ సర్వపక్షనాయకుల సభ 30-8-1925 వ తేదీలోగా మరల జరుగవలెను. సభజరుగు తేదీకి 5 రోజులు ముందుగా ఉపసంఘమువారి నివేదికను ప్రకటింపవలెను అని యీ సభ వారు తీర్మానించుచున్నారు" అనుతీర్మానమును నేను ఉపపాదించుచున్నాను. పెక్కువత్సరములకు పిమ్మట నేడు మరల అన్ని పక్షములనాయకులు సమావేశమగుట తీర్థస్థించినది. కాలమును ప్రాముఖ్యతనుబట్టి యీ తీర్మానము అత్యవసరమును అతిముఖ్యమునైయున్నది. దొరతనమువారు నేడే దాసుగారికల్లు

వ్యసనముగూడ పంగరాష్ట్రమును భారతదేశమున ఎప్పటివలెనే నిలబెయుండునే గాని అంతరించిపోవుగాని మహా రాజకీయస్వాతంత్ర్యములభించనిచో మనజాతియే నశించిపోవును. ఈ తీర్మానములోని విషయము ముఖ్యతమగుటచే ధీమంతులు చాలమేధాశక్తిని వినియోగింపవలసిన అవసరముకలదు. నాకు సహజముగ శుభఫలమునందే గట్టిసమ్మతముకలదు. ఐకమత్యముకొరకు కాకపోయినను స్వరాజ్యముకొరకైనన్నిపక్షములను కాంగ్రెసులోచేరుట తప్పక నెరవేగలదనియే నాగట్టి సమ్మతము "సిద్ధాంతములకు భంగముకలుగనిపద్ధతిని యొకమత్యమును కుదుర్చవలెను" అని డాక్టరు కిచలాగారు తంలివార్త నందిరి. ఈయొకమత్యమును సమకూర్చుట కెన్నియో ప్రయత్నోధములు కనబడుచున్నవి. నూలుబడకుట అత్యవసరమని నేను నమ్ముచున్నాను గాని మిరందరునగూడనమ్మునటుల చేయజాలకున్నాను. ఇతరులకు నేనుగాని నాకు ఇతరులుగాని సమ్మతము నుకలిగించుటకు కొంత వ్యవధి అవసరము. ఆచరణానుకూలమును సుస్థిరమునుగైకమత్యమును కలిగించుటకు మనీషులందరును కలసి దీక్షతో ఆలోచించుటముఖ్యము. ఈ ఉపసంఘమువారి తీర్మానమును నెరవేర్చెదను. కొన్ని నెలల వరకు నుని రీక్షించుట కష్టముగానే తోచును గాని గత్యంతరములేదు. సభవారు రామోదంపగల సమాధానము ఉపసంఘమువారికి కలుగునో లేదో ఎవరును శ్లోతిషము చెప్పజాలరు. కామబ్బులు గాధముగా క్రమ్ముకొని గాడాంధకార మేర్పడియున్నను ఉపసంఘమువారి అంధకారమునబేధించి తగిన విధానమును నిర్ణయింపగలుగుదురనియే నేను నమ్మెదను" అని మహాత్ముడు నుడివెను.

దేశబంధుదాసుగారి తీర్మానమును అనుమతించి.

ఒకసవరణ

జే. కే. మెహతాగారు

"ఈ సవరణను బెల్గాంలో జరుగనున్న దేశీయమహాజనసభయందే అన్ని పక్షములవారును చేరవలెను గాన యీ నివేదిక డిసెంబరు 15 వ తేదీనాటికే సిద్ధముకావలెను" అను సవరణను మెహతాగారు ఉపపాదించిరి. ఇంకొకరు అనువదించిరి.

శ్రీయత గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావుగారు బలపరచిరి.

డాక్టరు బి.సెంటుగారు

"భారతదేశ రాజ్యాంగవిధానమును నిర్ణయింపవలయున్నదిగాన వాలుగునెలలు దీర్ఘకాలము కావాలదు" అని బి.సెంటుగారు రనిరి.

ఓట్లు పుచ్చుకొనగా మెహతాగారి సవరణకు 80 మంది మాత్రమే అనుకూలరుగుటచే సవరణ విగ్రహింపబడి.

మహాత్ముని తీర్మాన మామోదింపబడెను

మహాత్ముడు ఉపపాదించిన తీర్మానము ఏకగ్రీవముగా ఆమోదింపబడెను.

మహమ్మదాల్గారి అహ్వానము

"ఈమహాసభలన నైకమత్యమునకు అవకాశమేర్పడినందునకు చాలసంతోషించుచు సభ్యుల సభివంజించుచున్నాను. అన్ని పక్షములవారును బెల్గాంలో ఏకీభవించి పిలువేకున్నను ఆయాపక్షముల సభ్యుల దేశీయమహాజనసభతో పాటు బెల్గాంలోనే యీవత్సరమున జరుపుటలైన ఏర్పాటు చేయగోరెదను అటుల చేయవలెనని యీమహాసభవారు వివిధపక్షములకు ఉత్తరవాసంగోరెదను." అనిమహమ్మదాల్గారునుడివరి. (గంభీరహర్షధ్వనలు)

ఆమోదము

"నేమగలు హోమరులూలీరుసభను బెల్గాంలో జరుపుట కంగీకరించితిమి" అని బి.సెంటుగారు తెలిపిరి. (హర్షధ్వనలు)

"నాపక్షము (మితవాదులు) వారితో నాలోచించెదను యిచ్చుకు సుతంత్రించి ఏమియును చెప్పజాలను" అని చింతామణిగారు నుడివరి.

బొంబాయి చెన్నపురి బ్రాహ్మణేతరపక్షములు రెండును కలసి బెల్గాంలో సభను జరుపునటుల ప్రోత్సహించెదమని సర్వే, రామస్వామి మొదలగువారు నుడివరి.

బెల్గాంరానివారిని వారంటులేకుండా అరెస్టు చేయవలెను

చేయవలెను

అనిజోనెపు బాప్టిస్టాగారు పరిహాసముగా నుడివరి. (హర్షధ్వనలు మిమ్ము ముట్టెను.)

భారత మహమ్మదీయసంఘ (ముస్లింలీగు) సభనుగూడ బెల్గాంలోనే జరపుట ప్రోత్సహింపవలెనను తీర్మానంచేతుండ పనిచేసెను. ఈసభలోని అధికోత్సాహము స్వయంతాభిమానినగు (కమ్యూనిస్టు) నన్ను బాతీయ వాదిగా (నేషనలిస్టు) మార్చినది. అని చలాగారు నుడివరి.

పండితమోతీలాల్ నెహ్రూగారు అధ్యక్షునకు వందనము లర్పించిరి. (హర్షధ్వనలు) రాత్రి 7 1/2 గంటలకు సభ విరమింపబడెను. అధికోత్సాహము ప్రబలియుండెను.

ఐకమత్యోపసంఘసభ

అన్ని పక్షములకు ఆహ్వానము

22 వ తేదీని నానానాయకుల సభ రాత్రి 7 1/2 గంటలకు ముగిసిన వెంటనే ఐకమత్యఉపసంఘసభ అచటనే జరిగినది. శ్రేణునందలి వివిధరాజకీయ పక్షములవారు కాంగ్రెసులో చేరుటకు ఏయేపద్ధతులను నూచించెదరో ఆనూచనలు ఉపసంఘకార్యదర్శికి డిక్షించుటకు 20 వ తేదీలోగా చేసేనటుల పంపవలెనని ఆయాసంఘములను కొరుకును నిశ్చయింపబడెను.

భూమిరాశములు

ఐకమత్యమును కలిగించుటకు గట్టికృషి నలుపుటకు లాలా హరికృష్ణలూలుగారు 5000 రూపాయలును, ఎం.ఆర్. జయకరుగారు 1000 రూపాయలును, ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు 1000 రూపాయలును విరాళముగా నొసంగిరి.

మొత్తము 115 మంది ప్రముఖులు ఉపసంఘమునకు ఎన్నుకొనబడిరి.

ఉపసంఘసభ జనవరినెల 15 వ తేదీప్రాంతమున ఢిల్లీలో జరుగును.

మహాసభ ఏప్రిలు 15వ తేదీలోగా జరుగును. ఏప్రిలు 20 వ తేదీలోగా అనునది పొరబాటు.

చెన్నపురి సంయుక్తబాతీయవారును శివవారమునాడు రాత్రి పంజిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారితో చాలనేపు మాటలాడిరి.

నాయకుల అభిప్రాయములు

సి. వై. చింతామణిగారు

బొంబాయి, నవంబరు 28:—సర్వపక్ష సమావేశమునందు పాల్గొనిన సి. వై. చింతామణిగారి అభిప్రాయముల డిలపగోరెన ఆపోసియేటెడ్డు ప్రతినిధి ఓట్లు చింతామణిగారు చెప్పిరి:—

కొన్ని సంవత్సరములకు బూర్జుము కాంగ్రెసునందు పాల్గొనచున్న రాజకీయపక్షములను పాల్గొని పక్షములను నొకవేదికపై కేర్చుటకు మార్గముల సన్నేపించుటయే యీ సర్వపక్షసమావేశముయొక్క ముఖ్యోద్దేశమని నాకు చెప్పబడినది. బెంగాలు ఆర్మీనెన్ను విషయమై చిన్న సందర్భించునని నేనెరుగుదును. కాని యదియొక్కటిమాత్రమే మిక్కిలి ప్రాముఖ్యమును నహించునని నేనలవలెను. ఆర్మీనెన్ను, మూడవసర్వేక్షణను విషయములను నందునకు సంబంధించిన ఆంశములను జర్పించుటకు నిన్నంతయును చాలభాగము నేడును బట్టెను. నే నిందులకు చింతించుట లేదు. ఆర్మీనెన్ను, ప్రతిఘటింపుటకు రెండుదినముల క్రితము లిబరల్పార్టీవారు గావించిన తీర్మానము స్వరాజ్యపార్టీవారి తీర్మాన సంతతిప్రముగ లేదు. నేడామోదింపబడిన తీర్మానము ఒడంబడిక తీర్మానము. ఇది యెల్లపక్షములవారి ఆమోదము నొందినది. ఏపార్టీవా రెంతలాభ మిడుచులన బొందినో, ఏపార్టీవా రెంతనరకు తిరుపట్టు విడువలసివచ్చిననో అని గుఱించుట అయిచితమైనది. ప్రభుత్వమువారి నూతననిర్ణయవిధానము నెదుర్కొనుట కైదుపక్షముల వారుకలసి ప్రతిఘటించవలయు ననియు, యోచనాపక్షముల నేరీయు లిట్టి కఠిన నిర్బంధవిధానము నెడ నెట్టి భావములను వ్యక్తీకరించుచున్నారో ప్రభుత్వము వారికి సృష్టికరించవలయుననియు యెల్లరు అభిప్రాయమైరి. ఎల్లరి అభిమతము సుపూర్ణముగ నెరవేరెను. తీర్మానముయొక్క మూలమును నడివినవారెవరికిని స్వరాజ్యనాయకులుగాన కిరలపక్షమువారుగాని తీర్మానమునకు గాని యందేభాగములకెగాని అసంతృప్తిచేయుటకు కారణము లేదు. తీర్మానము గాన సవరణను చేయగ నున్నదనియు తగినంత తీవ్రముగ లేచియు ఏ.ఆర్. దాసుగారు ప్రసంగించును అభాగ్యంగాను తెలిపిచ్చిరి.

వారియొక్క అనుచరులకు తీర్మానము ఆశాభంగము గలిగించదని నాఅభిప్రాయము.

సంయుక్త కాంగ్రెసు

కొలనునందు సమావేశము గావించు కాంగ్రెసునందు దివ్య పక్షములవారును యేకాభిప్రాయములై చేతులు గలపవలయునని చేయబడుచున్న సయోగప్రయత్నము లింకను ఫలశూన్యమునకురాలేదు. సయోగమునకు ప్రబలమైన అంతరాయములు గలవు. ఆరువత్సరముల క్రితము చీలిపోయి భేదాభిప్రాయములతోనున్న పక్షములను కన్నుముడిచి కన్ను తెరచునంతటి స్వల్ప కాలములో సయోగముచేయుట దుష్టరము. స్వరాజ్యవాద ప్రచారమును గావించుచున్న వార్తాపత్రికలు ఉభయపక్షములను సమ్మేళనమునకుట తీరమును అతురతను చూపుచున్నవిగాని ఆలస్యమునకును ఇంతవరకు గలిగిన ప్రతిఫలమునకును నిరుత్సాహమును జేసి నా పక్షమువారిని నిందించుచున్నవి. ఎవ్వరును పక్షములను యేర్పాటు చేయలేదనియు, రాజకీయ పక్షము, తెల్ల పక్షమును భేదాభిప్రాయములు గలవై వ్యక్తిత్వము గాపాడుకొనవలయుననియు నెవ్వరును దలచుటలేదని యావిరుద్ధములు దృఢముగ నమ్మకరేని ఆశాభంగము నొందుటకు తావులేదు. ఒకవిధమున జూచినయెడ భేదము లంత లెక్కింప వలసినవిగావని తోచును. మరియొక విధముగ నాలోచించినచో ఆభిప్రాయ భేదములు భయభ్రాంతులను గలుగజేయునట్టి ఆకారములుదాల్చినచాల ముఖ్యమైనవిగ గనబడుచున్నవి. సమావేశమునకు నచ్చుటకు కాలవ్యవధి స్వల్పముగ నిచ్చి, రెండుదినములలో నీ విషయము పరిష్కారము చేయ వలసినదియు సుస్థిరమైతి గురుదు ననియు, మహాత్మాగాంధీ మాటానా మహాత్మాగాంధీ దృఢవిశ్వాసాభిప్రాయము లగుట విచిత్రమైనదిగ నున్నది. ఈ విచిత్రము సంభవించునని నేననుకొని అలహాబాదునుండిరా లేదు. ఆరు సంవత్సరములనుండి ప్రతివారం శివరములందుండి, ఒకరి నొకరు నమ్మజాలకయున్న ప్రాతన్నేహితులందరు నొకనొకరికి ప్రాతన్నే మిక్కిలి ప్రాముఖ్యమైనతీర్మానమును ఏకగ్రీవముగనంగీకరించినందులకు నేను సంతసింది అలహాబాదు బోవుచున్నాను. అన్ని రాజకీయపక్షములును కాంగ్రెసునందు సమ్మేళనము గావలయుననుననుష్ఠ ప్రయత్నము సఫలీకృతమునకు తాలేదని త్యజించుటకు మార్గ ఏ యాటంకము లేకుండ మల్లీ ఆలోచించుటకు మీ చేయబడినందులకుగూడ నేను సంతోషించుచున్నాను. అందఱును గోరు వికమత్యము నొనర్చుటకు ఎల్లరాజకీయ సంస్థలందునుండి ప్రాతినిధ్యము వహించుచున్న యొకపలకు బడిగల సంఘము నియమింపబడెను. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమునకును పార్లమెంటునకును సమర్పించుటకు హైందవరాజకీయపక్షము తెల్ల గోరు స్వరాజ్యమున నేడియో స్వప్నముగ నిర్వర్తించి నొక విధానమును దయారూచేయుట కీసంఘమునకు విడుదుట శుభ సూచకము. ఈమహాత్మామైబని కమిటీవారు జయప్రదముగ నెరవేర్చగలకని నేను నమ్ముచున్నాను. విజయమొంతజాలక పోయినను నిరుత్సాహముతో ప్రయత్నములను జేయవిడుచుటకు నేనంగీకరించను. సరస్వత్య సమావేశమందు గూడిన రాజకీయపక్షములవారికిగాని కమిటీవారికిగాని నా అభిప్రాయము లంకు గౌరవమున్నచో ప్రయత్నములు సాఫల్యమునొందలేదని నిరుత్సాహమునొందక దృఢవిశ్వాసముతో గమ్యస్థానముజేరువరకును బ్రయత్నములను పిదపలదని చెప్పుచున్నాను. మూలనూత్రము లకును, వ్యక్తులవృద్ధాభిప్రాయములకును భంగము వాటిలకుండ ఎల్లరాజకీయపక్షములవారునువికమత్యము కావలయునని కోరుచున్నాను. ఒకసారి ఆశాభంగము నొందినందువలన పునఃప్రయత్నము జేయుకుండుట సంభావ్యమైనదిగాదు. సర్వపక్ష సమావేశమునకు నాల్గొనినందులకు నేను గర్హించుచున్నాను. విచారించుటకు నా శేధియు హేతువులేదు. నేనెదిబుచ్చుచున్న ఆభిప్రాయమే నాపార్టీలోని సభ్యులందఱును గలిగియున్నారని నాదృఢవిశ్వాసము. సమావేశమునకు హాజరైన పక్షములలోని అధిక సంఖ్యను లీచాభిప్రాయ నేగలిగియున్నారని నేను నొక్క తెల్పుచున్నాను.

సత్యమూర్తిగారి ఆభిప్రాయము

సత్యపక్ష సమావేశమునందు బాల్గానుటకు మదరాసు నుండి వెనుకైన సత్యమూర్తిగారిట్లు ఆభిప్రాయములను చెల్పుచున్నాడు. సమావేశమునందు గావించబడిన ఫ తార్థాలు సత్యమూర్తిగారి కెంతమాత్రము ఆసంప్రీతిగలిగింపలేదు. సమావేశమునందుగూడిన వివిధభేదాభిప్రాయములుగల యట్టియు, పరస్పరనిర్బంధమైనస్వభావములగుల కట్టియు ర జకీయతే త్రలు ఏ క గ్రీ న ము గ వం గ రా ష్ట్ర మువై బ్రయోగింపబడిన నిర్బంధభాషనకును అర్థి నెన్నున కొంచెమించుమించుగా నేక గ్రీవముగ నిండించుటకు నిజముగ నెల్లరును గర్హించవలయును. తిమింగి, నంగు యాజేకమున స్వల్పత్రముగ నాలోచించుటకు బుద్ధిగలవాడైన ను లేనదియు - తిమి విధానము ఆసేకుహి మూలమునకర్పించెను. భిండింపబడినదనియు, దొరతనమువారి కిచ్చటైన బోధపడక, దు. తీర్మానమునకు తీవ్రముగనూడవలసిన దనియు, అర్థి నెన్ను స్వరాజ్యవాదులవై ప్రయోగించుటకు ఏ

రృషిన అమ్ముటనియు నాఅభిప్రాయముకాని స్పష్టముగా స్వరాజ్యము కావలయునని సమావేశమునందు నిర్ణయముగ గోరబడెను. దేశమునందు వి వి ధ రా జ కీ య క త్త ల ను ఏ వాశియబడుటకు నేని వికమత్యమును నొడగూర్చుటకు సమావేశమునందొక సంఘము నియమింపబడెను. వికమత్యము వర్ధిల్లుగాక యని నేను భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నాను. ప్రస్తుతరాజకీయ పరిస్థితులందు దేశమునందు రెండుపక్షములు మాత్రమే ఉండవలయుననియు ప్రభుత్వపక్షము, ప్రజాపక్షము స్వరాజ్యము తేతాభ్యుదయమునకు అత్యవసరమైయున్నదనియు గ్రహించుటచే వికమత్యము సమకూగును. భగవంతు దట్టినదృష్టి దేశీయులకు నొసంగుగాక,

సి ఆర్. రెడ్డిగారి యభిప్రాయము

మదరాసు శాసనసభ్యుడును బ్రాహ్మణేశ్వర ప్రముఖులును నగు సి. ఆర్. రెడ్డిగారి రిడిమబబొందుపరచిన పత్రిప్రాయముల నొసంగిరి. నిజముగా వికమత్యము సమకూడుట కల్గుట అతురత జూపుచున్నాను. కాని యీగాఢమైన కోరిక యెంతవరకు స్పష్టమైన ఆభిప్రాయములకు వ్యక్తికరించుచున్నతో దెల్పుటదుర్లభము. బెంగాలునందు అమలుబెట్టబడిన అర్థి నెన్ను భిండించబడెను. కాని యీ నిర్బంధ విధానము ఉపసంహరిం ప బ డ క ప్ర భు త్య వారిం క ను ప్రయోగించినయెడల యొక్కతలవా రవలంభించవలసిన సామాన్యవిధాన విషయమున నెవ్వరును తలకెట్టలేదు. కొన్ని రాజకీయపక్షములలోని వారు కాంగ్రెసున కిక్కట్టుచున్న యీ సమయమందు లాభముకొరకు చేరములాడిరి. కొంతమంది కాంగ్రెసు అభిమానులుగను, జాతీయవాదులుగను నటించిరి. రాబోవు ఎన్నికలలో వారివారి ఎన్నికయందు సౌకర్యము గలిగించుకొనుట కిదితరుణముగ నెంచబడినట్లు దోచుచున్నది. పనియు, కర్తలు వికమత్యమునకు తార్కాణము. ఈతార్కాణములు ఎంతవరకు ఆచరణలోనికి చేబడునో ముందుజూడవలసి యున్నది. ఎల్లరును ఒక్కొక్కపక్షమైనవో వదిలె నందరును గావలయుననిగోరు వస్తుసాఫల్యముకొరకు ప్రయత్నించుటకుతీర్చమైన అవకాశమిచ్చునని తలపబడుచున్నది. మాటమట్టున కైనను వికమత్యమొడగూడుటకొంతవరకైననునుంచియే నిర్బంధవిధానము రద్దుచేయబడనియెడ ఎల్లరాజకీయపక్షములవారును యేమి చేసెదరో దేశముచూచుచుండును. నేనొక్కఁఁకుయొడ దృఢ విశ్వాసమును గలిగియున్నాను. ఇకముందు అన్ని నిజమైనజాతీయపక్షములును సమ్మేళనమునకు. దేశమునందు రెండురాచకీయ పక్షములుమాత్రమే నుండుటకు అవకాశముగలదు. ప్రభుత్వము వారి కక్షయొకటి. రెండవది ప్రజాపక్షము. స్వరాజ్యమును జాతీయవాక్కులును సంపాదించుటకు ప్రజాపక్షము బద్ధకం గమును దాల్చెను. (అ. వె.)

విదవ అఖిలభారత పోస్టల్ కాన్ఫరెన్సు

బొంబాయి, నవంబరు 28: యం. ఎ. జిన్నాగారి అధ్యక్షత క్రింద శనివారమునాటి నాయంత్రము కావాంజిహోలనందు విదవ అఖిలభారత పోస్టల్ కాన్ఫరెన్సు సమావేశమయ్యెను. బర్మాతో సహితముగ అన్ని రాష్ట్రములనుండిచ్చిన ప్రతినిధులతోను హాలు క్రిక్కిరిసిపోయెను. పోస్టు ఆఫీసులందు బనిచేయువారు గేలెలలో గూర్చుండిరి. ఇరువది గెజెట్లెడ్డు ఆఫీసులతో సహితముగ మూడువందల ప్రతినిధులు హాజరైరి. సన్మాన సంఘాద్యక్షుడగు జి. యాకో పేడుగారు ప్రతినిధులనాహ్వానించిరి. పిమ్మట జిన్నాగారు అధ్యక్షోపన్యాసమునిచ్చిరి. పోస్టుల సమితివారి అభినివేశముల యెడను వారవలంభించు పద్ధతులను జిన్నాగారు సంతసమునుజూపిరి. పోస్టల్ ప ని వారి శ్రే యమును గోరుచు సక్రమపద్ధతులచే కష్టములను నివారణచేయ ప్రయత్నించుటకును జిన్నా గా రామోదమును దెల్పిరి. తపోలకచే రేలయందు పీరుబడు యిబ్బందిలను విచారించుటకొర కొకసంఘమును నియమించవలయునని ప్రభుత్వమువారిని గోరుచున్నారగాన నాయుబ్బందులకు, గురించి జిన్నా గా రేమియు ప్రసంగించుననిరి. న్యాయమైనజీతము నిచ్చుటయు నేవకులుపరి శుభ్రమైన ఆవళిలందు నివసించునట్లు ప్రాతన్నే మొసగుటయు, వారిల్లిలకు విద్యాసౌకర్యముల నిచ్చుటకు బ్రయత్నములుచేయుటయు, యజమానుల ముఖ్యకర్తస్వములని జిన్నా గారు బల్కిరి. నిజమైన యిబ్బందులు వారొందుచున్నప్పుడు తా మెప్పుడును వారికిచేయూతనొసగుటకు వెనదీయమని సభికులకు జిన్నాగారు దెల్పిరి. అన్ని సంఘములవారును సక్రమముగను లాభములొందుటయే తమ అభిప్రాయము జిన్నాగారు నుడిచిరి. భూములు పద్ధతిప్రకారము అ గావసాధికరిత వందనలన్నింపబడిన బిమ్మట తీర్మానములను ప్యానుచేయుటకు కాన్ఫరెన్సు ముగిసినదివనునకు నిల్చి తేయబడెను. (అ. వె.)

టారిఫ్ బోర్డువిచారణ

మాయవాదసరావుగారి సాక్ష్యము

కాగితపుపరిశ్రమకు 15 పెర సెంటురేటుముజూలును పునహా, నవంబరు 22: అచ్చువేయ, దిగుమతిచేయు కంపెనీలవారు కాగితపరిశ్రమ విషయమై తెల్పిన అంశములకంటె నధికముగా నేడియబడిన మాయవాదసరావుగారి సాక్ష్యమునం దేమి శేషమైన అంశములులేవు. సి. మాయవాదసరావుగారు బెంగళూరు అచ్చువేయ నట్టియు ప్రచురించునట్టియు నొకకంపెనీ కార్యదర్శి ప్రస్తుతిముదిగుమతియగు కాగితములమీద అమలులోనున్న 15 పెర సెంటుపన్నును హైందవ కాగితపరిశ్రమను, రక్షించుటకు జూలనని సాక్షియభిప్రాయము ఇంతకంటె నధికముగా పన్ను హెచ్చించబడినచో దేశములోని అచ్చు వే యు వారి పరి శ్ర మ కు నష్టము కలగినని నీయనడెల్పెను. ఈ దేశ ము నం దు రేయార కాబడుచున్న కొన్ని రకముల కాగితములకు స్టాంపు యొటకు అభ్యంతర మేమియులేదు. దిగుమతికాబడిన గి కముల నెలమీద 15 పెర సెంటు పగలున పన్ను వేయుటకునుంచిదని విరి అభిప్రాయము. (అ. వె.)

బర్మాయందు బ్రాడుకాస్టింగు త్రై సెన్సునకు దరఖాస్తు

రంగూను, నవంబరు 22: బర్మాదేశమందు వైర్ తెస్టుయొక్క సాధ్యతను బెక్కుమంది బెద్దచునున్నట్లు గనిపెట్టిరి. ఇంగ్లాండులోనున్న నొక స్ట్రీ కితునియొక్క సహాయమునలన జయప్రదముగా కొన్ని సార్లు వినుటయందు కోధనచేయబడెను. ఇంతవరకును గలిగిన జయముచే ప్రోత్సహింపబడి బ్రాడ్ కాస్టింగు చేయుటకు కావలసిన సామానులను తెప్పించుటకు ప్రభుత్వమువారి అనుజ్ఞ కొరకు దరఖాస్తుచేయబడెను. వై నావారు హైందవులు, బర్మాదేశీయులు సుమారేబడియంది పెద్దవర్తకులు యీ ఉద్యమమునందు పాల్గొనుచున్నారు. (అ. వె.)

నెల్లూరు వి॥ డి॥ ముననపుకోర్టులో అనలు నెం 188/1924

Between వాడి:—బరిగరాజోజిరావు, పెంకోబరావు కంపెనీవారి యొక్క లోకలు యేకెంటు పెరుగపల్లి సుబ్బరామయ్యకాశ్రమి. ఎదిరి

ప్రతివాడి:—మద్దాలి సుబ్రహ్మణ్యం. యీనెంబరు వాడిగారికి ప్రతివాడి లావాదేవీ తెక్క బాపరు టు 499.8.0 లు బాకీవున్నందుకు సకమ బాకీని రాబట్టుకొనుటకు యీదావా దాఖలుచేసి ప్రతివాడి సమ్మత ఖుద్దున బాకీచేసుకొనక తప్పింపుకొన్నాడని వాడి కోర్టువారికి మనవి చేసుకొన్నందుకు ఆంధ్రపత్రికలో నోటీసు చేయవలసినట్లు కోర్టువారు యు త్తర్య చేయున్నారు. ఈ దావా నోటీసుకు గాను 27.11.1914 తేదీకి వాయిదా వేయున్నది. నాటికో జా పగలు 11 ఘంటలకు ప్రతివాడియగు మద్దాలి సుబ్రహ్మణ్యం స్వయముగాగాని లేక స్నేహదూర్వారాగా గాని హాజరై తనకు వుండు ఆక్షేపణలను కోర్టువారికి తెలియజేయవలసినది. లేనంతట ప్రతివాడియగు మద్దాలి సుబ్రహ్మణ్యమును యత్ససార్వీ చేసి వాడిగారి కనుకూలమైన తీర్పు యీ కోర్టువారు చేయుదురు అని ప్రతివాడికి తెలియజేయడమైనది.

(కోర్టువారి వుత్తర్య ప్రకారము) నెల్లూరు } అమకాల వట్టాభి రామయ్య 20.11.24 } వాడి కక్కు

ఎలక్ట్రిక్ పాకెట్టు దీపము

సాధారణముగా ప్రతిదీపము బాటరి, బల్బుతో సహా ధర 1 కి రు 2.0-0. వైన తెలుపబడినది పెద్దలెన్నుగలది 1 కి ధర రు 8.0-0. స్కాట్ దీపము (తెల్లని, ఎట్టని, ఆకుపచ్చ లెన్నుగలది) 1 కి ధర రు 8.12-0. పెరిలోదీపము 1 కి ధర రు 5.0-0. చేతిలాండ్ 1 కి ధర రు 5.0-0 ప్రత్యేకముగా బ్యాటరీ వెల 1 కి రు 0.6-0, బల్బు 1 కి ధర రు 0.6-0. ఆటోమాటిక్ సిగ్నల్ లైట్ ధర 1 కి రు 2.0-0. సాదా సిగ్నల్ లైట్ 1 కి ధర రు 0.12-0. వి. పి. చార్జి ప్రత్యేకము. లక్ష్మీవిలాస వర్తకశాల, తనాలపల్లె నెం. 88, మద్రాసు.

మంత్రశాస్త్రము.

శబ్దస్వరూపము.

శ్రీ కల్యాణానందస్వామివారి
తృతీయోపన్యాసము.

మొన్నటిదినుము సామంత్రము మైలాపూరు సంస్కృత కళాశాలయందు శ్రీ శ్రీ విమాపాక్ష పుష్పగిరి పితాధిపతులగు కల్యాణానంద భారతిస్వామివారు "మంత్రశాస్త్రము"ను గురించి తృతీయోపన్యాస మొనగిరి.

శక్తిపాత్రముచే గురుశిష్యులు సమత్వము తెంచెదరు. ఒండొరులయందు దంతరము గనుపించదు. గురుశిష్యులకును మంత్రమునకు గల యీసంబంధము మాతృకరీతియనకే అన్వయించును. అంతఃకరణ పదపత్యసంస్కారముల రెంటిని గలిగియుండును. పుణ్యసంస్కారములచే మనుజుడు జ్ఞానోపార్జన బడయును. పాపసంస్కారములచేనధఃపతితుడౌను. పాపసంస్కార విమూలలనజేసి పుణ్యసంస్కారాశీస్థితి గావించుటయే మంత్రముయొక్క ముఖ్యోద్దేశము. అంతఃకరణ పరిశుద్ధి బరువబడిన పిదప మంత్రమునీజము నాటబడును. అయ్యది శక్రమును గ పాక్షింపబడిన కాఖోపకాఖిలం గలిగిన మహావృక్షమగును. మంత్రశాస్త్రమందలి ముఖ్యాంశము ఉపాసన. ఉపసయన కాలమందు గాయత్రి యుపదేశంబడును తదనంతరము శాలుడు తనపేరును చెప్పవలసియుండును, వ్యావహారికనామమునకు తోడుగ ఉపసయనానంతము ప్రత్యేక మొకనామము చెప్పబడును.

ఉదాహరణము:— వెంకటేశ్వరశర్మ. ప్రామామయ శర్మ యను నది ఉపసయనానంతరము గలగును. మనుజులను ప్రత్యేకించి గుర్తించుట నామ మేర్పడినది. స్వార్థులు జీవేశ్వరులయందు; శైవమెన్నరు. ఆదైత్యముజీవుడు పరిబ్రహ్మస్వరూపమైయుని బోధించును. వ్యావహారికనామమును, శర్మ యను పదమును వదలివచ్చి, ఎల్లరతును సమానమైనది 'ఈశ్వర' యను పదము. ఉదా:— 'వెంకట' యనునది వ్యావహారికనామము. 'ఈశ్వర' బాలుని జననీ జనకుల కులమును తెలుపును. 'ఈశ్వర' ఉపసయనదీక్ష చేపట్టును. ఉపసయనానంతరమే వేదాధ్యయనమునకు బాట దగ్గరగును.

దైవతవిష్ణుదైవతులు జీవేశ్వరులకేమని తలంచరు. కావున ఉపసయనముపిదప వారికి వేదాధ్యయనమున కర్హత లేదు. వారికి ప్రత్యేకముగ వేరుతేరు తీక్షణం గలవు. ఉపసయనముచే జీవాకృతి ఈశ్వరాకృతిగ మార్పుగాంచును. "నామస్య అమృత" యని తెలుగునందుపయోగించు పదములు నారాధన, మా(లక్ష్మి) యొక్కతూపములే. వైపులకు వైచిత్త్యంత్రము'లింగ'యనుపదమునువైష్ణవులకు వైష్ణవదీక్షానంతరము'వాస' యుపపదమును శేర్పబడును. కాంధనదీక్షయందు 'అనంద'యను పదము శేర్పబడును. పిదప 'నాథ'యను యనునదియు కలుపబడును. ఈదీక్ష బద్ధికమేగాని నిర్బంధము గాదు.

యోగము-ఉపాసన

యోగము సిద్ధాంతము. ఉపాసన యోగముయొక్క కా ర్యరూపము. కర్మ ఉపాసనయందు ప్రధమభాగము. ఉపాసన 'కర్మ' రెండును కర్మయోగముక్రిందవచ్చును. అదైత్య మందు ఉపాసనకర్మమునకు జ్ఞానమునకును చాల భేదముగలదు.

నిత్య, నైమిత్తిక, కామ్యయనియు; సాత్విక, రాజస, తామసమనియు కర్మోపాసనలు అరువిధములైయున్నవి. ఉపాసన యన సాధారణముగ జప, హోమ, శ్వాస, పూజ యను నాల్గింటిని గలిగియుండునది. నిత్య, నైమిత్తికములు పాప సంస్కారములను పరిశుద్ధిగావించి జ్ఞానాభివృద్ధిని సంగును. కామ్యకర్మ బహిర్యముషికఫలశ్యాప్తిని సంగును.

సాత్వికకర్మము మోక్షప్రాప్తి గల్గించును. రాజసము స్వర్గాదిభోగముల గలంగజేయును. తామసము నరకప్రాప్తిని సాంధజేయును. తామసోపాసనక్రూరమైనది కానవర్జనీయము.

ఉపాసనయొక్క ముఖ్యఫలితములు

మన ప్రత్యహోపాసన అష్టాంగయోగముల ఉపాసనయై యున్నది. ఒక్క పాతయోగములేపు మంత్రము లేనిది ఉపాసనగాని యోగముగాని ఉండవలెను.

మంత్రమునీమి? దేవతయనగనీమి? విమర్శకు లీమి యనుడు కాల భేదింపదు. పూర్వమిహంసకుల మంత్రమును వేదతగ భావించెదరు. ఉత్తర మిహంసకుల వేదతలకు మనకు వరదేవామిరూపములు గలవని వాదించెదరు. ఉత్తరమిహంస

కృష్ణాజిల్లా ఎయిడెడ్ స్కూల్స్ మేనేజర్ల మహాసభ

కృష్ణాజిల్లా స్కూల్స్ మేనేజర్ల ద్వితీయసమావేశము డి 27 11 24 తేదీ (గురువారము) మధ్యాహ్నము 2 గంటలునుండి బందరు మున్సిపాల్ పేట రాంజీపాఠశాలలో గౌరవనీయులగు శ్రీ సర్. ఎం. పాత్రో విద్యామంత్రిగారి యధ్యక్షతక్రింద జరుగును. కాబట్టి జిల్లాలోని ఎయిడెడ్ స్కూల్స్ మేనేజర్లందరు విచ్చేయవలెనని కోరుచున్నాను.

వే. రాంజీరావు, ప్రెసిడెంటు, జిల్లా మేనేజర్ల సంఘము.

కులసిద్ధాంతమునే మనము గ్రహింపవలెను. ఉత్తరమిహంసకుడైన వ్యాసుడు దేవతలకు నామరూపములున్నట్లు నిరూపించినందున మనము అంగీకరించి తీరవలయును. ఉపాసనకు సంబంధించినంతదనుక ముక్తమే దేవత. "దేవతలకు ప్రత్యేకాకృతులు లేవు. మంత్రమే దేవత. గురువుయొక్క ఉపాసనచే ఆయా దేవతలవలని ఫలములను గాంచగలుగునట్లు, దేవతలు మంత్రాకృతులను స్వీకరించినది." ముఖ్యస్వరూపమువలననే మోక్షము లభించును. పంచాక్షరి లేక అష్టాక్షరి యనునవి వివాదములకు దురంజయి న దేవతలే. ఆ కృతి యొక్క విచారణ సునావశ్యకము. మంత్రమే విచారణీయమును ముఖ్యమును వియున్నది.

మంత్రము శబ్దస్వరూపము; వర్ణమే శబ్దము

వర్ణరూపము శబ్దముని కొందరు తలంచెదరు. వర్ణముగాక స్ఫోట యనునది గలవని మరికొందరెలంపు. కంకరుడు వర్ణరూపమే శబ్దముని బోధించెను. స్వార్థులక్షణానికే విశ్వసించెదరు. మానవశరీరమందు కంటి కగోచరములైన నునున్న (వైస్నవ కాలముగాదు) ఇడ, పింగళ యను నాడులు గలవు. మరియు మాలాధార, స్వాధిష్ఠాన, మణిపూర, విశుద్ధ, అనాహత యను శబ్దస్థానములు గలవు. శబ్దము మాలాధారమునుండి బయల్పడెదలనని కొందరును, అనాహతమునుండియే బయలుదేరునని మరికొందరును భావించెదరు. వెండిటివారు కదంబ కోరక న్యాయానుసరణము శబ్దము వర్ణలాకారముగ సంచరించుననియు, రెండవవారు శబ్దము పీచీతరంగ న్యాయానుసారముగ తిన్నగ సంచరించుననియు తలచెదరు.

హిందీ మాలాధారమునుండి అనాహతమునకు వెడలునప్పుడు యోగమువలననే తెలిసికొన సాధ్యమగును. శబ్దము పిదప మధ్యమస్థానమునకు వచ్చును. పిమ్మట వైఖరీస్థానమునకు తేరును. ఆస్థానమందు శబ్దము ఎల్లరతును వినిపించును. కావున ఇతరలకు వినిపించుటకు ముందుగ శబ్దము చతుర్విధము లగు మార్పులను గాంచును. కాన వెక్కురుపండితులు 'వర్ణా ఏవతు శబ్ద' (వర్ణమే శబ్దము) అని తలంచెదరు.

మంత్రశాస్త్రమునందు దేవత మాతృకరూపమని బోధింపబడినది. అంతర్వాక్యక, బహిర్యాత్మక యని మాతృక ద్వివిధము.

"అకాశాదిక్షకారాంత వర్ణవైభవవిగ్రహః"

'అ' మొదలు 'క్ష' వరకు గల 51 అక్షరముల యాకారమే దేవతాకారము. కాన అంతర్వాక్యకాత్మకలు దేవతయొక్క కెండురూపములు.

అంతర్వాక్యక:—

స్థానములు		
1 ఆధారము	వ	స
2 లింగము	బ	ల
3 నాభి	డ	ఫ
4 హృదయము	క	క
5 తాలువు	అ	ఆ
6 లలాటము	హ	క్ష

బహిర్యాత్మక:—పరుశారు అచ్చులను గలిగియుండును. ఈ 51 అక్షరములచే శరీరము నిర్మించబడినది.

కావున శబ్దమే వర్ణస్వరూపముగాని స్ఫోటముగాదు. శరీరమంతయు అంతర్వాక్యకాత్మకలచే నిమిదియున్నట్లు తెల్లరు అంగీకరించెదరు. శరీరమందలి ప్రతిభాగమునకు అధిష్ఠాన దేవత గలవని మనశాస్త్రము బోధించును. కావున దేవత శరీరమందే యున్నది. శరీరమన వర్ణరూపమేగాని రక్తమాంస పూరితము గాదు. కాన అంతర్వాక్యకాత్మకలు దేవతయొక్క ద్వివిధాకారములు.

సారాంశము

కావున వర్ణము శబ్దమేగాని స్ఫోటముగాదు. దేవత ప్రత్యక్షప్రత్యక్షరూపములు గలవు.

వేదవాఙ్మయమంతయు అగ్ని, వాయు, ఆదిత్యసాము జ్యములకు కేంద్రీకరింపబడినది. ఈమాడు ప్రత్యక్షరూపము లందును అగ్ని (తేజాగ్ని, పంచాగ్ని) ప్రాముఖ్యము. ద్వీజునకు ముఖ్యదేవత అగ్నియే. "తనదేవత నువేక్షించినవాడు పరదేవతోపాసనకును అన్యదే పాపాత్ముడగును."

ప్రమాదాలయం దేవతయొనను అగ్ని రూపమున ఉన్నట్లు ఎంచబడినది. ప్రథమమున అగ్నియే ప్రత్యక్ష దైవము. ద్వితీయము ఆదిత్యోపాసన (సూర్యోపాసన) పిమ్మట వాయువుయొక్క ఉపాసన, అగ్ని, ఆదిత్యులు బాహ్యోక్తములకు గోచరములు. వాయువు మానసిక స్త్రీమునకే గోచరమగును.

(4) వాయుకృతి:—గురువుయొక్క ఆకారము. గురువు నుండి దేవతను గాంచవలెను.

(5) మూర్తిరూపము, ప్రతిదేవతకు తన స్వకీయాకారము గలదు. ఇది అప్రత్యక్ష రూపము.

(6) కంటికి గోచరమగు యంత్రము.

(7) హస్తవిశ్వాసరూపక మగు ముద్రము.

ఇప్పుడవచ్చినవి

సింగిల్ బారెల్ బ్రీచ్ లోడింగుటూప్ లీవల్ హామర్ ఎజెక్టర్ 12 బోరుల తుపాకి, సాగవైన నల్లచేల చెట్టుబోజెల్లో చేయబడినది. గట్టిరబ్బరుబట్టు ప్లేటుగలది. లోనికి గాలిమారకుండునట్లు చేయబడినది. 36 అంగుళముల బారెల్, 6 1/2 పాసుల బరువుగలది. యం. ఎస్. ఎ.లో నున్న హారింగ్టన్ అందు రిచ్చర్జున్ ఆరమున్నకంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది మతీయు ప్రత్యేకముగా మానిఫ్రెబులచే (గుండుజేసి కాల్చబడి) పరీక్షించబడినది. 1 కి ధర రూ 80-0-0.

సింగిల్ బారెల్, 12 బోరుల తుపాకి, వైన తెలుపబడిన మాదిరిది 34 అంగుళముల బారెల్ గలది. 13 ధర రూ 57-8-0.

వైని తెలుపబడినమాదిరిది 12 బోరుల తుపాకి 32 అంగుళముల బారెల్ గలది 1 కి ధర రూ 55-0-0.

సింగిల్ బారెల్, 12 బోరుల తుపాకి ఎక్స్ పాన్సివ్ బ్రీచ్ లో సహ 36 అంగుళముల బారెల్ గలది.

1 కి ధర రూ 70-0-0.

Spencer & Co, Ltd.,
Mount Road, Madras.

చెన్నపురి. హైకోర్టు
జూడికేచరులో

ఆర్డినరి బరిజనల్ సివిల్ జ్యూరిస్ డిప్లొమా
సి. ఎస్. నెం 283-1923

వాది:—టి. రత్నవేలు చెట్టియార్.
Vs.
ప్రతివాది:—పి. రాఘవులు చెట్టి.

ఈదిగవ తెలుపబడిన ఆర్డినరి చెన్నపురి, హైకోర్టు అఫీషియల్ రెఫరెగారు సదరు గృహమంత్రిచే 9-12-1924 తేదీన బహిరంగ ఏలముచేసి విక్రయించునని ఇందుములముగా అందరిని తెలియజేయవలెనది.

మే డ్యూలు

వైకుంఠ వాడ్యారి విధిలోనున్న నెం 1 రు నేల, యిల్లు, కామన్నన్ విధిలోనున్న నెం 17 రు నేల, యిల్లు సదరుగృహములకు సంబంధించి బజారులు. మద్రాసు చేరింగు ఓ. ఎస్. నెం 2998, నెం 4598 రు కత్తురు సప్లై కట్టుటలోగల ఆర్. ఎస్. నెం 7957. 1620 చదరపు అడుగులుగలది.

టి. జి. రాఘవాచారి,

వాదితరపున ప్లీడరు.

ఆంధ్రపత్రిక

1924. వ సం॥ నవంబరు నెల 24-వ తేది

సోమవారము

తగు జవాబు

ఇండియా ప్రభుత్వమువారును బెంగాలు ప్రభుత్వమువారును అవలంబించిన తీవ్రనిర్బంధ విధానమును గాంచి, బ్రిటీషుపత్రిక తెలుల సంత సించినో పాతకు లెఱింగియుందురు. లిబరలుపత్రికలు సయితము ఉప్పొంగుచున్నవి. ప్రభుత్వమువారు దాసుగారి అనుచరులను నిర్బంధించి, అదృశ్యరీతిని మెలిగిరియు, బెంగాలు ఆర్డి నెన్సునందు కన్నను కాలెటుచట్టమునందు ఎక్కుడు తీవ్రమగుచర్యలను సూచించియుండలేదయ్యు, మాక్డ్ నాల్డు ప్రభుత్వ మోడిపోవనియెడల, రీడింగు ప్రభువుగారు ఇంతటి దృఢచర్య నవలంబించెడివారు గారనియు, నేమను పత్రిక వ్రాయుచున్నది. నేమనుపత్రికా సాంప్రదాయములు వికాలములని ప్రతీతియుండెను. అట్టి సాంప్రదాయములును, యీపత్రిక ఏనీట గలిపెనో తెలియదు. కాలెటుచట్టముపట్ల ప్రతికూలభావము గనుపరచిన యీపత్రిక, నేమ అంతకన్నను తీవ్ర మగు బెంగాలు ఆర్డి నెన్సునుగాంచి సంతృప్తి గను పలుచుచున్నది. మాంకెస్టరు గార్డియనుపత్రిక సయితము, రీడింగుప్రభువుగారి నభినందించుచున్నది. స్వరాజ్యపక్ష ప్రోత్సాహముచే అరాజకులు చెల రేగిరిని యీపత్రిక చాటుచున్నది. రీడింగుప్రభువు గారు రాజప్రతినిధిగ నుండునంతవరకు, అనవసర తీవ్రత జూపజడదనిమాత్రము ఈపత్రిక హెచ్చరించు చున్నది. కాని మితవాదపత్రికలుగూడ, బెంగాలు నిర్బంధములను ఖండించుటచే, దేశములో అసంతృప్తి ఇంకను బెరుగునని మాత్రము, మాంకెస్టరు గార్డియనుపత్రికకు నమ్మకము గలదు. సప్రూ, శివ స్వామి అయ్యరుగార్లవంటి అనుభవజ్ఞులుగూడ సత్వరస్వరాజ్యమువలని అపాయము లను గుర్తించనందులకు యీపత్రిక ఎంతయు గుండుచున్నది.

ఒక్క విషయమునుమాత్రము మాంకెస్టరు గార్డియను కనుగొనినది. హిందూ మహమ్మదీయ కలహముల నాధారపరచుకొని, హైందవసమన్వయ పరిష్కరింప వీలులేదని యీపత్రికకు దోషినది. అధికారు లీనంగతిని గుర్తించునెడల, తమ దృక్పథమును మార్చుకొనకతీరదు. ఢిల్లీలో నాటబడిన హిందూ మహమ్మదీయ సంయోగబీజము మొలకెత్తుచున్నది. అందుచే విభజించి పాలింపనెంచు వారు తమ యాటలిక సాగిరావని తలంపవలెను. ప్రస్తుతస్థితిలో, బ్రిటీషుపత్రికలు సప్రూ మున్నగు వాటితో యోచించి వారి సలహాలకు తగు శౌరవ మొసగవలయునని, మాంకెస్టరు గార్డియను కోరు చున్నది. మెప్టను ప్రభువు గారు నిర్బంధముల నామోదించి, సంస్కరణములను కదల్చగూడదని హితమొనగుచున్నారు. లేబరుపత్రికయగు "న్యూ లీడరు" పత్రిక, నిస్సహాయతనుమాత్రము జూపు

చున్నది. లేబరుపక్షమునకు శ్రగినబలములేకుండుటచే నూతన సంస్కరణముల నొనగలేక జూయెననియు, నిర్బంధప్రయోగమునకు మాత్రము తోడ్పడవలసి వచ్చెననియు, హిందూదేశమును తనయభీష్టమునను నరించి పరిపాలించుటకు శక్తి యభ్యుపగాని, లేబరు పక్షము పరిపాలనభారమును వహింపగూడదనియు, న్యూలీడరుపత్రిక బోధించుచున్నది. ఇట్టి నుడువులు శృశానవై రాగ్యము జూలియుండును. వ్యవహారము చేజారిపెట్టుట ఎంత పరితపించిన నేమి ప్రయోజనము? సర్వశంకరకనాయకుగారునయితము, లేబరు పార్టీవాని చేజిక్కిన మహాదవకాశమును కోల్పోయి రనియు, దేశమునందు అశాంతి మిక్కుటముగ నున్నసమయమున రీడింగుప్రభువుగారు తమ అగ్నే యాత్త్రమును ప్రయోగించుటకు లేబరుపత్రికలు తావిచ్చిరనియు, దేశములోనికముందు అత్యంత ప్రబలమగు ఆందోళనము బయలుదేరి సామ్రాజ్య మున కుపద్రవము గలిగించుననియు, న్యూ లీడరు పత్రికతో మంజులించి.

తుదకు శంకరకనాయకుగారి యాహాయే నిజమయ్యెను. లండనుపై మున్నగుపత్రికల సంతనము నిరాధారమగుచున్నది. బాంబాయిలో గూడిన అఖిలపక్ష సమావేశము, నిర్బంధములకు నరియగురించి జవాబునిచ్చెను. హిందూదేశమునం దెన్ని హతములున్నను ఎన్ని రాజకీయకక్షలున్నను, అపతనమయమునెల్ల లేకమై ఒక్కజాతిగమలగల రని జూపుటకు బాంబాయి సమావేశము నమ కట్టెను. విభజించి పాలించు పద్ధతికొరగాని దని, తెల్లమయ్యెను. మితవాదులను మరల చేరదీయవలయునని ఒకవంక బ్రిటీషుపత్రిక లును, నేరొకవంక నూతన ఇండియా మంత్రియగు బర్క్లెహ్ పాడ్డు ప్రభువును దెలిపెడి హితము, సాగి రాదని, బాంబాయి సమావేశము గుణపాతము నేర్పుచున్నది. మితవాదులు సయితము జాతీయ సంఘాగావశ్యకతను గ్రహించిరి. బహిరంగసభలో తీర్మానము నుపాదించినవారు, మితవాదులును మంత్రిపదవిని నిర్వహించిన నాయకులు నగు చింతామణిగారే. తీర్మాన మేమని దెలుపుచున్నది? బెంగాలు నిర్బంధములను ఖండించి ఆర్డి నెన్సును వెంటనే తొలగింపవలయునని కోరుచున్నది. 1818 సంవత్సరపు రిగ్యులేషనును రద్దుజేయవలయునని యు, సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధివలనే ప్రస్తుత రాజకీయ దుస్థితినివారణయగుననియు, స్పష్టపరచుచున్నది. బెంగాలు నిర్బంధములను ఖండించుటలో, చింతామణిగారేమాత్రము వెనుదగలేదు. శాసనసభలో యోచించుకుండ నిట్టిచట్టమును జేయుటకు, రాజ ప్రతినిధి కెట్టి హక్కులేదని వీరు అడిగిరి. 1818 సంవత్సరపు రిగ్యులేషను శాసనవిరుద్ధమగు చట్ట మని వీరు వివరించిరి. దేశమునందు ప్రబలిన అసంతృప్తిని అశాంతిని, యీ పక్షమువారు గాని ఆ పక్షమువారు గాని కారణమని, చింతామణిగారు దెలుపలేదు. ప్రజల హక్కుల నింతకాలము ప్రభుత్వము సఫలపరచకుండుటయే, ప్రధానకారణమని వీరు తెల్లము గావించిరి.

మితవాదనాయకుడు చెప్పిన హితమును ఆలకించునెడల, తామవలంబించినచర్య నిష్ఫలమని ప్రభుత్వమువారు గ్రహింపగలుదురు. చింతామణిగారు దెలిపినటుల నిర్బంధశాసనములవలన అరాజకము

తొలగనేరదు. స్వరాజ్యసిద్ధివలననే అరాజకముతొలగునని వీరు నిస్సందేహముగ బలికిరి. మితవాదులు అధికారనిర్బంధముల నామోదించెద రని ఆశపడెడి వారు తమయూహల నికకట్టిపెట్టి వివేకులై మెలగ గలరు. మితవాదప్రముఖుడు తీర్మానము నుపపాదించగ, ఇండియెండుటుపక్ష ప్రముఖు లగు బిషెన చంద్రపాలుగారు తీర్మానము నామోదించిరి. బెంగాలు నిర్బంధములకు సంబంధించిన తీర్మానము నందలి మొదటి రెండుభాగములును, దాదాపుగ నేకగ్రీవముగ సంగీకరింపబడెను. పాపము నల్లరు మాత్రము వ్యతిరేకముగ వోటుజేసిరి. డాక్టరు బిసెంటుగారి దృక్పథము దెలిసియుండుటచే, ఆమె ప్రతికూలముగ వోటిచ్చునని యనుకొనినవిషయమే ఆమె యనుచరులగు జమ్నాదాసుద్వారకదాసు రతిశ్చేధరమై మురార్జీగార్లు వేరువిధము గ నీయజూపరు. ఇక నాల్గవవారు, ఎమిలీ లూడిస్సు గారు. ఈమె బిసెంటుగారి శిష్యవర్గమున జేరియుండుటయగాక, బెంగాలుగవర్న రగు లిటనుప్రభువు గారి సోదరియని గ్రహించునెడల, ఆమెవోటు అశ్చర్యమును గలిగింపజాలదు.

ఇందునుబట్టి అన్నిపక్షములవారును బెంగాలు నిర్బంధములను ఖండించుచున్నారనియు, అతివాదులు మితవాదు లనుభేదములేదనియు శుభభముగ గ్రహింపవచ్చును. శ్రీనివాసకాశ్రిగారు, అఖిల పక్ష సమావేశమున శిష్యులుగనుండి కార్యక్రమమును చాకచక్యముతో నడుపుటబట్టి, అన్నిపక్షములమధ్య ప్రబలిన అనుకూలభావము విదితము గాగలదు. అన్నిరంగతులును, అన్నిసంఘములును, అన్ని రాజకీయపక్షములును గల సమావేశమని, తీర్మానము దెలుపుటచే హిందూదేశ మంతయు యీవిషయమై ఏకాభిప్రాయము జూపుచున్నదనుటకు నందియము లేదు. 1818 సంవత్సరపు రిగ్యులేషనును రద్దుజేయవలయుననియు, స్వరాజ్యమే సిద్ధాపథమనియు దెలిపెడి మూడవ నాల్గవభాగములు సభ్యులచే నేకగ్రీవముగ సంగీకరింపబడుట జూడ, బిసెంటుగారు రయినను స్వాతంత్ర్యనిరోధ శాసనమునుగాని, స్వరాజ్య నిరోధమునుగాని ఎంత మాత్ర ముమోదించదశి, గోచరింపగలదు. నిర్బంధములను కొనసాగించి, స్వపరిపాలనాభివృద్ధిని అడ్డగింపవలెనని కోరెడి మెప్టనుప్రభుత్వములకు ప్రక్క తాళము వాయిం చెడివా రెవరును కనుపించలేదు. హిందూదేశము సంయుక్తాభిప్రాయమును ప్రకటించినది.

ప్రత్యేకపక్షముల యభిప్రాయము జూచిన ఇంతకన్నను తీవ్రముగ నుండుననుటకు సందియములేదు. ఇండియాప్రభుత్వమువారు, ఇట్టి ఏకగ్రీవమగు ప్రత్యుత్తరమును కోరితేచ్చుకొనిరి. బాంబాయి సమావేశమున కవకాశ మొసగి, దేశములో సఖండప్రభోధము గలిగించుటకు కారణభూతులయిన రీడింగు లిటనుప్రభువుగార్లు స్తుతిపాత్రులనుటకు నందియములేదు. బాంబాయి సమావేశము, కేవలముఅసమ్మతితీర్మానము గావించుటతోసంతృప్తి జెందక, అన్నిపక్షములవారును ఏకమగుటకువలయు మార్గముల నన్వేషించి, నివేదికమును తయారు జేయుటకు ఉపసంఘమునుకదానిని నిర్మించెను. ఉపసంఘమువారి నివేదికము 1925 సంవత్సరము మార్చి 31 వ తేదితోపల తయారగును. ఏప్రిలు

15 తేదీలోపల మరల సీసమావేశముగూడి నిర్ణయించును. ఇంతటి కాలవిలంబన మధికముగ జోచినను, విచారింపవలసిన విషయములు ముఖ్యమగుటచే చింతింపబనిలేదు. కాంగ్రెసునందన్ని పక్షముల వారును గూడుటకును, స్వరాజ్య విధానమును తయారు జేయుటకును, హిందూ మహమ్మదీయ సమన్య మున్నగు విషయములను పరిష్కరించుటకును, దూరాలోచన యవసరమగుటకుసందియము లేదు. బెల్గాం కాంగ్రెసునందు అన్ని పక్షముల వారును కలిసిదరను నాశ సఫలముగాకపోయినను, సంయోగసిద్ధి త్వరలో గలుగునను నాశమాత్రము, ఉత్సాహము గలిగించకమానదు.

అన్ని పక్షములవారును బెల్గాము కాంగ్రెసునకు వచ్చుటకు సమ్మతించిరి. స్వపక్ష సమావేశముల నక్కడ జరుపుకొనుట కంగీకరించిరి. బిసెంటుగారు తమ హోంరూలు సమావేశము నక్కడ జరుపుకొనెదరు. బ్రాహ్మణేశ్వర సమావేశ మక్కడ జరుగును. మితవాద సమావేశముగూడ జరుగునని యాహింపవచ్చును. బొంబాయిలో సంయోగవిభానము కుదిరినను కుదుంకున్నను, సంయోగమునకు మూలాధారము లేర్పడునని వెనుక సూచించియుంటిమి. రాజకీయ సంయోగసాధమునకు బునాదు లేర్పడెనటకు సందియములేదు. గాంధీమహాత్ముడు, జాతీయ సంయోగమునకై మొదటినుండియు పరితపించుచున్నాడు. హిందూ మహమ్మదీయ సంయోగమును గుదుర్చుటకు 21 దినములు కఠోరమగు ఉపవాసవ్రత మాచరించెను. పిమ్మట స్వరాజ్యపక్షమువారి నుపద్రవ మెదుర్కొని అంతఃకలహములు బలమగుచున్నవని దెలిసికొనినపుడు, మహాత్ముడు ఉభయపక్షముల నేకముజేసి స్వరాజ్యపక్షమున కండగ నిలచుటకు ఒడంబడిక నేర్పరచెను. అంతటితో నాగక, నర్వపక్ష సమావేశమును కూర్చి అఖిలభారత సమ్మేళనము నకు బునాదుల నేర్పరచెను. గాంధీ-దాసు ఒడంబడికను అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘమువారింగీకరించి, మహాత్ముని కండగ నిలచిరి. స్వరాజ్యమునకు ప్రతిబంధకమేమి? ఆధికారవర్గమని గాని, కన్సర్వేటివు పక్షమని గాని యనుకొనుట పొరబాటు. ఐకమత్యమే స్వరాజ్యమనియు, అదిలేకున్న స్వాతంత్ర్యము లభింపదనియు, మహాత్ముడు గనుగొనినంత దృఢముగ మరియొకరు గనుగొనరయిరి. ఆ కారణముచే, మొదటినుండియు హిందూ మహమ్మదీ యైక్యమునకును, అప్పశ్యతా నివారణకును అతడు తన శక్తి సంతను ధారబోసెను. సంయోగావశ్యకతను అన్ని పక్షములవారు నేడు సులభముగ గ్రహింపగలిగిరి. బొంబాయిలో నాట బడిన సంయోగపు మొక్క పెరిగి పెద్దదై హిందూ దేశమందంతటను తన శాఖోపశాఖలను విస్తరింప జేయుగాక! మహాత్ముని సత్సంకల్పము నెఱవేరుగాక!

అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘము :

గాంధీదాసు—ఒడంబడిక

గాంధీ-దాసు ఒడంబడికను, బొంబాయిలో గూడిన అఖిల భారత కాంగ్రెసుసంఘమువారు అంగీకరించిరిని వినుటకు సంతసించెదము. ఉభయ పక్షములవారును దూర మాలోచించి, ఒడంబడిక సంగీకరించుటయో నిరాకరించుటయో నిశ్చయింప

ఆంధ్ర పత్రిక
గంధీ మహాత్ముని వూజానిధి
లక్షరూపాయలు సమర్పింపవలెను
24-11-24

యథా శక్తి ని తోడ్కుడుడు

కోశాధిపతి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారికి చేరిన వసూళ్లు
చంబాలు
ఇదివఱకు 50594-14-8 ఇదివఱకు 24549-1-8 ఇదివఱకు 24774-1-8..
ప్రతిపూజానిధికి సామ్యునుబంపు చిరునామా:—కా.నాగేశ్వరరావు, నెం.7, తంబుకెట్టిపేడి, మద్రాసు

వలెనని, మహాత్ముడు వేడుకొనెను. శాసనసభల యందు సమృక్ములేని బహిష్కారవాదులకు, ధర్మ మొక్కటియేగలదు. వీలగుచో ఇరువదినాలుగు గంటలును నూలువడుకవలయునని మహాత్ముడుగోరుచున్నాడు. మహాత్ముడు అసహాయధర్మమును విడనాడబోడు. కాని, స్వరాజ్యపక్షమువారితో కలహించుట కత డేమాత్ర మంగీకరింపడు. ప్రస్తుత స్థితిలో కాంగ్రెసును విభజించుట కత షోష్యకొనడు. స్వరాజ్యపక్ష సభ్యుల తోడ్పాటులేనిది, బహిష్కారపక్షమువారు తమ విధిని జయప్రదముగ నిర్వహింపజాలరని మహాత్ముడు గ్రహించెను. స్వరాజ్యపక్షమువారి వణచటకు, బెంగాలు ఆర్థి నెన్నును ప్రభుత్వమువారు ప్రయోగించిరిని మహాత్ముడు మనఃస్ఫూర్తిగ నమ్ముచున్నాడు. అట్టితరీ, స్వరాజ్యపక్షమువారియండ జేరకుండ, మహాత్ముడు తటస్థముగ నుండజాలడు. ఉభయ పక్షములును చేతులగలుపుచో, సంపూర్ణ విదేశవస్త్రబహిష్కారము సాధ్యమగునని మహాత్మునకు సమ్మతముగలదు. అవసరమగుచో, స్వరాజ్య, మితవాదపక్షములకేగాక, హృదయమునందు మార్పుజూపునెడల ఆంగ్లేయులకుగూడ తాను నమ్రుడ నయ్యెదనని, మహాత్ముడు సూచించెను. ఇట్టిస్థితిలో గాంధీ-దాసు ఒడంబడికను నిరసించుటకుమారుగ, ఎవరిధర్మమును వారు శ్రద్ధతో నిర్వహించుట న్యాయము. అచిరకాలములో భారతమాత విముక్తిగాంచక మానదు.

పంజాబు కద్దరు

పంజాబునందు నిలువయున్న కద్దరు, భరూచా గారి ప్రోత్సాహమువలన, త్వరితముగ విక్రయమగుచున్నది. పంజాబు దేశ మిపుడు నాణ్యమగు కద్దరును కొద్దిధరలకు తయారుజేయుచున్నదని, భరూచా గారివలన వినుట కెంతయు సంతసించెదము. మరి యొకసంవత్సరము కద్దరు ఉద్యమమునకు పంజాబు ప్రోత్సాహము గలిగించునెడల, అన్ని రాష్ట్రముల కన్నను చౌకయై విలువ యగు కద్దరును తయారుచేయగలదని భరూచాగా సూహించుచున్నారు. ఇది శుభసూచకము. గాంధీమహాత్ముడు పంజాబుకు త్వరలో వెడలెదరు. పంజాబులో కద్దరు వ్యాప్తిని గని, అతడు సంతృప్తి గాంచునని నమ్మకము ప్రతివారును నూలువడుక మొదలిడుచో, కద్దరును మిగుల చౌకగ తయారుజేయవచ్చును. బీదలను రక్షింపవచ్చును. సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధికి తోడ్పడవచ్చును.

నూలు పోటీపరీక్ష

బెల్గాంనందు నూలు పోటీపరీక్ష జరుగునని తెలిసికొనుటకు సంతసించెదము. ఏడుదినములీపరీక్ష జరుగును. ప్రతిరాష్ట్రమునుండియు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘమువారిచే పేక్షానబడిన నల్లరను పోటీకి దీసికొనెదరు. అన్ని రాష్ట్రములును శ్రేష్ఠులగువారిని పోటీపరీక్షకు బంపవలెనని, అఖిలభారత కద్దరుశాఖవారు కోరుచున్నారు. ఏకులదీయుట నూలువడుకుటలో నిపుణులగువారు ఆంధ్రదేశము నుండి పోటీకి వెడలెద రని నమ్మెదము. ఆంధ్రదేశమున నూలువడుకుటలో అధిక సమర్థులు గల రనుటకు సందియములేదు. రాబోవు పోటీయందు ఆంధ్రులు ప్రథమస్థానము నలంకరించెదరు గాక యని కోరెదము.

విదేశ వార్తలు

సోవియటు ఒడంబడికలు

బ్రిటను అంగీకరింప లేదు
నిరాకరణకారణములు
లండన్, నవంబరు 21:—జిసీపిపుగారి లేఖ నిజమని గ్రేటు బ్రిటను నమ్ముటచే రషియాతో జేసికొన్న ఒడంబడికలను అంగీకరించమని, నిరాకరించుచున్నారని ఆస్టిక్ చాంబర్లను గారు రాకొవిస్కిగారికి తెలియజేసిరి.

బ్రిటీషులేఖల వివరములు

తీఫీల్డు, నవంబరు 21:—లండనులోనున్న రషియాప్ర నిధి రాకొవిస్కిగారికి విదేశాంగమంత్రి ఆస్టిక్ చాంబర్లను గారు శుక్రవారమున అందజేసిరి.
కార్యకప్రభుత్వమువారు సోవియటు ప్రభుత్వముతో జేసికొన్న ఒడంబడికలను కన్సర్వేటివు ప్రభుత్వమువారు అవలంకించిరి. పర్యాలోచించిరి. ఆలోచించిచూడ సోవియటుఒడంబడికలను పార్లమెంటువారుగాని సార్వభౌముడుగాని అంగీకరించి ప్రవహరచవలెనని సిఫార్సుజేయవలెనని సంకల్పింబొనలేదు.

ఇంకొకలేఖ

జిసీపిపుగారిలేఖకు అక్టోబరు 25 తేదీని సోవియటు ప్రభుత్వమువారిచ్చిన ప్రత్యుత్తరమునకు రాకొవిస్కిగారికి తెలివప్రత్యుత్తరమును చాంబర్లనుగా రిట్లు పంపిరి:—
మాస్కోకు బంపి తెలిసికొనుటకు వ్యవధి నీయకుండగనే మీకు దెలిసినసంగతులనుబట్టియే మద్దోవాల్డుగారి ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తరముగ జిసీపిపుగారిలేఖ సృష్టియంతిరి. దీనికి దృష్టాంతముగ అంతర్జాతీయ కమ్యూనిస్టులను మీలేఖలలో మూడవ అంతర్జాతీయసభ్యుమని ఎన్నడును పిలుచు అలవాటు లేకుంటిరి. అంతర్జాతీయ కమ్యూనిస్టు కార్యనిర్వాహకసంఘాద్యక్షుడని జిసీపిపుగారు సంతకముజేయు అలవాటు లేదనిరి. కార్యనిర్వాహక సంఘాద్యక్షులే సంతకము జేయుచుండె నంటిరి. ఆలేఖ

యందు సంగతులన్నియు కమ్యూనిస్టు ఆభిప్రాయము ప్రకారము సర్వాభివృద్ధి ముందరి.

ఆంగ్ల ప్రభుత్వమునా రీవాజులను విశ్వసించును. అధికార ప్రకటనల ప్రకారము అసత్యమని రుజువు చేసి. ఇంకను సంగతులన్నియు మాకు తెలియను. కాని ఆవివరములను మీకు తెలుప నవసరము లేదు. మా మనసుకు మాకు జనీవీపు గారి లేఖ నిజమని తట్టి నది. అందుచే మే వివిధములమై చర్చింప సంసిద్ధులుగ లేము. నాకు ప్రార్థనమున్న విదేశాంగమంత్రి ఒక్క జనీవీపు గారి లేఖనుగూర్చియే మీకు వ్రాసినందున మీరు తప్పనిసరిగా తగుదురు. సోవియటులు చేయు విప్లవ ప్రచారము నంతకుగూర్చి, రహస్యముగను, బహిరంగముగను, మీరు చెప్పినట్లు వాచరికము లేకనే చేయుదున్న విప్లవచర్య నంతకుగూర్చి ఆలేఖయందు ప్రభుత్వమువారు తెలియజేసిరి. ఆవిప్లవ ప్రచారమునకు జనీవీపు గారి లేఖ దీ వ్యవస్థ గుర్తించుచున్నది. ప్రపంచమంతటను వాయువాత్మ ప్రచారముగ ప్రకటించబడిన జనీవీపు గారి లేఖయే మిప్రచారమునకు సాక్షి. సోవియటు ప్రభుత్వ సమర్థితోడనే ఆంతర్జాతీయ మాడవ కమ్యూనిస్టు సంఘమువారు తమ చూటను ఆడుచున్నారు. మీరు భూరముగ జేసిన ఒడంబడికను, ఇచ్చిన ఆభయమునకును మీరికి పరస్పర విరుద్ధము. ఆంతర్జాతీయ కార్యక్రమమును తెలిసినవా రందరును మీరు సోవియటు ప్రభుత్వముతో సంతతు అలోచించి వారి ననుసరించియే పని చేయుచున్నారని గ్రహించెదరని ముగ్ధానాల్లు గారు అక్టోబరు 24 తేదీని వ్రాసిన లేఖయందు తెలియజేసిరి. ఇట్టి లేఖతో ఎవరును విదేశాంగ ప్రభుత్వముతో ఏర్పాటుజేసి కొనుట కే ప్రభుత్వమువారును అంగీకరించరని ముగ్ధానాల్లు గారు వ్రాసియుండిరి. మా జేతములో కుట్రలు పన్ని మా ప్రభుత్వమును గూర్చుటకు ప్రయత్నించు ప్రభుత్వము తో రా జీ చేసి కొ న ము ఆ ని తె లి యు జే సి రి. ఇది తథ్యము.

ఈసందేశమును లక్ష్యముచేయుచున్నచో గల్లుప్రతిభలను లను చిక్కులను సోవియటు ప్రభుత్వమువారు వాగ్రథగ అలోచించవలెను.

జనీవీపు గారి లేఖను ఇంగ్లండులో ప్రకటించిన అధికారులను అధికారులను కిక్కించవలెనని సోవియటు ప్రభుత్వమువారు రెండవ లేఖయందు అక్టోబరు 27 తేదీని కోరిరి. కాని ముగ్ధానాల్లు గారివారినే త్రొక్కివేయు. ముగ్ధానాల్లు గారు చెప్పినట్లు ఈ లేఖను ప్రభుత్వమువారు గుర్తించరని చాంబర్లెను గారు ప్రత్యుత్తరము నందిరి.

జనీవీపు గారి లేఖ

చాంబర్లెను గారి భోరణి

లండన్, నవంబరు 22:— రాజీవిస్కీ గారికి చాంబర్లెను గారిచ్చిన ప్రత్యుత్తరపు భోరణిని అందరూ అంగీకరించిరి. ఇంత నిర్భాగమోలుముగ పెరుగు ఇచ్చెదరని ఎవరును అనుకొనలేదు. లండన్లో సోవియటులకు ఆశ్చర్యమును గలుగజేసెను. ప్రస్తుతమందున్న సంబంధములను రషియనులు పాడు జేసికొన రనుచున్నారు. అయినప్పటికిని, ఇంకను ఆంగ్లో రషియా వర్తక పుటాడంబడిక సాధ్యమగు ననుచున్నారు.

అస్ట్రేలియా నాకాకులీల తగవు 22 తేదీనభలో పరిష్కారముగ ననుకొనుచున్నారు. సిడ్నీ హం మైముబ్యూ నెఅత్రి జేయవలెనని నాకాకులీల యభిప్రాయము.

ఇ సీ త్ పా పా గారు రాజీనామా నిచ్చుట

లండన్, నవంబరు 22:— అనారోగ్యముగ నుండుటచే ఇస్మితు పాపాగారు రాజీనామానిచ్చిరి. పెటేలేగారు ప్రధానామాత్యులుగ నియమింపబడుదురు.

మసోలుతగవు

లండన్, నవంబరు 22:— ఇటీవల జాతిసమితివా లేక్సు జేసిన తాత్కాలికపు సరిహద్దు వెనుకనుండి తురుష్కుల ప్రయత్నములను మరలించి రని నమ్మకముగ తెలియుచున్నది. 15 తేదీనుండి మరలుటకు ఉభయములను మరకు జేసికొనిరి. క్రొత్తపంక్తి తర్రుమగ బ్రిటిషు సేనలు అన్వేషక ప్రచారము నుసల్పుట ఆశ్చర్యముగ నుండును. తురుష్కులు మరలరనుమాటను ఇరాకు ప్రేక్షకుల ననుసరించి చెప్పచున్నారు.

ఈజిప్టుకు బిటిషువారి ఆంత్యసందేశము

ప్రభు హత్యైతదంతరము

500,000 పౌనులను పరిహారమును గోరుట

సేనలు ఈజిప్టుకు పయనమగుట

లండన్, నవం 22:— బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారు ఈజిప్టు ప్రభుత్వమునకు ఆంత్యసందేశము నంపుచు ఆందులో ప్రభుగారి మరణమునకు 500000 పౌనులు పరిహారము నియవలెనని కోరిరి. సూడానుం దీ ఈజిప్టు సేనలను మరలిపోవలె ననిరి.

నవం, 21:— లండన్లోనున్న ఈజిప్టు మంత్రి చాల కలవరపడి విదేశాంగ కార్యాలయమున చాంబర్లెను గారిని గలిసికొనెను. ఈజిప్టు ప్రభుత్వమువారి విచారమును, అసహ్యమును తెలియజేసిరి. తనంతరము యుద్ధకార్యాలయమున కేగిరి.

కెయిరో, ఇంతవరకు నోనుబాడీ లేఖనుగూర్చి అధికారులెవరును ఏమియు తెలియజేయలేదు. వీరి లేఖయు రస్సెలు గారి పరిభోధ న యు మ రి కొన్ని కుట్రలను బయల్పెట్టుచున్న వనుచున్నారు. ఇందులో ఇవిదియున్న వ్యక్తులు ఈవిచారణకు అడ్డుపెట్టెదరనుచున్నారు. వీరినందరిని తమస్వాధీనములో నుంచుకొన్న గాని పరిభోధనలను గావించియు ప్రయోజన ముండవని వీరి యభిప్రాయము. కాని వీరి నంతరిని ఎకపరుమకొనుట సాధ్యము. కోరదగినదికాదు. ఈజిప్టు ప్రభుత్వమువారు నిండు బాధ్యతను వహించి ద్రోహులనుబట్టి కిక్కించవలెననుచున్నారు.

సేనలను బంపుట

లండన్, నవం 22:— ఈజిప్టుకు బయలుదేరవలెనని ఆకస్మికముగ ఈస్టులంకామైరు 1 వ పటాలమును అడ్డాపించిరి. 28వ తేదీని బయలుదేరును.

ఈజిప్టుకు బ్రిటిషులేఖ ప్రాయశః నేడు పంపబడునని అనుకొనుచున్నారు. ఈలోపుగ పటాలమును బంపుట బందోబస్తు కనుచున్నారు. పరిస్థితులు చాల చెడుటచే ఇట్లు సేనలను బంపుచున్నారనకొనరాదు. అవసరమగుచో జత్రాల్పరునుండి బ్రిటిషు సేనలనుగూడ బంపెదర.

పాఠశాలలనమ్మె

కెయిరో, నవం 21:— సర్ తీప్టాకు గారినిగూర్చి బ్రిటిషువారు చేయు వ్యాఖ్యలచే తమ ఆశ్చర్యమును వాపుచు పాఠశాలలన్నియు సమ్మెగట్టుచున్నవి.

వెంచినవ్యాఖ్యలు

బ్రిటిషువారు ఆంతర్జాతీయ వాడుకలనే అనుసరించవలసి రేని ఇటలీ యానై టెడ్ స్టేల్సు గ్రీసు, పెరిషియానుండి ఇటీవల గోరినటులే పరిహారమును గోరవలెను. ఈజిప్టువారు తృప్తి కరముగనే ప్రవర్తించెదరు. కాని ఈజిప్టు ప్రభుత్వమువారు భరించలేని, నెరవేర్చలేని కోర్కెలను బ్రిటిషువారు కోరిన, విషమావస్థ ఏర్పడునని తా లిబ్బి ప్రతిక వాకొనుచున్నది.

తీఫీల్డు, నవం 22:— ఆంగ్లో-ఈజిప్టు సంబంధము లన్నియు ఇప్పుడు ప్రాకుగారిహత్యపై కేంద్రీకృతమైనవి. 1922 లో ఈజిప్టుకు స్వాతంత్ర్యము నిచ్చినపుడు నాలుగువరులను బ్రిటిషువారుచేసిరి. వాటివిషయమై ఇటీవల చర్చలచే ఒడంబడిక కుదురునని తలంచిరి. మొదటివరకు మాడానుకు సంబంధించినది. రెండవది నూయెజు కాల్యుకాకపోకలను గాపాడుట. మూడవది విదేశాంగవ్యగ్రభావము లేకుండ గాపాడుట దురదృష్టవశమున సమంజసమగు చర్చను గావించుటకు ఈజిప్టు వైఖరి మారుటచే అవకాశము లేకుండెను. కొన్ని విషయములందు ఆ సాధ్యమైనవి. జరుగులా ముగ్ధానాల్లువరకు వర్ధమైనది. లాభము గన్వింపలేదు. ఆలెంబీ ప్రభునకుకోట్లబరు 7 తేదీని ముగ్ధానాల్లుగా రంపినలేఖయే దీనికి దృష్టాంతము. మాడాను గావలెనని జరుగులాగారు ప్రకటించిరని ముగ్ధానాల్లు గారు ఆలెంబీ ప్రభునకు తెలుపుచు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు తెవరును ఇందుల కన్నడును అంగీకరించ రనిరి. ఈవైఖరియూ, దీనికితోడు ఈజిప్టు రాజకీయ ప్రముఖులెట్టుసరిప్రసంగములను చర్చలవలన ఆంగ్లో-ఈజిప్టు

సంబంధములు తేలవని స్పష్టముజేయుచున్నది. కాన నేడోలేపో బ్రిటిషువారే కొన్ని సిద్ధాంతములను, నూత్రములను నిర్వహించవలసి వచ్చును. ఇది తప్పదు. కెయిరో డౌర్నల్స్ మే దీనిని బహుమయమున్నది. కొద్దిరోజులలో ఈజిప్టుకు బ్రిటిషువారు పంపులేఖ తీవ్రముగ గట్టిగనుండుననుచున్నారు. మరియు ఈ విషయమై సోమవారము ప్రత్యేకముగ బ్రిటిషు మంత్రి నగ్గమువారు సమావేశ మగుచున్నారు.

సర్దారు ఆంత్యక్రియలు

ఆంత్యంత వైభవముతో జరుపుటకు నిశ్చయించిరి. ఆంత్యక్రియోత్సవములన్నియు లన్నియు గలవు. ఎన్నటికిని మజ్నురానటుల అపరక్రియలను జరిపిరి. శవపేటికను బ్రిటిషువైఖరు 8 గురు గోంపొయిరి. బ్రిటిషువైఖరులే రాతంతయు పహరాగాదిరి. ప్రాకుగారి సతియు, మాతురును రెండు పూలమాలలను శవముపై వేసిరి. ఈజిప్టు ప్రజ లెందరో వచ్చిరి.

లండన్, నవంబరు 21:— దీనిగూర్చి సార్వభౌముడు విచారించుచు ఆలెంబీ ప్రభువునకు తంకింపెను. నానైన్యమున ఘనసేవజేసిన ఉద్యోగి కింత అవమానము జరుగుట చాల విచారకరము.

వివరములు

సర్దారు శరీరమునుండి దండండునును పైకితీసిరి. చాల మందిని అరస్తుజేసిరి. ఇద్దరు సాక్షులుమాత్రము ద్రోహులుబట్టి ఇవ్వగల మనుచున్నారు. ఇదితప్ప వేరువివరములు తెలియుట లేదు.

చాలవరకు సైన్యమునుండి తొలగించబడిన నూదాను సిపాయిలను 20 మందిని అరస్తుజేసిరి.

సర్దారు ఏర్పాటులనుగూర్చి 18 వ తేదీని అతనితో మాట్లాడినయావకాని అరస్తుజేసిరి. ఇకడా సేరములోనివాడనియే యభిప్రాయము.

కెయిరోలో సర్దారు వహించిన రెండు ఉద్యోగములకు తాత్కాలికముగ ఇద్దరిని నియమించెదరనియు దీనిని రాజకీయములకును సంబంధము లేదనియు తెలుపుచున్నారు.

రాంకే ముగ్ధానాల్లుగారి ప్రశంస

ప్రాకుగారు చాల యోగ్యుడనియు తనపనేజో తానేజాగాని ఇతరసంగతు లక్కరలేదనియు త్రికరణకుత్తిగ తనధర్మమును నిర్వహించుటయే ఇతనికి పరమావశ్యతనియు తన్ను మృత్యుదేవత ఎదుర్కొన్నను తన ధర్మమును నిర్వహించి తీరదననవారనియు ఎంతయు కొనియాడి ముగ్ధానాల్లు గారువిచారించిరి.

ప్యారిసులో గ్రీకునాకాధికారిని కాల్పుట

లండన్, నవంబరు 21:— గ్రీకునాన్లు కార్యాలయమున ఇంకోగ్రీకువ్యక్తి గ్రీకునాకాధికారిని పాట్లలో కాల్చిరి. ఇంకోగ్రీకువ్యక్తి అపాయకరముగ గాయములను గలుగజేసెను. ద్రోహి పట్టువడెను. గ్రీకు సైన్యములో అధికారిగ పూర్వముండెనట ఇతిదు. వ్యక్తిద్వైషమతే దీనికి కారణమనుచున్నారు.

ఆహారపదార్థములు

ధరలవిచారణసంఘమువారు

ఆహారపదార్థముల ధరలనుగూర్చి విచారించుటకు సర్ ఆక్టండు గెడ్డిన్ గారి యాజమాన్యమున రాములు కమిషను నొకదానిని ఏర్పరుచుటకు ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి ప్రకటించిరి.

కి॥ శే॥ హార్లింగునతి

న్యూయార్కు, నవం 21:— కి॥ శే॥ హార్లింగుగారిసతి మృతినొందెను.

ఇంపీరియలు ప్రిఫరెన్సు

ప్రభుత్వమువారు మరల ప్రవేశపెట్టుట

లండన్, నవంబరు 17:— రాత్రి 11-50. సార్వభౌముని యుపన్యాసమున ప్రభుత్వోద్దేశ్యములు ప్రకటించబడును. 1925 ప్రారంభమున ఇంపీరియలు ప్రిఫరెన్సు తీర్మానములను ప్రవేశపెట్టెదరనుటకు సంజీవులు లేదనుచున్నారు.

(1) ఈ ఖద్దరునేత సంఘములు అన్ని తాలూకాలలో

పాశురములు యీ సభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. ఈ
పాశురములను వెంకటకృష్ణయ్యగారు అ. చెరుకువాడ వెంకట

అనుకూలముగా, వ్యతిరేకములు, ప. తటస్థములు ఒకరు. కనుక జహజహముచే సంకీర్ణంపబడెను.

ఇంతటితో సభనాపునలేని భోజనానంతరము ౧ గంట జరుపుటకు నిశ్చయంపబడెను. కాని ౧ గంటకు కొరము కానందున సభను ఆపుచేసి తిరిమిమయములను తాబోవుసభకు ఆపుపల చేయబడెను.

(సం) ఆత్మార్తి నాగేశ్వరరావు,

అధ్యక్షుడు.

తూర్పుకృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసుకార్యస్థానము-బందరు.

* * *

తూర్పుకృష్ణాజిల్లానుండి ౧౮౨౮ సం॥ డిసెంబరు నెలలో జైల్లముపట్టణమున జరుగనున్న 39 వ భారతదేశీయమహాజనసభకుబోవు

ప్రతినిధులయెన్ని కలు

ఎన్నికనిబంధనలు.

1. కాంగ్రెసు నియమముల ప్రకారము మన తూర్పు కృష్ణాజిల్లాలోని నాలుగుతాలూకానుండి మొత్తమున 18 మంది మాత్రమే కాంగ్రెసుకు ప్రతినిధులుగా బోవుటకు అధికారము కలదు. కైకలూరు తాలూకానుండి ఉప్పలూరి ముత్రంరాజుగారున్న పరిమి వెంకటపిచ్చయ్యగారున్న ఇద్దరే మగ భాగ్యచేసినందున ఎన్నికలతో నిమిత్తములేకుండా వారిద్దరు ప్రతినిధులుగా వెళ్లుటకు జిల్లాకాంగ్రెసుసంఘ కార్యనిర్వాహకసభవారు అంగీకరించిరి. మిగిలిన శ్రీ శ్రీ భోగరాజు పట్టాభిసారామయ్యగారున్న మనపాక కమలమ్మగారున్న అభిభూత కాంగ్రెసుసంఘసభ్యు లగుటచే అధికారరీత్యా ప్రతినిధు లగుదురు. ప్రతినిధులుగాబోవుటకు జిల్లామొత్తము మీద రాబడిన 24 చౌఖస్తులలో వైన వివరించిన నలుగురిని మినహాయించి మిగిలిన 20 చౌఖస్తులలోనుండి జిల్లామొత్తము న 9 మందిని యెన్నుకొనవలసియున్నది. కార్యనిర్వాహకసభ వారి తీర్మానము ప్రకారము బందరుకు 2, దివికి 4 గుడివాడకు 4, చౌప్పన విభజింపబడినవి.

2. ఈసంవత్సరము తన నాలుగవసారి చంపానుచెల్లిం చిన్లు గ్రామసంఘకార్యవర్గుల ద్వారా మాకింతవరకు తెలియ జేయబడిన గ్రామకాంగ్రెసు సంఘసభ్యులు మొత్తము 2574 మందికిమాత్రమే యీయెన్నికలలో పాల్గొని తమ వోటునిచ్చుటకు అధికారము కలదు. వీరే యీ కాంగ్రెసు యెన్నికలలో పాల్గొనవలసివచ్చును.

3. ప్రతివోటును వైనవివరించిన ప్రకారము తాలూకాలవారిగ మొత్తమున 9 మందిని తనయిష్టమువచ్చినవారి నెన్నుకొనవలెను. ప్రతివోటును తాను యెన్నుకొన వలసినవారి చేరుకు ఎదుటగా (తెక్కె) గుర్తు పెట్టవలెను. మొత్తమున 8 కంటె యెక్కువ గుర్తులు పెట్టిన యెవల అకౌంటు లెక్కలో నికరారు. వోటుయిచ్చినవారిపేరు తెలియకుండా ప్రతినిధి అభ్యర్థులపట్టికలో వైనరంధ్రము లున్నంతవరకు ఇందుకొని తక్కిన కాగితమును పోలింగు ఆఫీసుకు కప్పివేయవలెను.

4. ప్రతిగ్రామకాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శియు యీనెల 28 లేక 29 తేదీలకు గ్రామకాంగ్రెసు సంఘసభ్యుల సమావేశమును జరిపి అందులో తాను మరియుగ్రామకాంగ్రెసు సంఘసభ్యులును తమగ్రామములో జరుగు యెన్నికలకు మధ్యవర్తిత్వం (పోలింగు ఆఫీసు) గానుండునట్లు తీర్మానించి ఆతీర్మానమునుగూడా యెన్నికపత్రములతో కలిపి జిల్లాకాంగ్రెసు కార్యస్థానమునకు పంపవలెను. ఈనెల 30 వ తేదీన ఆదివారమునాడు ఉదయము 8 గంటలు మొదలుకొని సాయంత్రము 5 గంటలలోగా యెన్నికలు పూర్తిచేసి ఆయెన్నికపత్రములనెల్ల తెక్కపెట్టి యీయెన్నికలు సక్రమముగా జరిగినవని కృత్యపరుచుచు ప్రతిపై ఆమర్త్యు మధ్యవర్తులను సంతకములు చేసిన చేవుత్రముతో ఆయెన్నికపత్రములను డిసెంబరు 1 వతేదీన రిజిస్టరు బహుళాగిని ముషిద్వారాగాని పంపి రెవరేడిఉదయమునకు మాకార్యస్థానమున కందజేసి తిరుగురళితును పొందవలెను. 3 వ తేదీ మధ్యాహ్నము సరిగా రెండుగంటలకు జిల్లాకాంగ్రెసు కార్యస్థానములో యెన్నికపత్రములన్నియు గలిపి లెక్కింపబడును. తెక్క ప్రారంభమైనతరువాత చేరివకాగితము లంగీకరింపబడువు. ఉపయోగింపబడిన యెన్నికపత్రములనుగూడ నాపసు చేయవలెను.

5. వోటు నిశానీకరు వైనచో మధ్యవర్తులయెదుట మరియుగ్రామకాంగ్రెసుసంఘసభ్యులసాక్షి సంతకము లుండువలెను. పోలింగుబఫీసులలో ముఖ్యుడైన గ్రామకాంగ్రెసు

సంఘ కార్యదర్శి పేర యీయెన్నికపత్రములను యెన్నిక నిబంధనలను యీనెల 28 తేదీలోగా నేచేరునట్లుపంపించబడును. 30 తేదీని పోలింగు ఆఫీసుకు యెన్నికపత్రములను యెన్నిక నిబంధనలను ప్రతివోటునకు యెన్నిక లారంభమునకు ముందుగా అందజేయవలెను. నిశానీకారులయిన వోటులందరికి తెలిసేనిమిత్తము యెన్నికనిబంధనలను ప్రారంభములో నొకమాత్రము చదివి వినిపించవలెను. తమగ్రామములో యెన్నికలు జరుగుప్రదేశమును పథతని గ్రామకాంగ్రెసుసంఘ సమావేశములోనే తీర్మానించుకొనవలెను. ఏ గ్రామములో జరిగిన యెన్నికలను గురించియైనను ఆక్షేపణలు అభ్యంతరములు చెప్పవలసినవారు డిసెంబరు 3 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 12 గంటలలోగా జిల్లా కాంగ్రెసు కార్యస్థానములో వ్రాతపూరితముగా తెలియజేసి కొనవలెను.

ఆత్మార్తి నాగేశ్వరరావు,

(అధ్యక్షుడు.)

భైరవభట్ల వెంకటసుబ్బారావు,

(కార్యదర్శి.)

తూర్పుకృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసుకార్యస్థానము, బందరు.

* * *

ప్రతినిధి ఎన్నికపత్రము

బందరుతాలూకా:—1. టిట్టకవి వీరరాఘవయ్యగారు 2. ఆన్నావెంకట రామజోగయ్యగారు 3. చెన్నయ్య రిలక్ష్మీపతి కాస్త్రీగారు 4. టి.పి. ఆర్జునుగారు 5. ద్రోణరాజు లక్ష్మీ దాయమ్మగారు 6. బొప్పన మాడికాంబగారు.

మరా:—ఈతాలూకానుండి ఎన్నుకొనవలసిన మాత్రు ప్రతినిధిస్థానములలో అధికారరీత్యా భోగరాజు పట్టాభిసారామయ్యగారు, మనపాక కమలమ్మగారు ప్రతినిధులైరి. కనుక వై ఆరుగురిలోను ఒకరినిమాత్రము మిగతా స్థానమునకు ఎన్నుకొనవలసినది.

దివితాలూకా:— ప్రభుల హనుమంత శావుగారు, నుస్లత్ కృష్ణమూర్తిగారు, యెవలలి వెంకటేశ్వర్లుగారు, మాలెంపాటి వెంకటకృష్ణయ్యగారు, కొదాలి నరసింహశావుగారు, మొదల వీరభద్రరావుగారు.

మరా:— వై ఆరుగురిలోను నలుగురినిమాత్రము ఎన్నుకొనవలసినది.

గుడివాడతాలూకా:— ఆత్మార్తి నాగేశ్వరరావు గారు, భైరవభట్ల వెంకట సుబ్బారావుగారు, దుక్కిపాటి ప్రసాదరావుగారు, బొడ్డపాటి వెంకటేశ్వరరావుగారు, దుగ్గి తాలూకాసంఘద్రయ్య చావరిగారు, కొడే వెంకటకృష్ణయ్యగారు, మల్లె రామకృష్ణమూర్తిగారు, ఖడియారం పాంబయ్యగారు.

మరా:— వై యొకమంతుగురిలోను నలుగురినిమాత్రము యెన్నుకొనవలసినది.

ఆత్మార్తి నాగేశ్వరరావు,

(అధ్యక్షుడు.)

భైరవభట్ల వెంకట సుబ్బారావు,

(కార్యదర్శి.)

రాజప్రతినిధి పర్యటనము

ధర్మి, నవంబరు 22:—నేటి మధ్యాహ్నము ధర్మినుండి ప్రత్యేకమైన రైలుబండిలో రాజప్రతినిధిపర్యటనము చేయుటకు బోవుచున్నాడు. రాజకొట, బానాగాడ, బానగరు, బొంబాయి, కలకత్తల సందర్శించి జనవరి 10 వ తేదీ శనివారము ఉదయమునకు తిరిగి వచ్చెదరు. రాజప్రతినిధిరాకపోకలు బహిరంగమైనవి గాదు. వీడింగుప్రభృతి రాజకొట రాజ్యాంగ కార్యదర్శి, రాజప్రతినిధి అంతరంగిక కార్యదర్శి మొదలగువారు వైసురాయిగారితో బోయెదరు.

అలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయ

పట్టప్రదానోత్సవము

గవర్నరుగారు అధ్యక్షుల వహించెదరు

అలహాబాదు, నవంబరు 22:—నేటి మధ్యాహ్నము సమావేశము కావోపు అలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయ పట్టప్రదానోత్సవమునకు భాగ్యల్లు గారగు ౪౦ విలియామసన్ గారు అధ్యక్షుల వహించెదరు. (అ. ప్రె.)

నిర్వంధనైతికశిక్ష

అలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయ

కోర్టువారి తీర్మానము

అలహాబాదు, నవంబరు 22:—అలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయ వైసు చాన్సెల్లరుగారగు గంగానాథుగారి అధ్యక్షుల క్రింద అలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయ కోర్టువారు సమావేశమైరి.

విశ్వవిద్యాలయ పటాకమునకు నిర్వంధనైతికశిక్ష విద్యార్థులందఱును అభ్యసేంపవలయునని నొకతీర్మాన మధికసంఖ్యాకుల చే గావింపబడెను. నలుబదిసంవత్సరములకు తాటని మేష్టరులందఱయొక నీతీర్మానము వర్తింపజేయబడవలయునను సవర గూడ నామోదంపబడెను. తీక్షణవృజిరిగిన పిమ్మట బోషిగారిచే ప్రతిపాడింపబడిన తీర్మాన మోడిపోయెను. కొంతకాలమువరకును అగ్రాకు నొక ప్రత్యేకవిశ్వవిద్యాలయము స్థాపింపవలయునను సమస్యనిర్వహించునని బోషి గారితీర్మానముగోరెను.

(అ. ప్రె.)

వాతావరణసీతి

1924 సం॥ నవంబరునెల 24-వ తేదీ సోమవారము

ముఖ్యజిల్లాల	గత 24 గంటలలో ఆర్షిమెట్రిక్ సూచీ	గత 24 గంటలలో ఆర్షిమెట్రిక్ సూచీ	గత 24 గంటలలో వర్షము	గత 24 గంటలలో వర్షము	గత 24 గంటలలో వర్షము
గోపాలపురం	94.3	72.4	...	24.98	44.96
విశాఖపట్టణము	84.6	75.4	0.28	14.98	37.06
కాకినాడ	79.6	73.6	4.98	20.98	39.04
మచిలీపట్టణము	82.9	78.8	...	10.40	41.59
కర్నూలు	79.9	65.6	...	8.45	26.01
బళ్లారి	88.5	68.3	...	2.44	20.51
కడప	84.4	71.2	0.80	6.81	31.29
నెల్లూరు	83.6	72.2	...	15.54	37.98
మద్రాసు	83.3	71.7	...	15.95	50.74
కడలాడు	52.94
నీలము	90.2	68.0	...	5.52	39.80
కోయంబటూరు	87.9	76.1	...	10.29	22.29
తిరుచనాపల్లి	90.7	78.6	...	7.07	33.18
నాగపట్టణము	81.9	74.0	...	19.04	54.98
మధుర	89.2	71.0	...	4.65	33.58
పొంబన్	89.2	77.5	...	8.43	37.00
తిరునల్వేలి	15.05	28.34
తిరుచేర్రుము	88.4	74.0	...	11.02	64.51
కొచ్చిన్	89.0	74.8	...	13.20	114.51
కాలికట్టు	89.6	73.9	...	19.11	117.16
మంగళూరు	88.0	74.1	...	3.44	125.68
తెలంగాణ	8.7	62.6	...	2.90	35.87
మిరకార	76.4	59.4	...	4.94	125.46
కొడైకనాల్	60.5	44.8	...	8.21	62.18

సర్కారులు:—కాకినాడలో తిజేకధారక 12 గంటలు వానపడినెను. 4.98 వర్షించెను. విశాఖపట్టణము 0.28 వర్షించెను. ఈ రెండుచోట్లను మేఘములు దట్టముగనున్నవి. తక్కిన చోట్ల ఆకసము నిర్మలముగ నున్నది. అర్ధ్రత ఎక్కువ. కాకినాడలో పగటివేడిమి 2½ డిగ్రీలు తక్కువ. రాత్రివేడిమి గోపాలపురంలో 7 డిగ్రీలు, తక్కినచోట్ల 8½ నుండి 4 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

దక్క:—కడపలో 0.30 వర్షించెను. కర్నూలులో ఆకసము నిర్మలముగ నున్నది. తక్కినచోట్ల మేఘములు దట్టముగ నున్నవి. అర్ధ్రత ఎక్కువ. కర్నూలులో 7½ కడపలో 8½ డిగ్రీలు పగటివేడిమి తక్కువ. బళ్లారిలో 4, కర్నూలులో 2½ డిగ్రీలు రాత్రివేడిమి ఎక్కువ.

కర్నూటకము:—నెల్లూరులో మేఘములు దట్టముగ నున్నవి. మద్రాసులో పలచగనున్నవి. నెల్లూరులో అర్ధ్రత ఎక్కువ. శివోష్ణస్థితులు సమముగనున్నవి.

స్థానికచితులు కొద్దితప్ప వాతావరణము అనుకూలము గనే యున్నది.

ఆర్. ఎస్. సామ్రాథు,

వాతావరణవ్యవస్థకు

కీర్తిశేషులగు బి-అమ్మన్

మహాత్ముని శాంతివచనములు

ఈవారపు ఎంగుళిడియాలో గాంధీమహాత్ముడిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:-

బి-అమ్మన్ చనిపోయినదను కొనుటకష్టము. బి-అమ్మన్ మొక్క గంభీరవిగ్రహమును, మహాసభలలో నామెనినాదము నెరుగనివా రెవరుగలరు? వయసున వృద్ధుడయ్యెను యువజనమునకుండు శక్తిగల్గియుండెను. కిలాఖత, స్వరాజ్యములకై ఆమెనిరంతరమును పర్యటనజేయుచుండెను. ఆయన శిష్టాచారమునుగట్టిగనమ్మి యనుసరించుచు ఇస్లాము మానవప్రయత్నముపై నాధారపడియుండునెడల భారతస్వాతంత్ర్యముపై నది ఆధారపడియున్నదని గుర్తించెను. హిందూమహమ్మదీయ మైత్రియు ఖద్దరును తేనిదే భారత స్వాతంత్ర్యము పట్టిదనియు ఆమెనమ్మెను. అందుచేతనే కంకణము గట్టుకొని ఆమె ఐకమత్యమును బోధించెను; విదేశీభుగ్ధుడను మిల్లుగుడ్డను వదలివేసి ఖద్దరునే ధరించుచుండెను. చనిపోయినపుడుగూడ ఖద్దరే గప్పవలెనని తల్లి జెప్పినట్లు చాలానా మహమ్మదీ నాతోజెప్పెను. నేనామెనుంచుమలోనున్న పుడు జోయినప్పుడెల్ల స్వరాజ్యమునుగూర్చియు, ఐకమత్యమును గూర్చియు విచారించెను. ఈ విచారణకాగానే భగవంతుడు హిందూమహమ్మదీయులు ఐకమత్యవనరును గుర్తించెదరు గాకయనియు, ఆయన దయాశుయ్యుడై ఆమెనుస్వరాజ్యమధాపనయగవతకు ప్రత్యక్షిచ్చుగాకయనియును ప్రార్థించెడిది. ఈధీర, వీరమాతాత్మజ్ఞాపకవిహ్వముగ ఆమెనున్న ఉత్సాహముతో సుదృఢమును నడుపుటకష్టమై యింకొక మంచివార్తమేమియు నుండదు. ఐకమత్యమును స్వరాజ్యమును తేనిదే శిష్టాచార మతమువలెనే హిందూమతముగూడ ఉపద్రవస్థితిలోనే యుండును. ఈ ప్రళయవిషయమునే గ్రహించుటకు బి-అమ్మన్ గల లోకజ్ఞానము హిందువులకును మహమ్మదీయులకును గలుగుగాకయని కోరెను. ఆమె యాత్మకు శాంతియు అలీసోదరులు తన కార్యమును సెరవేట్టుటకు బలమును భగవంతు ధౌసంగగాక?

బిలమ్మ చనిపోవుత్రాతి అచటజూచినచిత్రము నామనమ్మనకు పుణ్యగంభీరముగనుండెను. ఆమె ప్రాణము పోవుచున్నదని విని నేను సోజనీజేయి పడకవగరకు బోతిమి. చుట్టూను తక్కుటంబుబంధువులండిరి. అయింటి వైపుడును మిత్రుడును డాక్టరు అన్నానీ అచటనే కనిపెట్టుకొని యుండెను. ఎక్కడను దొడుపు వినబడలేదు. చాలానా మహమ్మదీ చెప్పిందై కన్నీళ్లుమాత్రము గాన్పించెను. పెద్దన్నముఖము వీడిపోయి దుఃఖమును కష్టముతో నాపుకొనియుండెను. అందరును అల్లాసంస్కరణము జేయుచుండిరి. ఒకమిత్రుడు అవసానశీల ప్రార్థనజరుపుచుండెను. 'కామేదు'ముద్రాక్షరశాల 'బి-అమ్మ'పదకటింటికి ఆ అంజే వివబడుమేరలో నుండెను. కామేదునిమిషమైనను అచటిపని యగతము. చాలానా యైనను సంగ్రామకధర్మమును వీడిరాలేదు. నిజముగా ముఖ్యములను ప్రవాహితకార్యము లేవియును అపలేదు. నేను రంజాశాశాలకు పోవుట నా పెదనని చాలానా పోకతలీకలలో నైనయనకొనెను. ముజఫరునగరు హిందువులతో వచ్చెదనని వాదనాసమును బి-అమ్మ చాచగానే పోవలసివచ్చినను నిజమైన సివాయివలె యేమాత్రమును జెనుకీనులేదు. అంతయును జరుగవలసినట్లే జరిగెను. జననమరణములు భిన్నములుగావు. ఒకే యుద్ధంలో భిన్నాంశములదప్ప మరేమియుగాదు. ఒకదానికి దుఃఖంపనక్కరలేదు. మరొకదానికి సంతోషంప నక్కరలేదు.

ఒడల నిష్క్రమణము

బొంబాయి, నవంబరు 22:- సీమకుబోవుచున్న టపాస్టీమరగు "నాల్ డేరా" నొక్కినద బద్ధపుడనేకాని యింగ్లండుపెడలెను. 40 మాంజేగూబట్లకు, గౌరనీయులగు జి.సి. బోల్టప్రీమ్, మేజర్ జెనరల్ సర్ హెచ్. వి. ఉనియాక్, జెనరలు సర్ టి. సి. మాతిసాన్, మేజరు లూయిడ్ జార్జ్ కన్య, మొదలగువారు యాశోదప్రైవేటుప్రయాణికులలో ముఖ్యులు.

కీర్తిశేషులగు మాంటెగుగారు

లిబరలులిగునానుభూతి

బొంబాయి, నవంబరు 22:- పడమటి హైంజవలెరులు సమితివాది కాంగ్రెసుమాజేతమై మాంటెగుగారి అశాలమరణమునకు విచారమును వెలిబుచ్చుచు నొకతీర్మానము గావించెను. (ఆ.ప్రె)

శ్రీ శ్రీ పార్వీరస్తుంజీ

(ఎంగుళిడియా)

రుస్తుంజీ శివాంజీగుర్గోహ చనిపోయినట్లుతరువకు మారుడు డర్బానునుండి నాకిచ్చిన తంతివలన తెలియుచున్నది. ఈయనపోవుట నా కెంతయో నష్టము. ఆయన నాకుప్రియమిత్రుడుగనుండి, నాతోనమ్మకతోపనిజేసెను. సత్యనిరతుడగు భారతీయుడును పారసీకుడుగనుండెను. పూర్వాచారపరాయణుడగు పార్వీదేశస్థుడు కాని ఆయన జోరాస్ట్రీయును మతము విశ్వమానవభావముతో విశాలముగ నుండెను. వీరువారను భేదములేకుండ అంతరకును మిత్రుడగునండెను. అధికారులకు సంతోషముగ నుండునట్లు పనిజేయుచుగాని అపనామవచ్చినపుడు మాత్రము యేమాత్రమును లొంగరు. మాటలంజేచాటను. తిరుగులేదు. సింహమువలె ధీరముగ నుండును. వాగ్దానములుజేయుటలో పరిమితగలరు. చేసెనా నెను దీ యుటలేదు. సత్యాగ్రహియైనవిదమ, ఉద్యమము చీకటిలోబడిపోయినపుడుగూడ వెలుగింతులేదు. అంత మెప్పటికీ కాన్పింపకపోయినను అట్లేయుండెను. ఈప్రతినైకానినపుడు ఆయనేమియున్నవాడుగాను. వ్యాపారవ్యాసంగము లేకపోలేదు. అయినను తెక్కజేతులేదు. ఏమాత్రముగనుపులేకుండ వచ్చినకష్టములన్నిటినిధరించెను. అలోచనయే లేకుండ యన్యగర్జితానికి మిన్నగనిచ్చెను. ఆయనచేయు ధర్మములు సర్వసామాన్యముగనుండెను. మరీదులకు, బాతీయపాకశాలకు, మద్రసాలకు విరాళముల నిచ్చెను. ఆయనను డక్షిణాఫ్రికాలో పార్వీరస్తుంజీ అందురు. చాలమందియువకులు ఆయన మూలముగనే వైకిచ్చిరి. నేను స్వయముగ ఆయన కెంతయోకృతజ్ఞుడను. డక్షిణాఫ్రికాలో నాకు మిత్రులు చాలమంది గలరు. కాని యింతసంతతితత్వమిత్రు నింకొక నెరుగను. నన్నెట్టిచారణలేక శిక్షించినపుడు ఆయనయే దిక్కుయ్యెను. నేను నావాండ్లను ఆయన యింటనుంటిమి. నాకు పార్వీలన్ని యింతపక్షపాతమేల యని అందరును ఆశ్చర్యపడుదురు. నాకు పక్షపాతమేమియునులేదు. కానిగురుగారోయనిభూయపరుమటకు నేనున్నానంటియే చాలు. నేను పార్వీరస్తుంజీని జ్ఞాపకముంచుకొన్నంతకాలమును, పార్వీలందరు అట్లు ప్రశంసించ నేను గోరెదరు. మనలో నిట్టిరుస్తుంజీలు చాలమంది యున్నయెడల మనవాంఛితదర్పమును త్వరలోనే జేరగల్గెదము. ఆయన అత్యుక్త శాంతిగల్గగాక!

ఆయన కుమారులిద్దరును అధీరాత్ముడగు తండ్రిమార్గమునే యనుసరించుటకు తగిన ధీబలములను భగవంతుడు ప్రసాదించుగాక!

మో. కె. గాంధీ.

పంజాబు రాష్ట్రీయసభ-ఖద్దరు

మహాత్ముడు ఎంగుళిడియాలో నిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:-

భిరూచాగారు ఖద్దరువిక్రయించుటలో నశకులనుచున్నారు. ఆయనపంజాబంతయు తిరిగిచక్కగ అమ్మకముజేసి,వచ్చే కెలలో రాష్ట్రీయసభ జరుగు నుత్సాహప్రయత్నముల మూలమున ఖద్దరు అమ్మకమునకు భంగము గల్గునని వ్రాయుచున్నాడు. నేనిట్లనితలంపను. శబ్దప్రయత్నములంజే ఖద్దరెక్కువ ఖచ్చుగావలెను. అందులో పంజాబులో ముంత డెక్కువగావలెను. భారతదేశము నితరభాగములందు ఖద్దరు చచ్చిపోయినట్లుండ పంజాబింకను తియారుజేయుచు కద్దరు నుపయోగించుచున్నది. నేను పంజాబు ఖద్దరునుపయోగించుట కష్టమైపోయినది. రాష్ట్రీయ సభామండలమున విదేశీపురుషులతోను మిల్లుగుడ్డలతోను వచ్చినవారిని జూచు దౌర్భాగ్యము నాకు గలగతుండుగాక భిరూచాగారు భయపడుట తేమయు కారణములేదని పంజాబీలు నిదర్శనము జూపవలయును.

విలేఖకులకు సూచన

సి. వి. రం. (కే. ఈ. రా. వెం. ఏ. రా. చ. వె. రా. కా, ఊధాగ్ధవాది (సంతకములేదు) ప. వే. గో. పు. అ. వామనశాసు, వోటడ్డు, యం. నూ. క. ను. యే. ల. స్ప. కా, తూ. బ (జమిందారుగారికి ఉత్తరం వ్రాయండి) గు. ప. కె. అం. ల. మూ. ఓటకు, సా. న. రా. చి. ప్రకటింపవలయు:- (అం. ప. పం.)

గంజాం ఏజెన్సీ

1923-24 పరిపాలనానివేదికము

ఏజెన్సీ డివిజనును రద్దుజేసినవిషయ కొన్ని తాలూకాలను గంజాములోనికిని, కొన్నింటిని విశాఖపట్టణములోనికిని, కొన్నింటిని గోవాపరిజిల్లాలోనికిని జేర్చిరి. ప్రస్తుతము గంజాము యేజెన్సీ పరిపాలనా నివేదికము వేరుజేసిన 1923 ఆక్టోబరు 16 నుండి 1924 మార్చి 31 వరకు ప్రచురింపబడినది. ఈభాగములందు కాలమేమియును సరిగాలేదు. వర్షములు కావలసినపుడు మరియకపోవుటయు తువానువచ్చుటయు అంతయు నీధర్మమైకరవు వ్యాపించెను. ప్రభుత్వమువారు కరువు నివారణ పనులను ప్రారంభించినట్లు చెల్లుచున్నారు.

ఈఏజెన్సీలు నాన్విజ్వరములతో నిండియుండువని ప్రవీణిబడినవిషయమే. ఇందు గుల్బము చాటికి 50.95 మంది వరకు వ్యాధిగ్రస్తమై యున్నట్లు చెలుపబడినది. ఎంతకై నాబంపినను చాలులేదని డాక్టరులు మొత్తంకొనుచుదురు. డాక్టరులు తక్కువమాట యిటుండ మందులపై నెగూడ సరిగలేక పోవుట విచారించవలసి యున్నది. ఏమాత్రములలో నెనంగోడు నూతనవైద్యశాలయందు 5 వేలమంది రోగులు బిత్తెనెయబడిరి. ఈ యేజెన్సీలలో యీమలేరియావ్యాధి ప్రబలముగ నున్నపుడు ప్రభుత్వమువారింకను యెక్కుడు శ్రద్ధవీసికొని పారిశుధ్యముగ నుండుటకు పనిజేయువలసి యుండును. ఏజెన్సీలో యీమలేరియా లేరు లేకుండ జేయుట కై చాలకష్టముఖర్చునని చెబవలెను. అయినను తగినంతవరకు యాలోగమును అణచుటకు ప్రయత్నములు వైద్యసహాయము నెక్కున జేసియైనను తోడ్పడవలసియుండును.

ఈఏజెన్సీలో విద్యావ్యాపక విషయమెగూడ విచారింపవలసియుండును. అచట అక్షిపరుగనుండి బాడుగాదు వ్రాయుచు ఆడివినివాసులకు యేవోవృత్తివిద్యదప్ప మరేమియునేర్పనవసరములే దనుచున్నారు. కొందరు మాత్రము యేవద్రంగమా నేర్చుకొనుట కల్గిచుచి జూపుదురుగాని సవరలకెట్టిగా జవయులేదని పేగుచెల్లుచున్నారు. అకోదులకు, సవరాలకైనను పాతశాలలెక్కువజేసి, వాటిశుశులముకు విద్యనే నేర్పించినయెడల జాగుండును. ఇందులకు ఖాండు, సవర ఉపాధ్యాయలే యుండుట అవసరముగావచ్చును.

రోడ్లు రాకపోకలకు విస్తారముగనున్నయెడల నాగరకము దానంతటయే ప్రవేశించెడిది. కాని రోడ్లు చాలతక్కువగలవు. ఉన్నవై నను నవంబరు తుపానువలన పాడైపోయెను. అయ్యది యింకను మరమ్మతు గావలసియున్నది.

ఏజెన్సీలో అడవులరిజర్వేషను జరుగుటకు సవరలు మొదలు ప్రతికూలముగనుండి యిప్పుడూ రకుండిరట. వారలతో అసహాయ వాదులు పోకన్యము గలుగజేసికొనకుండనియెడల, పనులు సలీకుగ జరుగుచుండును. అని నిశ్చిత వ్రాసినవ్రాకెను గారు చెలువుచున్నారు. ఏమాత్రముసంబంధరకీనను అసహాయవాదిపై చెప్పువేయకవలెనులేదు. ఏజెన్సీఫీతూరీని అసహాయపక్షమునకును ముడిపెట్టిరి. అట్లే యీసవరలలో బోయి అసహాయవాదులు జేరి యెమోజేనెదరనుకొనుట కేమాత్రము నర్థములేదు.

ఈయేజెన్సీలో విను సహకారసంఘములు పనిజేసెను. ఇయ్యది యన్నియును 10822 రూ॥ల పనులనుమ్మెను. 1863 రూ॥లఅప్పిచ్చెను. ఈసహకారసంఘములు ఆయేజెన్సీవాసులకు యావలకన్న భాలు వ్యవహారములు చెల్లి ప్రయోజనకరముగ నుండగలవు. పొట్టతెలిగ్రావు వసతు లెక్కువజేయవలసియున్నది.

పోలీసువారిపై నెరారోపణ

కేసు ఉద్బుచ్చయిండుట

ముద్దయికి రు 30 లు నష్టపరిహారము నేటిదినము జారీకౌను పోలీసుకొద్దరందు ప్రస్తుత 2వ ప్రెసిడెన్సీ మ్యాజిస్ట్రేటుగానైన టి. భగవంతుండు ప్రగాఢ నష్టేమొదలి, గోవిందరాజులు అనునిద్దరు పి. జి. పోలీసుస్టేషనుకు చేరినఇద్దరుపోలీసు పాడీకనీకేటలపైనను కె. ఏ. మ్యాగ్జింకెట్టిగారిపైనను జేబడినకేసులో తీర్పుజేప్పిరి.

3వ ముద్దాయియగు కె. మమ్మఖంకెట్టియొక్క లంగారు బత్తెనులను అపహరించిదని తనచేతబిప్పించుటకై ముద్దయిలకు పోలీసువారు తనను లాటోలోమోపిరిని ఫిర్యాదియగు వెంకటాద్రినాయుడు ఫిర్యాదు చేసెను. చెల్లుటలేకనట్లు డాక్టరుస్ట్రీఫీకెట్టునుగూడ దాఖలుజేసెను.

న్యాయాధికారి ఫిర్యాదితరపు సాక్ష్యమును విశ్లేషించ జాలక ముద్దాయిలందరను విడుదలజేయుచు తన ముద్దాయి యగు మమ్మఖంకెట్టిగారికి నష్టపరిహారముక్రింద రు 30 లు ఫిర్యాదియొకంగనట్లు తీర్పుజేప్పిరి.

ముద్దయితరపు కె. వి. శ్యామారావుగారు చాటిచిరి

చెన్నై కార్మికము

రెడ్ హిల్స్ చెరువునీటిమట్టము పెంచుట

చెన్నై కార్మికము అసాధారణ పరిస్థితిని వారము సాయంత్రము రివ్యూభవనమునందు ఖాన్ బహద్దర్ ఉస్మాన్ సామెబుగారి యధ్యక్షతక్రింద జరిగెను. ఆసమయమున, "కాసిమోడు" నందలి పోర్టుట్రస్టు భవనముల నిర్మాణమునకు విషయమును, రెడ్ హిల్స్ తటాకముయొక్క పూర్తి నీటిమట్టమును పెంచుటకు గురించిన చర్చ జరిగెను. ఇకమీద ప్రతి మంగళవారము కార్మికమునకు గౌరవించుటలైన సభ వారి అనుమతిపై నధ్యక్షుడు నిర్ణయించెను. రేపటిసభ మాత్రము బుధవారమున జరుగును.

కాసిమోడులో గృహముల కొనసాగించుట

కాసిమోడులో పోర్టుట్రస్టువారు తమ గృహములను పడ గొట్టుచుంటున్నారని విషయమును మొదట చర్చించుటలైన సభిరాములు గారు మొదట ప్రతిపాదించిరి.

అధ్యక్షుడు ఈ విషయమున, పోర్టుట్రస్టు ఇంజనీరు వ్రాసిన లేఖను జరుపుచు, భవనముల పడగొట్టుటపని ఇదివరకే చాల వరకు జరిగిపోయినదియు. ఇంకను దక్షిణపుభాగము మాత్రము మిగిలియున్నదనియు, ఈ గృహముల పడగొట్టి, ప్రస్తుతమున్న స్థలానికి సౌకర్యమును 42000 లను పెంచించి తిరిగి గృహములు కట్టియున్నట్లు పోర్టుట్రస్టువారు ఏర్పరుచుకొనినదియు, అందు నివసించుచున్న వారిలో రెండుకుటుంబములవారు మాత్రమే హార్బరులో పనిజేయువారనియు తెలిపెను.

వి. చక్రవర్తియ్యచెట్టిగారు మాట్లాడుచు, తాను చెల్లి కాశిమోడులోని గృహముల జూచివచ్చినదియు, ఇంజనీరు గృహములను పడగొట్టుటను ప్రారంభించి కొంత వరకు సాగించినదియు, కాని ఇంకను కొన్ని భాగములు నిలిచియున్నవనియు వానినైనను నిలిచియుండునని పోర్టుట్రస్టువారిని గోరవలెననియు నుడిచెను.

భక్తవల్సలవారు గారు వ్రాసిన లేఖను బలపరచుచు దక్షిణభాగ మిటీమనే మరమ్మతులు చేయబడెననియు అది నివాసయోగ్యముగ నే యుండెననియు, అందుచే నాభాగమును పడగొట్టుట నుంచవలె ననియు, అందునివసించుకుంటుంబహుల వారు, వానిని పడగొట్టుట కొసంగిన కంట్రాక్టునందు పోర్టుట్రస్టునకు గలగు నష్టమును చెల్లించ సిద్ధముగ నున్నారనియు నుడిచెను.

జి. ఎ. నటేశ్వరగారు:—కాశిమోడునందు పడగొట్టుచున్న గృహములలోని వారలకు రు 42000 లను పెంచించి త్రొత్తగృహముల నిర్మించి యొకగడుదొంగిలిన ఇప్పు డెట్టి నాచనము గావించ నవసరము లేదని నుడిచి ఈ విషయమై చర్చ నాపివేయవలెనని నూచించిరి.

నటేశ్వరగారి నూచన వోటునకు బెట్టుబడి అత్యధిక సంఖ్యలకు నంగీకరింపబడెను.

రెడ్ హిల్స్ తటాకము పూర్తి నీటిమట్టము

రెడ్ హిల్స్ చెరువుయొక్క పూర్తి నీటిమట్టమును పెంచుటకు గురించిన, కార్మికము కమిషనరుకు ప్రభుత్వము వారికిని ఈ విషయమై జరిగిన ఉత్తరప్రత్యుత్తరముల గురించిన, తరువాత చర్చ జరిగెను. కె. వ్యాసరావుగారి విషయమై యుపసభిమును, సామాన్యముగా 37 అడుగులలోతువట్టుమునకు మాత్రమే నీరున్నయెడల, దానిని సాగుబడికి వడల వీలులేదు. కొంతమట్టును నకు పైగా నీరున్నప్పుడు మాత్రమే సాగుబడికి నీరు వడలవచ్చును. ప్రస్తుతము పూర్తి నీటిమట్టమును 1 1/2 అడుగులకు లేక 2 అడుగులకు పెంచుటలైన ప్రభుత్వమువారు 1914 సం. న నుడిచిరి పూర్తి నీటిమట్టమును పెంచుటలైనవారు గాన, దాని ననుసరించి నగరమునకు నీటి సరఫరామట్టును గూడ పెంచుటలైన కార్మికమువారు గోరుచున్నారు. వ్యవసాయముసాగుబడికి నీటి సరఫరాను నష్టము తేకుండ పూచి నిలువలసినదని ప్రభుత్వమువారు గోరుచున్నారు. చునున్నులయపయోగార్థ మత్యవసరమును పనులకుగాని నీటిని ప్రభుత్వముచాచిండి కొనుక్కొనుచున్నారని ఎట్టిపూచీ యును నొకవారము.

వ్యాసరావుగారు ఆదేవిధమున, నగరము నీటి సరఫరా మట్టునుగూడ పెంచుటలైన మరతుపై పూర్తి నీటిమట్టమును పెంచుటకు కంగీకరించుచు, ప్రభుత్వము వారదనుమతి నుపయోగించుకొను నీటిని మినహాయించుటకు నిరాకరించుచు నొక తీర్మానము నుపపాదించిరి.

తరువాత కార్మికము కమిషనరుగారు, త్రొత్తగృహములకు చర్చి తనుగురించి నుడిచి, వర్షము లభింపవలెను చెరువుట్రస్టుపై నీరు తీర్చిపోవుచుండుననియు, అందువలన చాల నష్టము గలుగు చుండుటచే మట్టము గాని ఇతర సాధనములగాని అవలంబించి నీటి మట్టమును పెంచుటలైన ననియు, ప్రభుత్వమువారు ఇకమీద గావించుకొను ప్రతియొక దండుడికలోన, తాము వాడుకజేసుకొనుజలము సందర్భమున ఇండ్లమట్టి మరతును పెట్టుటకు నిశ్చయించుకొని రక్షియు నుడిచెను.

డాక్టరు నటేశ్వర మొదలియారుగారు, ప్రభుత్వమువారు ఇండ్లమట్టిని గోరట వ్యాయమేనని నుడిచిరి. తరువాత మదన గోపాలు నాయుడుగారు తీర్మానమున కొకసవరణను చెప్పిరి. నవరంపబడిన తీర్మాన మివిధముగ నున్నది. "నివృత్తి నీటిమట్టము పెంచుటలైన మట్టముల సేర్పరచి నీటిమట్టమును 1 1/2 అడుగుల పెంచుటలైన కీసభ వారంగీకరించుచున్నారు. కాని నగరమునందుగాని ఇతరకార్యములకొరకుగాని ప్రభుత్వము వారదనుమతి నుపయోగించుకొనుజలమునకు మినహాయింపు నొసగుటకు ఈసభ వారంగీకరించుట లేదు."

ఆశీర్వాదనాడారు, జి. ఎ. నటేశ్వరగారు వైసవరణను బలపరిచిరి. ఓ. తడికాచెలమి చెట్టిగారు, జుదనగోపాలు నాయుడుగారి ప్రతిపాదన కీర్తిపదములను గూడ జేర్చవలసినదని మరియొక సవరణను చెప్పిరి. రెడ్ హిల్స్ కింద పల్లపుసాగుచేయబడు భూమిమితియు, దానికి ప్రస్తుతము సరఫరా జేయబడు నీటి పరిమితియు ప్రస్తుతముకంటె పెచ్చు జేయనియెడల నిది వర్తింపదు"

సభ వారీసవరణ నంగీకరించిరి సవరింపబడిన రీతిని తీర్మానము వోటునకు బెట్టుగా నంగీకరింపబడెను.

సోంపేట (ఒకవిలేఖరి)

ఉపద్రవముగు గాలివాన

నవంబరు 21:—ఈనెల 15 తేదీ శనివారంనుండి వర్ష మారంభమైంది. రానురాను వర్షము అధికమై 18 తేదీనకి విషమాశస్థుకు వచ్చినది. నాటి నాయంత్రముమొదలు తెల్లవారు నరకును ఎడతెగకుండ గాలివర్షము వచ్చుటలన గట్టియొడ్లన్నియు నెగిరిపోయినవి. వేడులకు ప్రజలలో కలకల మారంభమయ్యెను. నిలవనీడలేక తిండికిలేక పేదలు తహాశులాడుచుండిరి. ఇంతటినుడిగాలి యొక్క దెంగుమనివృద్ధులు చెప్పుచున్నారు. ఇట్టి అపత్యాలమున సోంపేట వైశ్యప్రముఖులు అన్నదాన ముండేయ కంకణముగట్టిరి. వేలకొలది ప్రజలకు రు 3, 4 లోజుల నుండి తిండిలేక ఆకలిభాధపడుచుండిన సాగువేడులకు సంతృప్తిగ అన్నదాన మొసంగబడెను. ఈ గాలివానలన సోంపేట పురజనులకు కలిగిననష్ట ములుండ, కొబ్బరివనములకు ఆశ్రితముగ ఉద్యానవనమునందు రైతులకు లక్షలకొలదినష్టము సంభవించెను. జలాశీక్యములన వరిశేల్లెన్నియు పాడైనవి. నేటివరకును రైళ్లు సరాసరి పోవుటలేదు. టాపావచ్చుట మిక్కిలి యాలస్యముగ నున్నది. సాగుశక్తిరహితమగుచుండిన పడిపోయినది.

రైల్వే సేవ

సోంపేట రైలుస్టేషన్ రిమెంట్ మారమున నున్నది. రైలు వద్ద తగిన సౌకర్యములేవు. ప్రయాణికులకు విశ్రాంతిగృహము లేదు. సరకులకు తగిన గోదాములు లేవు. ఒక్కగోదామున్నదిగాని అతిచాలవరకు శిథిలమైనది. చిన్నది. యూనియన్ మునిసి పల్ కోర్టులు వగయిలాలు గలిగిన యాటిపోటు మొయల బండిని నిలువకుండుట మిక్కిలి శోచనీయము. బెంగాల్ నాగపూర్ రైల్వే కంపెనీ వారీకొరంతలను లేకుండ జేయగోరుచున్నాము.

టెరిటోరియల్ సైన్యసంఘము

విచారణ పూర్తియైనది

బొంబాయి, నవంబరు 21:— టెరిటోరియల్ సైన్య సంఘముయొక్క విచారణ సేడు పూర్తికావడెను. సభ్యులు రిపోర్టు తయారుచేయుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

మిశ్రమ ఎన్నికవర్గ నిరసనము

బొంబాయి, నవంబరు 21:—సాంఘిక ఎన్నికవర్గము లకు బహుళం ప్రతిపక్ష ఎన్నికవర్గములను ఆమోదించుచు యీ మధ్య బొంబాయి మునిసిపల్ సంఘమునందు ఆమోదించబడిన తీర్మానమును తిరిగి సభలో విచారణచేయ నొక తీర్మానము ప్రతిపాదించుటకు 11 గురు ముసలవాను సభ్యులు నొక హిందూ సభ్యుడును నోటీసు యిచ్చిరట. (ఆ. ప్రె.)

బెల్గాములో నూలువడుకుపోటీ

పోటీదారులు గమనించవలసిన యంశములు

ఆ. భా. ఖ. బోర్డు టెక్నికలుకాఖి యావారపు ఎం.గ యిండియాలో నిట్లు ప్రకటించుచున్నది:—

ప్రతియేటను మామూలుగ జరుగుచున్నట్లే యీసంవత్సరముగూడ బెల్గాములో కాంగ్రెసు జరిగేవారమునందు స్వదేశీ ప్రదర్శనముతోబాటు నూలువడుకులలో పోటీ జరుగుట శేర్పాటుచేయబడినది. అసామ్యవాదాడలో మూడేండ్లక్రింద కాంగ్రెసుజరిగినప్పటివలెనే యిది 75 జులైజరుగును. ప్రతిరాష్ట్రీయకాంగ్రెసుసంఘమును నల్లరసమాత్రము యీపోటీకి బంపవచ్చునని ప్రదర్శనసంఘమువారిక ప్రకటనమునందు చెప్పిరి. ప్రతిపోటీదారును స్త్రీగాని పురుషుడుగాని తనయిష్టమువచ్చిన రాటును జేర్చుకొనవచ్చును. పోటీకి హార్నిసుటకు ముందుకావలసినకడుగునగైరా పనిముట్లను దగ్గరనుంచుకొనవలయును. నూలు పొడవునుబట్టియు, సమత్వమునుబట్టియు, గట్టిపనమునుబట్టియు ఫలితములు జెప్పబడును. పోటీకి వచ్చేవారందరకును భోజన వసతి శేర్పాటుచేయబడును. ఇందులకు డబ్బిచ్చుకొనవలయును. బహుమతులు పొందినవారికి రైలుఖర్చు లీయబడును. మూడు, నాలుగు గతసంవత్సరములలోను నూలువడుకులలో వైపున్య మెంతయొక్కనగ నభివృద్ధియయ్యెనో యనువిషయ ములో చించునెడల యీపోటీయొక్క ప్రాముఖ్యము సులభముగ తెలియగలదు. అసామ్యవాదాడపోటీలో ఒకరోజుతయను వడికినను గంటకు 400 గజములదీసిన లెక్కగలదు. అదియైనపిదప యెవ్వడును మరలపోటీపరీక్ష జరుగలేదు. ఆయా రాష్ట్రములలో కొద్ది కొద్ది నేపుజేసిన పోటీపరీక్షలుగలవు. వానిఫలితములు ప్రాత్య హవంతములుగనే యుండెను. ఈ మధ్య చెన్నై పురియందు జరిగిన ఖద్దరుప్రదర్శన సందర్భమున యేర్పాటుజేయబడిన ఒకగంట నూలువడుకు పోటీలో ప్రథమబహుమానము నుపొందినవారు 24 వ నెంబరు 680 గజములు దీయగల్గిరి. ఈ నూలును మేము పరీక్షించునవకాశము గల్గెను. నూలుసముగ లేకున్నను బాగాపురియుండి చక్కగ నుండెను.

కాని ఇంకాలులో కరవుప్రదేశములందు ఆచార్య రాముగారు బెట్టిన రాటుపు పరిశ్రమకుండి పంపిననూలు మాజీలను ఆసంగతులను జూడ యింకను యొక్కనకు బెరుగునట్లు వోచుచున్నది. మాకు 9 వ నెంబరునూలు 377 గజములును 7 వ నెంబరు 296 గజములును వచ్చినది. ఇవిరెండును 30 నిమిషములలోవడికినజే. కావున గంటకు 754 గజముల చొప్పునను, 592 గజములచొప్పునను వడికినట్లుగును. ఈనూలుగూడ బాగా పురియుండి గట్టిగనున్నది. సముముగా నుండకపోవుట యొక్క వలేదు. ఒక్కసారి మాక్సీవిపడికేటప్పుడే ప్రకారము నూలు దీసెదరో చూడవలసియున్నది. ఎట్లయినను యిండువలన నూలువడుకుట హెచ్చగును. ఇంతయొక్కన లొందరగ వడుకుట సాధ్యమైనందువలన దేశమునం దీరేటు సామాన్యముగ నభివృద్ధిగావచ్చును.

రాష్ట్రములన్నియును జేల్గామునకు బాగా వడుకగలవారిని పంపునని మొదలు. ప్రదర్శనసంఘమువారు పోటీలో యేకులు చేయుటనుగూడ జేర్చుటకు నిర్ణయించిరి. కావున నూలువడుకు వారు పోటీయప్పుడు తమతమ యేకులను తయారుజేసికొనవలసియుండును. కావున పోటీదారులు బెల్గాముకు బయలుదేరు లోపల యేకులుజేయువిల్లంబుపై ఆభ్యాసముజేసికొనిన వాగుండును.

ఒకరిడ్డు మిత్రులు గెలుపొందినవారికి బహుమతు లిచ్చుటకై ప్రదర్శనసంఘమువారివద్ద డబ్బునిచ్చెదమని తమయొద్దేశ్యమును చెప్పిరి.

నూలుపంపువారలకు

ఇదివరలో కొరినటుల చీటిలమీద నెలకేరు నమోదుజేయకుండ నూలుపంపు ప్రతివారును. యీనూలుకట్ట పంపున డెన్న వసారయో చెప్పినజాలును. ఇట్లుజేయుటలో మొదటి నెలకు జులైకిపంపినవారు మధ్య ఆగస్టు, సెప్టెంబరు, ఆక్టోబరు నెలలలో పంపినవారు, నవంబరుది రెండవది యెండువలసి యుండును.

ఇంకను కొన్ని నూలులెక్కలు

అక్టోబరు నెలలో 10 వ నెంబరు 480 పానులును, 11-16 నెంబరు 520 పానులును, 17-22 నెంబరు 200 పానులును, 23-30 నెంబరు 40 పానులు, 21 నెంబరు మొదలు 285 వరకును 25 పానులును వచ్చెను. మొత్తం ఖామారు 1275 పానుల నూలు వచ్చినది.

మొక్కికోలో ఈవన్ను హత్య

సందర్భమున ఉరిదీయబడుటకు ఆజ్ఞాపించబడిన బండిలు శిక్షకు కొన్ని అక్రమములుండుటచే రద్దుజేయవలెనని అపీలు జేసికొనిరి.

కొత్త ప్రైవేటు బుజుము

నూటికి 7 పణ్ణీ వొలిన మార్గము బ్యాంకర్ల ద్వారా అమెరికాలో 100000000 డోలరులను బుజుము జేయుటకు ప్రైవేటు ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి.

దక్షిణ ఆఫ్రికాలో టుకసాల

మారకము పెరుగుటచేతను బంగారుధర తగ్గిపోవుట చేతన విదేశీయులకు బంపుటకుంటే దక్షిణఆఫ్రికాలోనే టుక కాలకు బంపి బంగారును నాణెములక ఏల చేయరాదని జోహన్నెస్ బర్గ్ గవలవారు ఆడుగుదన్నారు. 600 బౌన్సుల బంగారును ప్రైవేట్ రియా టుక సాల కంపెనీ. 2500 కానులక్రిందముద్రించిరి. ఇవి ఎగుమతి చేయబడును.

తంత్రిమూలముగ వ్రేలిగుర్తులను

ఒంపి కనుగొనుట

నేరము నిరవధుట

లంజను, నవం 18:—నేరముల (దొంగల) వ్రేలిగుర్తులు తంత్రిమూలముగ ఆప్రేలియా పోలీసువారి కంప, అయ్యవి నిజమేయనియు ఈవ్వ కిదొంగ ఇనినర కెన్ని పర్యాయములో శిక్షితుడాయెననియు ఈగర్తులమునిపి జేయనియు మరల ప్రత్యుత్తరము నంపిరి. దీనిచే దొంగ నిర్భాంతపోయెను. చేయునది వేరొకటిలేక నేరమును ఒప్పుకొనవలసివచ్చెను. ఇతడు లండను లో దొంగతనము జేసెనని పట్టుపడెను. ఇతనితోబాటు పట్టు పడిన ఇంకొకడుగూడ ఇప్పుడు లండను చెఱసాలలో నున్నాడు.

రిపులపోరాటము

స్పెయిను సేనల అవాంతరములు

వరదలకష్టము

మ్యాడ్రీడ్, నవం 21:—మొరాకోలో స్పెయిను సేనలు వరదలచేతను ప్రతికూల వాతావరణముచేతను యుద్ధము చేయ లేకపోవుచున్నవి. సైనిక శిబిరములకు నష్టముగల్గెను. రాకపోకలకు భంగములేకుండ జేయుచున్నారు. ట్యూటను దగ్గరకు ప్రిమో సేనాని దిరిపరాగాను రాతేకపోయిరి. మ్యాటారేవు చొట్టుకొనిపోయెను. ఓడలనుండి సహాయము గావలెనని వాయు వార్తలు వచ్చినవి. మేమిలో సప్లయలు కొట్టుకుపోయెను. రేవు కావల్సివడలు చాలియునిగిపోయెను.

తపాలు ఓడల రాకపోకలు

బొంబాయి, నవంబరు 22:—ఈనెల 21 న లేదీ ఉదయం 7 గంటలకు 8వ లేదీ టపాలనుదీసికొని “నార్మండా” అను నోడ మార్సెల్నుకేవుచేరెను. పి. ఆండో. ఓస్వెలు రైలుబండిమీదబోవు ప్రయాణికులు శనివారం మధ్యాహ్నమునకు సీమచేరుదురు. స్పెయిలుమెయిలు తీసికొనువచ్చుటపా సీమ యందు ఆదివారము ఉదయమున బట్టువాడా చేయబడెను. 21-వ లేదీ కుక్రవాతమునాడు “మోవ” అనుటపాల ఓడ సీమచేరెను. (అ. ప్రె.)

అబ్దుల్ జబ్బారుపాల్ వనగారి ఫిర్యాదు

ఇద్దరుమహమ్మదీయులపై అభియోగము కలకత్తా, నవంబరు 22:—అర్జునవిధియందుగల నారి యింట్లోకిలవులేసి యిద్దరు మహమ్మదీయులు ప్రవేశించి నందులకు అబ్దుల్ జబ్బారు పాల్ వనగారి రిపోర్టుపై ఫిర్యాదుని దేశాసీమేజిస్ట్రేటుగారు యిద్దరు మహమ్మదీయులను ప్రాసిక్యూటు చేసిరి. ప్రాతమంత్రియగు ఫజల్ హక్ గారివద్దనుండి పిర్యాదయొక ముద్రాదాయంత్రమును గొతెనని ఫిర్యాదీలు తెల్పుచున్నారు. ఈయంత్రమును దీసికొనిపోవుటకు ముద్దా యీ లిరువురును కచ్చిరి. హీరింగు నాయుడా వేయబడెను. (అ. ప్రె.)

ఈజిప్టు కు బిటిషుం ఆర్టిమేటు ము

50 వేల పౌనులు నష్టపరిహారము

ఈజిప్టు ప్రత్యుత్తరము

నర్ధారు హక్కు హత్య ఫలితములు

(ఆంధ్ర పత్రిక ప్రత్యేక తంతి వార్త)

కయిరో, నవంబరు 24:—నిన్నటిరాత్రి సత్ శీప్తాకు గారిని యెదుర్కొనిన యనుమానముతో మరియొకరిని ఆరె ప్టుపెసినటుల తెలియుచున్నది. ప్లాకుగారి శార్యయు మాతు రు నిన్న బయలుదేరి ఇంగ్లాండు పోయిరి.

జిబ్రాల్టరునాల్ల యిట్లు దెలుపుచున్నది. బఫ్స్ సైన్యము ఈజిప్టునకు పంపబడినది. నవంబరు 29వ లేదీన బయలుదేరును.

ఈజిప్టు ప్రభుత్వ ప్రత్యుత్తరము

బ్రిటిషువారు పంపిన ఆర్టిమేటునునకు ఈజిప్టు ప్రభుత్వ మువారు సామ్యముగ ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. తమపక్ష మరతుల కు నేరశులను శిక్షించుటకు 50 వేల నష్టపరిహారముగ నిచ్చుటకు శాంతిభంగముకలుగకుండజేయుటకును అంగీకరించబడెను.

జగ్జూలుపాషాగారు బ్రిటిషుఆర్టిమేటునునకు ప్రత్యుత్త రమిచ్చుటలో నూదానుగూర్చిన మరతులనలనగారవమునకు భం గము కలుగు ననియు ఆ చట నున్న ఏ ప్రభుత్వ విధా నము ప్రకారము ఫాదురాజుగారుయూజిప్టు సైన్యమునకు అధి పతిగ నియమింపబడితో దానికివిద్యదగ్గనుండుననియు తెల్పుచు జిబ్రాల్టరులోనున్న గూర్ఖాశిరినదానికి కాలముపరిపక్వముకాలేదని యు తెలంచుచున్నట్లు చెలిపిరి. విదేశీయాధికారుల విషయము రాజకీయముగ ఒక ప్రతిపత్తిజేసుకొని దానిపైయెర్పాటుచేయబ డినది. కావున పాంర్లమెంటు అంగీకారములేనిది దానిని సహ రింపవీలులేదనియు దెలుపుచు విదేశీయుల యెడల స్వాతంత్ర్య భగ్నముతోగూడిన లిబరలు విధానమే యనన్దింపబడెనను వా దమునుచించిరి. ఇతరదేశముల యభిప్రాయము తెలియను తెలియలేననిగూడ ఆప్రత్యుత్తరము చెలిపినది.

హైకమిషనరు ప్రత్యుత్తరము

జగ్జూలుగారి లేఖకు ఆలంబీగారు వెంటనే ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు నూదాను విషయమై కోరినదానికి అంగీకరింపక పో వుటవలన నూదానులోనున్న ఈజిప్టు సైన్యమునంతను బంపిజే యాటకు ఆప్రభుత్వమువారికి తెలియవలెను చున్నామనియు, నూదాను ప్రభుత్వము యిష్టమువచ్చినటుల నీటిసాగు ప్రజేత ము సభివృద్ధి చేసికొనవచ్చునని దెలుపుచున్నామనియు చెల్పిరి. ఆలంబీగారి రింకనిట్లు వ్రాసిరి. “మీరు విదేశీయ ఉద్యోగుల రక్షణవిషయమై కోరినదానిని తీరగ్కరించుటవలన యెట్టి చ ర్యతీసికొనబడునో కాలక్రమేణ తెలిసికొనగలరు.”

9 మాసముల శిశువునకు

తలవెరుగుచుండుట

ఈ గ్రామమున 9 మాసముల బ్రాహ్మశిశువునకు తల వివరతముగా పెరుగుచున్నది. గుమ్మడికాయ. పరిమాణముగా నున్నది. పిల్లవాడు యధాప్రకారముగ పాలుత్రాగుచు నవ్వును ఊగొట్టుచున్నాడు. కాని తల ప్రక్కకు కదలింపలేడు. ప్ర క్కకు ఒత్తిరిలలేడు. తలమీద నొప్పియేమాత్రమునలేదు. దీనిని చదువు దయముయలగు చదువరులెవరైన తమకు తోచినయూపా యముల నీక్రిందిరునామాకు తెలుప ప్రార్థితులు.

ఆచంట లక్ష్మీవరసింహం

కండమాడు, నెల్లూరుజిల్లా.

కోటనందూరు (తుని దివిజన్)

ఈగ్రామజానప్రభులున్ను తుని తాలూకా కాంగ్రెసు సభ్యులున్ను అయ్యి శ్రీ దంతులూరి గోపాలరాజుగారు యీనెల 19 బుధవారం సాయంత్రం 5 గంటలకు విషజ్వర పీడితులై పరలోకగతులైరి. ఈగ్రామమున వీరు ఖద్దరునియ మును నెలకొల్పి మాఫీరాక్రమ మిక్కిలి ఉపకార మొనర్చిరి. వీరి అకాలమరణమువలన మాఫీరాక్ర ప్రజలకుకలిగిన విచార మింతయుని చెప్పతరముకాదు. వీరి ఆత్మకు శాంతికలుగుగాక యని భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నాను.

ధన్యంరాజు వెంకటదేశాహి,

ఆంధ్రపత్రికా శాఖలయమున దొరకు ఆమూల్య గ్రంథములు

విద్యవత్సర పాఠ్యానము-పద్య కావ్యము. కవిత్వము కడు రసవంతమై చుడులు మూట గట్టుచున్నది. కల్పనలు ముందు ఈ గ్రంథమును. జేపట్టిన పాఠకుల కొకపద్య	1	0	10
మేలు వడల ముడి జనింపదు			
శిలక్ మహాశయని జీవితము సంపూర్ణోపన్యాసములు. (మా! భక్త్యా			
రామరాజాశ్రమి విరచితము)	...	2	4 0
హిందీ బాలగీతి (తెనుగు చెలిసినవారందరు స్వయముగ హిందీనేర్చు			
కొనుటకు అనుకూలముగనట్లు వ్రాయబడినది)	...	0	6 0
హిందీ బాలదత్తవాచనము. డిటో	...	0	6 0
పోస్టు శిల్పులు ప్రత్యేకము			
ఆంధ్రపత్రికా శాఖలయము, 7, తంజు శిల్పివీధి, మద్రాసు.			

విదేశ పత్రికాభిప్రాయములు

భారత పత్రిక; వంగరాష్ట్ర నిర్బంధములు

(నేమను పత్రిక)

అతివివిధ గాఢముగా నాటుకొనియున్నదని సి. ఆర్. దాసుగారు స్పష్టముగా దేశీయవిప్లవోద్యమమునకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు అక్టోబరు 25-వ తేదీన గట్టిబెట్టినట్టిరి. బాగుగ ఫలించెను. బెంగాలుపాలనవారు అనుమానము గల 72 రకు అరెస్టుజేసిరి. అందు దాసుగారి దగ్గరియును చదులుగూడ కొందరు గలరు. ఈ అరెస్టులు వైస్రాయిగారు ప్రకటించిన నూతన ఆర్డినాన్సు శాసనము ననుసరించి బెంగాలు ప్రభుత్వమువారి కొసంగబడిన అధికారముక్రింద జరిగినవి. ఈ శాసనము 6 గలలవర కములులో నుండవచ్చును. దీనిప్రకారము కార్య నిర్వాహకాధ్యక్షులకు సత్వరచర్యాధికార మధిక మగును. రాజద్రోహపు కుట్రలందు న్యాయాధికారుల విచారణ లొంగి పోయి ప్రత్యేకనియమితులగు మువ్వరచే విచారణ జరుగును. కాలెక్టు చట్టమునందు ఇంతకుమించిన, తీవ్రవర్య నూచింప బడలేదు. ఇదేండ్లకేత మాచట్టమే పంజాబులో తిరుగుబాటును గాంధీ యుద్ధమును పురికొల్పినది. ఇయ్యది స్వరాజ్యపక్షమువారినుండు భయమును, ఇండియా పత్రికలలో ప్రతికూల నిరసనమును, అక్టోబరు 25-వ తేదీన మొదలును బడసెను. బెంగాలు ప్రభుత్వమువారు ఈ నిర్బంధానంతరము, ఆ రాష్ట్రమునందు పుట్టిపెరిగిన అరాజకకుట్రల పూర్వచరిత్ర యంతయు దెలుపుచు, చివర కీచర్య కారణమైనదారుజాంతములను వర్ణించుచు, నొక ప్రకటన గావించిరి. ఆర్డినాన్సులన లెట్టను ప్రభుత్వానికి కష్టములు తప్పలేదు. ఆయన శాసనము లక్రమముగా నమలు జరుపుటకు శాసనసభను సమావేశపరచవలసి యున్నది. దాసుగారు తన పక్షమును ప్రతిష్ఠించు భన విధానమునకై బలపరచుకొనుచున్నారు. మాడ్ నాట్ట ప్రభుత్వము ఓడిపోయినదిగాని లేకున్నచో రీడింగ్ ప్రభుత్వము యొక్క కఠినచర్య కువక్రమించుటకు ప్రతికూలభావము ప్రకటించియుండును.

(మాంచెస్టరు గార్డియన్)

విప్లవోద్యమ సేనలక్రింద సేరస్థుల నరెస్టుజేయుటకు గాను గవర్నరు జనరలుగారు అసాధారణాధికారము నుపయోగించి ఆర్డినాన్సు అము జరిపెనను వారయందు వింత యేమియులేదు. బెంగాలులో విప్లవోద్యమమును కొంతవరకు నిర్మూలించిన యుద్ధకాల శాసనములను సక్రమ శాసనములుగా జేయుటకై వంగరాష్ట్ర శాసనసభ కోరబడినది. ఈయుద్ధము తిరిగి యభివృద్ధి చెందుచున్నదని దాసుగారి యామధ్యము ముక్తపాచ్చరించిరి. విద్యాధికులును, ఉద్యోగియులును నిరుద్యోగులును అనువిద్యార్థుల సేనలుండుటచే వంగరాష్ట్రము నందు హక్కుల గావించువారిసంఖ్య యభివృద్ధియగుట కవకాశములు మెండు. అక్రమముగ రాజ్యాంగ విధానముతోను, శాసనసభా ప్రవేశ ప్రతిష్ఠంభన కార్యక్రమములతో నున్న స్వరాజ్యపక్షము భారతీయములను దౌర్జన్యచర్యలనుండి తప్పించి తక్కువపాతముగల తీవ్ర దూషణమునందు దింపుట కుద్దేశంబు జడిపినభావింపవచ్చును. శాసనసభల ప్రతిష్ఠంభనయు, స్థంభింపజేయు స్వరాజ్యపక్ష విధానము నిష్ఫలమైనది. భారతీయుల ఆసంతృప్తి వెల్లడించుటయు, ప్రతికూలభావ మేర్పరుచుటయు వారి ముఖ్యోద్దేశములు. అట్టివిధానము మూర్ఖపట్టుదల గల యువకులకు నచ్చదు. వారు యాబాబుకపు భయములను ప్రమాదములకు విసిరి తప్పక బాంబు పిస్తోలులతో గూడ కార్యకర్తలను నిడమపహింతురనుట నిశ్చయము. రహస్య గంభుములచే పురికొల్పబడి విదేశపాలనకు వ్యతిరేకలగువారిచే ప్రాత్యహింసపడు దౌర్జన్యమును వంగరాష్ట్ర ప్రభుత్వము వారెదుర్కొనవలసియున్నది. మామూలు సంఘటనలకు మధ్య నుండవలసిన సాధారణన్యాయవిచారణక్రమ మిచ్చుచు పనికిరాదు. న్యాయస్థానములు ప్రభోదాలములుగా జేయురాదు. సాక్షులను గాపాడవలెను. సాక్ష్యముజేప్పువారిపై పగసాధించుట మారకముననే న్యాయవిచారణలేక కొందరి దేశాంత రవాసకై కంపవలసి యుండును. అనవసరముగ నపుడు అసాధారణశాసనము లమలుజేయబడవలసి నమృదుకు రీడింగ్ ప్రభుత్వము వైస్రాయిగానుండుటయే పూచి.

ఇట్టిచర్యయే అవసరముగూడ తప్పక ఆచరింపవలసినదే. కాని మనము రోగ చిహ్నములనే బాపుచుంటిమిగాని, రోగమునుకావని మరువరాదు. విప్లవోద్యమ నణచుటకుమనముతప్ప అధికారము నుపయోగింపగలము, ఉపయోగించెదము. కాని యింగ్లండునులన భారతీయుల యసంతృప్తి పాచ్చిపావునని భారత విలక్షణ ప్రతీకలు దెలుపుచున్నవి. మనవారిపక్షము చెప్పునదంతయు భారతీయులు సంస్కరణ విధానమును పూనికతో నమలుజుపవలసి అంతమాత్రమునన ప్రమాదకరముగ నభివృద్ధి జరుగుచున్న ఆసంతృప్తి తగ్గవలసి భారతదేశ పరిస్థితులను

ఖద్దరు వ్యాప్తి

పశ్చిమాంధ్రదేశము

పశ్చిమాంధ్రదేశమునందు ఖద్దరుయొక్క వ్యాప్తికి గలసాకార్యములను అవకాశములనుగూర్చి ఖద్దరుయొక్క పుట్టు గానున్న వారాయణముగారు ఆఖిలభారత ఖాదీసంస్థవారి కిటువ్రాసిరి సి. భా. ఖా. సంస్థవారు తెలుపుచున్నారు.

అనంతపురము.

కాంగ్రెసువిధానము తాలూకాగా భాగించిరి. ఇందులో 7 తాలూకాలు ఉత్తర అనంతపురంభాగములో 5 దక్షిణ అనంతపురంభాగములో ఉన్నవి. ఉత్తరభాగములో 1. ఆదోని 2. ఆలూరు 3. రాయద్వర్ము 4. కల్యాణదుర్గము 5. అనంతపురము 6. గుత్తి 7. తాడిపత్రితాలూకాలున్నవి. ప్రతితాలూకాలోనునుమారు 60 గ్రామములు గలవు. అనంతపురముజిల్లా అంతా కరవుభాగములోనేయున్నది. బాహ్యము, కోమట్లు, రెడ్డు, కాపులు, మహమ్మదీయులు, పంచములు మొదలగు కులములుగలవు. రెడ్లు భాగ్యవంతులు, పలుగజడిగలవారు. కాపులు, తురకలు, మాలవనవసాయముమీదనే మానిమీదనే ఆధారపడియుండురు. తాలూకాలన్నియు మెట్టభూములలో నిండియున్నవి. వర్షంబాగుగానున్న పంటబాగుగానుండును. 100 కి 90 మందికాపులకు నేడ్యము వృత్తి. నేడ్యములేనిచోహలి. ఇక్కడముఖ్యముగాపండునది - సత్తి, వేరుసెనగ, మొక్కజొన్న. 4 ఏండ్లనుంచి జొత్తుగా వానలేలేవు. ఆంధ్రుల న తక్కువ కలములవారు యాజ్జిలాలోనో బయటనో మానిచేసికొని జీవింపుచున్నారు. చాలామంది అస్సాంకులీలుగా పోయిరి. వాగ్ధితి యచట దుర్భరముగా నున్నదని తెలియవచ్చుచున్నది.

ఈగ్రామములన్నిటిలో బ్రాహ్మణులు కోమట్లతప్ప తక్కిన ఆడువారందరు రోజూ నూలువడకుదురు. భూములు సాగుచేయునప్పుడుగూడ నూలువడకుట అవసరముగా నుండును. ఈగ్రామములలో వేలకొలదిరాటులు లున్నవి. కాని పనిచేయుటలేదు. తాడిపత్రి ఖాదీతక్కువనుబట్టి చూచిన క్రిందలేదు 10000 రాటుములు పనిచేసియుండవలెను. మొత్తముమీద ప్రతి ఊరిలోను 100 రాటులు లున్నవని గట్టిగా చెప్పవచ్చును. ప్రతిగ్రామములోను వందలవేలు వర్గములున్నవి. ఉరవకొండ, కల్యాణదుర్గము, తాడిపత్రిలో 2000 900 1500 వర్గములు కలవు. ఇంకా చాలాచోట్ల ముగ్గులున్నవి కాని ఇవి మరనూలును నేయుచున్నవి. దరహామీద రోజున కొక ఆడది 20 కులమునూలు వడుకగలదు. అందుచే 0-1.6 నుంచి 0-2.6 వరకు సంపాదించగలదు. ఇందులకు ఏములు తరచుగా అందజేయవలయును. వ్యవసాయపురోజులలో రోజుకులి 0-6.0 నుంచి 8-10 దాకా ఉండును. క్రిందలేదు యాజ్జిలాలో 80000 వేలచేళ్ల ప్రతి తయారైనది. (1 బేలు 400 పాండ్లు తూగును) ప్రతిపండు కార్తీక మాఘమాసమునుంచి అనగా ఫిబ్రవరినుండి జులైవరకు అక్కడవారు దూనిని మంచిచెడ్డల తారతమ్యముల నిర్ణయించి పిలుచుచేరు.

(1) ఎర్ర పత్తి (2) జేకీ వాళి (3) పాలం పత్తి (4) కాంబోడియా పత్తి (5) అమెరికా పత్తి జేకీ వాళి, ఎర్ర పత్తులలో విత్తులు తీయని 60 మళ్ల పత్తికి 15 మళ్లపత్తి లేకుండు. పాలంపత్తిలో 60 మళ్లకు 17 మళ్లు. కాంబోడియా పత్తిలో 20 మళ్లు, అమెరికా పత్తిలో 18 మళ్లు ఖరారు పత్తి లేకుండు. వీటి ధరలలో మెచ్చుతేడా లేదు. సాధారణముగా 1 బేలు 4 రూపాయలనుండి 10 రూపాయలదాకా వుండుంది. బజారు ధరలలో చీటికీమాటికీ మాతెలియవున్నది. పంజాబు ప్రభుత్వమువారు శిశుల యాంకోళనను అణచిరనుటనిశ్చయమే. కానిభారతజాతీయోద్యమ శిశులసంఘ వాంఛలవలె అణచివేయజడగలదని భావించుటకుద్ధతప్పు. మహమ్మదీయసంఘము హిందూరాజ్యమున మొన్నెన్నడునంత అవిశ్వసనీయముగ నిష్పనుండవచ్చును. కానిభారతీయ సమన్వయసామ్రాజ్యము హిందూమహమ్మదీయ తగవులపై నాదరపు జేసియుంచరాదు. భారతరాజకీయవేత్తలు, పరిపాలనా విధానము నందత్యోకాని భనముగల 50 శివస్వామిఅయ్యగారు సర్వే జేబువారు సప్రమాదగూడ నిరంకుశ ప్రభుత్వాల నమును వెంటనేయెట్టిఅనుకూల ప్రభుత్వముగామార్చినను ప్రమాదములేలేనని నూచించుచున్నారు. బ్రిటిషుకుంత్రిన్యమువారు అవభాలుంగు యానూతన తరగతిభారతీయుల సలహానుగొనుటకుంచిరి. వారికి భారతరాజకీయపక్షముల సంపర్కరముగూడగలదు. వీరిగలవలె కత్తుడు విలువయుండును.

రుచుడును. ఈ ఏడు బజారుధర 820 దాకా ఉండి 288 కిల్గ్రాముల సెల్టెంబరులో ధర 220. రాటుములపై వడుకుటకు ఎర్ర పత్తి, జేకీవాళి పత్తి భేదమైనరకములు.

తాడిపత్రి

తాడిపత్రి తాలూకాను ప్రత్యేకముగా తీసికొనినచో ఖద్దరు ఉత్పత్తికి యింకను మంచి అవకాశములుగలవు.

తాడిపత్రి తాలూకాలో 96 గ్రామములున్నవి. ఈ గ్రామములన్నిటిలోనూ ఎన్నిరాటులు లాడుచున్నవో టంచుగా చెప్పుటకు వీలులేదు. రాటుములసంఖ్య తీసికొను జనాభా యికా బయలుదేరకపోవుటయే యందులకు కారణము. కాని తాడిపత్రి ఖద్దరువారి లెక్కలప్రకారము నుమారు 10,000 రాటుములు 30,85 గ్రామములలో పనిచేయుచుండవలెను. 4,000 రాటుములు కంపెనీవారి క్రింద. ఇతరుల క్రింద 6,000 రాటుములు. కాని యీ రాటుములపై పూర్తిగా పని జరుగుటలేదు. తాలూకాలో గ్రామానికి 100 రాటుములు పనిచేయునట్లు దరహామీద లెక్కజేస్తే 60,000 తాలూకామొత్తమీద నుండవలెను. కాని యిట్లు జరుగుటలేదు. ఇందులకు కారణము రాటుములపై వడుకువారు తమ ఉత్సాహమును ప్రతి గ్రామమునకు కలంగజేయలేకున్నారు. పురాతనముగా రాటుములు జనులకుంజాచే ఖద్దరు ప్రచారము లేవ్వరికిని ఒక్కరాటుమును గూడయి యుండలేదు. తాడిపత్రి, గుత్తి, ఆదోనితాలూకాలు ప్రతి విశేషముగా పండించుకేంద్రస్థానములు. ఇక్కడపండించిన పత్తికి యీ తాలూకాలవారు ప్రత్యేక పుత్తెర్రలో పిలుతురు. (1) తెల్ల పత్తి ఎర్రపత్తి (2) కాంబోడియాపత్తి (3) పడమటిపత్తి క్రిందతేడాతాలూకా 80000 చేళ్ల పత్తిని పండించినది. ఆదోని 20000 చేళ్లు, గుత్తి 10000 చేళ్లు పండించినవి. తతిమ్యతాలూకాల పత్తి 10000 చేళ్లుండును. మొత్తముమీద యీ 80000 చేళ్లునూ సాధారణముగా కష్టములేకనే పండింపబడును. సరిగా వర్షము లుండినచో యీ పైచెప్పినసంఖ్యలకు నూడింతలు పత్తిపండును. లెక్కలేనన్ని రాటుములు, వడుకునారు ఈ గ్రామములలో గలరు. కాని వారికి తగిన పని లేదు. పత్తి దాచుకోగలకై యీ వీధులకులేదు. అందువలన తాడిపత్రి సాహుకారులు ఏములు అందించిననేగాని వీరు వడుకజాలరు. ఈసాహుకారులసంఖ్య తక్కువ. 4 ఏండ్లనుంచి వానలు లేకపోవుటచే నుమారు 900 కాపు కుటుంబములు కూలిమీద ఆధారపడియున్నవి. వారికిచ్చుకూలి చాలా తక్కువ. నేనచ్చటికి వెళ్లినపుడు ఈనూలువడుకువారందరునూ నాడుట్టుచేరి వాడీసిననూలు నాకుమాడిరి. అందుచేవారు సరియైనడబ్బునిచ్చి వడికించినవారు సిద్ధముగా నున్నారు. వానలు లేకపోవుటచే వారికిగలగిన యిబ్బందులనుగూర్చి అచ్చట ముసలములు గోలగాచెప్పిరి. తమకు పనిలేదనిగూడ తెల్పిరి. కొంతమంది ముసలములు పిల్లలచంకలెట్టుకొని రెండురోజులకొకసారి మాత్రము ఒక పూట అన్నము తినుచుంటిమి. బాబూ. అని చెప్పిరి. ఇంతేగాక కల్యాణదుర్గములో కొంతమందిమంది వీధులు ఆకలను తిని జీవింపుచున్నారని వింటిని. ఇటువంటి కథలెన్నోకలవు. ఇవన్నియు చెప్పటకన్న అచ్చటివారిస్థితి దురూహ్యమని చెప్పవలసియున్నది.

నాగలాపురము

నాగలాపురములో పున్నయ్యగారు చేసినపనిని బట్టి చూచిన యాదుస్థితిలోనున్న ప్రజలకు రాటు ముపయోగించిన విషయ తెలియచున్నది. మహాత్ముడు ఆంధ్రదేశములో సంచారముచేసి వెళ్లగలే నాగలాపురము (కర్నూలుకు పడమటగా 12 మైళ్లదూరములో నున్నది) ఖద్దరుత్పత్తికి ముఖ్యస్థానముగా అంగీకరించిరి. కరవుచే తాధపడువారికి సాయముచేయుటకు రాటు ము నుపయోగించుటకు ఒప్పుకొనిరి. వీరు కూలికై పడుపాట్లు తొలగింపవలయును. నాగలాపురమునకు 20 మైళ్లదూరములో 15 గ్రామములు ఈకరవు సహాయసంఘమువారిచే లాభమునందుచున్నవి. నుమారు 5, 6 వందల కుటుంబములు ఏములు, వడుకుట, నేయుట మాలమున ప్రవృత్తపయమును పొందుచున్నవి. ఈగ్రామములన్నిటిలోను 100 కి 25 వంతులు రెడ్లు (వీరు వ్యవసాయదారులు) 25 వంతులు సేరగని చేయు తుగకలు 25 వంతులు చాకలి మంగలి వగయిరాలు (వీరుగూడ నేయుదురు) 25 వంతులు మాలమాడిగలు. కొంచెము పెద్దజాతులవారు పట్టుకేళకు పోవుదురు. 4 ఏండ్లనుండి వర్షము లేకపోవుటచే హాలి పనిచేయుటయే వీరి జీవనాధారమైనది. ఈ గ్రామములలో ఆడువారు సాధారణముగ వడుకుదురు. దరహామీద ప్రతిసాడును 3.00 నుంచి 36.00 గజముల నూలు తీయుదురు. రోజుకు 0-1.6 నుంచి 0-2.0 వరకు సంపాదించుట. 15 గ్రామములలో 6,7 వందల రాటుములు 85 వర్గములు సంఘముక్రింద పనిచేయుచున్నవి. ఇచ్చట పెట్టుబడి 1000 7 మాసములనుండి యిచ్చుజరిగిన పనికి నాలుగింతలు లాభము కనుపడినది. పున్నయ్యగారు 12500 రూపాయలఖాదీ తయారుచేయించి 9500 అమ్మినారు. ఇక్కడ సంఘమువారు ప్రశంసాపాత్రముగ పనిచేసిరి. కరవుచే బాధపడువారు అపాయకరముగా కొండలరంభు బ్రష్టులకొట్టు పని నుండి తప్పించి వారికి యింటికడనే పనికల్పించి యీసంఘము వారు అచటిజనుల కెంతయో సహాయము చేసినందులకు వారి నభినందింపవలసియున్నది.

స్థానిక వార్తలు

క్రొత్త హైకోర్టు కేసు:—వి. వి. వారస్వామి శాస్త్రి, ఆర్. శ్రీనివాసమగారు ఈదినమున, ప్రధాన న్యాయమూర్తి, న్యాయమూర్తి బి.వి. శ్రీనివాస అయ్యంగారు హైకోర్టు కేసుకు జేర్చుకొనబడి.

ఒక విందు:—కానిబరీ యిస్పెక్టరు క్లాసులో చదువుచున్న ఆంధ్రవిద్యార్థులు నిన్న విందులాగించిరి. వీరిఫోటో ఆంధ్రసంచికకు పంప తీర్చారించిరి జి. నరసింహస్వామిగారు తెలుపుచున్నారు.

తంతులు సరిగా పోవుచున్నవి:—కలకత్తాకు తంతువార్తలు సరిగాపోవు ఏర్పాట్లు జరిగినవి. కలకత్తా రంగూనులమధ్య గూడ తంతులు సరిగా పోవుటకు వీలుకలుగచేసిరి. తంతు లికమీద అలస్యముగావని తంతు ఆధికారులు తెలుపుచున్నారు.

దక్షిణాంధ్రభాషా ప్రచారకసభకు సాయము:—తిరువళ్ళీ కెల్లెటూరులో బుధవారం సాయంత్రం 8-30 గంటలకు వి. ఎల్. శాస్త్రిగారి అధ్యక్షతక్రింద దక్షిణాంధ్ర భాషా ప్రచారకసభ కేవిధమైన సాయము చేయుటకు వీలునో అలోచించుట కొక బహిరంగ సభ జరుగును. ఆంధ్రులు, ఆంధ్రభాషాభిమానులు విచ్చేయ బాధితరులని ఆదినారాయణశాస్త్రి, రామానుజాచార్యులుగారు తెలుపుచున్నారు.

గుర్రపుబండిక్రింద పడి చచ్చుట:—తిరువళ్ళీ జిల్లా గోవిందనాయకరను ఒక మళయాళీయువకుడు బజారు వెళ్లి వస్తువులకొని తిరిగిచచ్చుచుండగా ఒక గుర్రపుబండిక్రింద పడెను. గుర్రము కల్లెములారమున్నను ఆగక బండివారినిక్రింద బడగట్టెను. బండిలోనున్న యజమానుడు బండిలోనుండి దూకి తప్పించుకొనెను. ఆచిత్రయాళీయువకుడు చితుకద్రొక్కబడెను. వెంటనే అతనిని ఆస్పత్రికి తీసికొనివెళ్ళిరి. కాని ఆ రాత్రియే అతడు మరణించెను.

ట్రాంస్మిషన్ వాండరు:—క్రిందటి శనివారము ఆర్ధరాత్రి ట్రాంస్మిషన్ వాండరు అసహాయవాది డాక్టర్ బ్రహ్మగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగినది. ఎన్. వీ. హాఫీమహస్వామి మినాక్షీకుందరపిల్ల ఎన్. శ్రీరాములు మొదలగు కాలిగను సభ్యులు పాల్గొనిరి. ట్రాంస్మిషన్ వాండరు వికమత్వముగా నుండు డని యావృత్తిచిరి. వికమత్వము లేనప్పుడు ట్రాంస్మిషన్ వాండరు నుండి ట్రాన్స్మిషన్ వాండరు అసహాయవాది డాక్టర్ బ్రహ్మగారిని, వావిళ్ల వెంకటేశ్వరశాస్త్రిగారిని, ఎన్. శ్రీరాములు సభ్యులుగారిని ఉపాధ్యక్షులుగను కార్యదర్శిగను ఎన్నుకొనిరి.

మదరాసు రాకపోకలు:—బొంబాయి సభనండి తిరిగి డాక్టరు ఆనివిసెంటుమగారు యీ యుదయము వచ్చిరి. బిడ్డు కృష్ణమూర్తి, నిత్యాదండు (సోదరులు) గూడ ఈయుధయము వచ్చిరి.

కలకత్తా గవర్నరుగారి సోదరి కే. బి. లిట్టెనెన్ గారు బొంబాయి సభకు వచ్చి యీయుదయము వచ్చిరి.

జి. బెర్నార్డు గారు ఇంగ్లాండునుండి యీయుదయము వచ్చిరి.

ఆర్. వీ. గ్రహం గారు ఆర్థికసభకు ఢిల్లీనుండి వచ్చిరి.

జి. బి. కేశవశర్మగారు కాసనసభాధ్యక్షుడు గుత్తికి నిన్న రాత్రి వెళ్ళిరి.

సర్. వారీకోట్ వారెన్ కె. జి. ఎన్. ఎం. ముర్రేగార్లు కళకత్తాకు, జి. ఎఫ్. థామస్ గారు వారైకు, ఎఫ్. జిల్లూ. మూవర్లుగారు నిన్న రాత్రి వెళ్ళిరి.

గోడల్ఫ్ర (రాయల్ ఇంజనీర్) శనివారం రాత్రి వెళ్ళిరి.

బుర్రావయన్, ఎల్లిసన్, డి. సెసార్ గార్లు (బ్రిటిషు గవర్నరాదుచి భారతీయుల పంపుట కేర్వరుపబడినవారు) భొంబాయిమీదుగా యింగ్లాండు వెళ్ళిరి. అటునుండి (బ్రిటిషు గవర్నరాదు వెళ్ళుచు. సర్ చార్లెస్ మేగ్నాయిక్ దంపతులు కోల్కతాయము వచ్చిరి.

హైకోర్టువకీలు విశ్వానాథోహ మొనర్పుట

హైకోర్టుయెదుట హాజరు కావలసియుండగా అరెస్టు చేయబడుట

జి. నరసింహాచారి అను హైకోర్టువకీలు తంజావూరు జిల్లా వల్లంగిమానుపట్టణము జిల్లామునసబుయెదుట విశ్వానాథోహ మొనర్చెనను నేరమారోపింపబడెను. ఇందు ముద్దాయిపై మాడు నేరారోపణ లానర్పబడెను (1) పార్టీ కోర్టులో డిపాజిటు జేయవలసినదని రు 700 ల నొసగగా వానిని డిపాజిటు జేయక అపహరించుట (2) ఒక పార్టీకి కోర్టువారివద్దనుండి రావలసిన రు 1000 లను తానుతీసికొని పార్టీకివ్యతిరేకముండ అపహరించుట (3) కోర్టుకర్షులకు గానొక పార్టీయొసగిన రు 7 లను అపహరించుట.

హైకోర్టునకు గావించబడిన అప్పీలు ఈదినమున ప్రధాన న్యాయమూర్తి, న్యాయమూర్తి బి.వి. శ్రీనివాస అయ్యంగారుగల హైకోర్టు పుల్ బెంచీయెదుట విచారణకు వచ్చెను. ముద్దాయిలరెఫున కెక్స్ ప్లస్ సామి అయ్యంగారు హాజరై ముద్దాయివిచారణసమయమున హాజరుగానుద్దేశించెననియు కాని వారంటపై నాతడు గతకు వారమరెళ్ళుజేయబడి సివిలుకోర్టు నందుంచబడెననియు అతడిహైకోర్టువారియెదుట హాజరుబడుగాను 14 దినముల వ్యవధి నొసగవలసిన దనియు కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు కోరిరి. అదృష్టము జెడరలు తనకెట్టి ఆశ్చర్యము లేదనెను.

కోర్టువారు వాయిదా నొసగును ముద్దాయి యొక్కేసు సందర్భమున హైకోర్టువారి యెదుట హాజరుగావలసియున్న పూడాతని సరెట్టుజేసి కోర్టువారివార్యక్రమమునకు భంగము గలిగింప దని నుడిచిరి.

కార్పొరేషనును జాతీయము చేయవలయును:—పార్కు, టౌను, సామకారుపేట, ఎస్సెనేటు డివిజన్ల వారొక బహిరంగసభ చేసిరి. రాసప్పకెట్టిపిల్లిలో నొక అంగడి జూబరు నుంచవలయునని వీరి యుద్దేశము. ఆ సభలో గాంధీ మహాత్ముని పటము కార్పొరేషన్ ఆఫీసులో నుంచవలెననియు, కార్పొరేషన్ ఉద్యోగులు కిద్దరునే ధరించవలెననియు, కార్పొరేషన్ పాతకాలలందు నూలు వడికింపవలయుననియు, కాంగ్రెసుసంఘ మొకటి వైదివిజన్ల కుండవలెననియు, గిండిలో జరుగు గుర్రపువందములకు జనలు పోగూడవనియు తీర్మానించిరి. బజారుపెట్టుట విషయము ప్రస్తుతము ఆలోచించుటకన్న ముందు సభచేసి ఆలోచింపవలెనని తలచిరి. కార్పొరేషను జాతీయముగా నుండవలెనను కోరిక చాలనుండి వెలువచ్చిరి. ఇట్టిసభయే యొకటి నేపీయరు పార్కులో గూడ జరిగినది.

మదరాసుజిల్లా టీచర్-మేనేజరుసంఘము:

పైసంఘమువారి సభ క్రిందటిశనివారమునాడు జరిగినది యజ్ఞేశ్వరయ్యగారు పిల్లలకు బోధించురీతినిగూర్చి చక్కని యుపన్యాసము నిచ్చిరి. టి. ఇ. వరదాచారిగారు రధ్యక్షులుగా నుండిరి. ఆధ్యక్షుడు ప్రస్తుత విద్యావిధానములో మార్పురావలెననుట అందరూ ఒప్పుకొనువిషయమే యనియు, విద్య జాతీయము కావలెననియు చెప్పిరి. సభ జయప్రదముగ ముగిసెను.

రాష్ట్రీయ టీచర్స్ మేనేజర్స్ సమావేశము:

ఆహ్వానసంఘమువారిసభ జరిగినది. కేశవరామానుజులనాయుడు గారు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడిరి. డిసెంబరు 29, 30 తేదీలు సభజరుగు కోజులుగా నిర్ణయింపబడినవి. మద్రాసులో జరుగును. భోజనపసతులు ఎన్. ఎన్. రాఘవేంద్రరావు ఎన్. వెంకోటారావుగార్లు చూతురు. ఇంకను ప్రతినిధులనెన్నుకొననిసంఘములు వెంటనే ఎన్నుకొనవలెను. తీర్మానములు ప్రవేశపెట్టబడినవి 10 డిసెంబరులోగా తెలుపవలెనని శక్ర టరీగారు వాయుచున్నారు.

ఉత్కళ సమైక్యసాందోళనము:—ఉత్కళ సమైక్య విచారణ సంఘసభ్యులగు సి. ఎల్. ఫిలిప్స్, వీ. సి. డి. గార్లు పర్రాకిమిడి తామకా ఉత్కళులు సన్యాసవ్రతము సమర్పించిరి. ఉత్కళుల నందరిని కలిపి ప్రత్యేక రాష్ట్ర మేర్పరచుట అవసరమని వారందు తెల్పిరి. దీనికిబదులు చెప్ప

చు ఫీల్డ్ గారు పర్రాకిమిడి ప్రజల ఆభిప్రాయములను తాము తెలిసికొంటిమనియు వారిసన్యాసవ్రతపునకలు ఇండి యాప భుక్త్యమునకు పంపుదుమనియు చెప్పిరి. డి. గారు సన్యాసవ్రతము నిర్వహణమున లేరు.

*** * * * ***
మందసాలోని ప్రజలుగూడ బహిరంగసభ జరిపి ఉత్కళుల సమైక్య సమస్యను నియం వెంటనే జరుగవలయుననియు తీర్మానించిరి.

కాకినాడ మ్యూనిసిపాలిటీ

ఉపాధ్యాయులకు పోటీపరీక్షలు-నూలువడుకుట

(స్వకీయవిలేఖరినుండి)

కాకినాడ, నవంబరు 21:—కాకినాడ పురపాలక సంఘమువారు తమపాతకాలలో పిల్లలకు రాట్టములుపెట్టి నూలు వడుకుట కేర్వ తీర్మానించుటచేత ఉపాధ్యాయులగూడ నేర్పి యుండవలసిన అగత్యమును గుర్తించియు తగిన శ్రద్ధగలిగిన వారై యుండుటకును, ప్రతియుపాధ్యాయుడును నూలువడుకుటను నేర్పవలెనని తీర్మానించిరి. వారికి తగిన హెచ్చరిక కలుగజేయు నిమిత్తము దసరాకోజులలో పోటీపరీక్ష పెట్టనిశ్చయించిరి. ఆ పరీక్ష గతవారమున జరిగెను. పరీక్షించుటకు గాను శ్రీయుత బుటా సుసాంబమూర్తి, మండపాక రంగయ్యనాయుడు గార్లు శ్రీమతి బాలాంత్రపు శేషమ్మగారును నియమింపబడిరి. పరీక్షకు వచ్చినవారిలో ముగ్గురు స్త్రీలుకూడనుండిరి. పరీక్షాసమయమున వైర్మును సంఘసభ్యులు కొందరును ఉండిరి. నూలువడుకు విషయములను నూలుమంచి చెడ్డలను గుర్తించుటను గూర్చియు తెలిసికొనుట యందు ఉత్సాహమును జూపిరి.

పరీక్షాధికారుల నివేదిక యీక్రింద తెలుపబడెను. బహుమతులు వచ్చేసభలో నియ్యబడును.

ది 12-11-24 తేదీని మ్యూనిసిపల్ ఉపాధ్యాయులకు మ్యూనిసిపల్ కాన్సిలువారు యేర్పరచిన నూలువడుకు పోటీ పరీక్షలో 16 గురు మాత్రమే హాజరై యుండిరి. మిగిలినవారు కూడ నూలువడుకుటయందు ఆభిమానము గలవారని వినుటకు సంతోషించుచున్నాము.

హాజరైన అభ్యర్థులలో కొంతమంది నిత్యమువడుకుట యందు అలవాటు కలిగినట్లు మాకు తోచుచున్నది. అట్టి అలవాటు లేనివారకూడ పోటీపరీక్షలో పాల్గొనుట వాతకుతూ హలమును నూచించుచున్నది. ఒకగంటకాలము పోటీపరీక్ష జరిగినది.

మొదటిబహుమానము

ను పొందియున్న గూడ నూకరాజుగారు సుమారు 30 నంబరుల 97 గజములదారము తీసియున్నారు. అందరిలోను సన్ననిదారమును తీసియున్నారు. పురిచక్కగనున్నది. దారము సరాసరిగా నున్నది. వేగము బాగుగానే యున్నది.

రెండవబహుమానము

శ్రీమతి జేవరకొండ సీతారామమ్మగారు పొందియున్నారు. నె 21 రు నూలు 114 గజములు తీసియున్నారు. మంచివేగముతో సాపుగా చక్కని పురిగల సన్ననినూలు తీసియున్నారు.

మూడవబహుమానము

చాగంటి బాపిరాజుగారు పొందియున్నారు. నె 15 రు గల 179 గజముల దారమును తీసియున్నారు. అందరిలో యెక్కువవేగముతో వడికి యెక్కువదారమును తీసియున్నారు. కాని పురి తక్కువ. దారము అంతయుగని చెప్పవీలులేదు.

నాల్గవబహుమానము

ధర్మాజి వెంకట్రావుగారు పొందియున్నారు. నె 26 రు 79 గజములు నూలువడికి యున్నారు. రద్దుయేమియు లేకుండ అందరిలోను పరిశుక్రముగా నూలువడికియున్నారు. పురి చక్కగానుండి సాఫగు సన్ననినూలు వడికిరి.

చివరమాట

ద్వరముమీద ఉపాధ్యాయులు చూపిన కాశలము హెచ్చరికగానే యున్నది. స్త్రీలు ముఖ్యముగ సన్ననిసాఫగు నూలును వడుకుటకు ప్రయత్నించియున్నారు.

క్రీర్తి శేషులగు అబ్దుల్ మజిద్ గారు

పిలాంగు, నవంబరు 22:—కొంతకాలము ఆస్సాము కార్యనిర్వహణసంఘ సభ్యులుగ నున్న అబ్దుల్ మజిద్ గారు నిన్నపరమపదము నొందిరి. అబ్దుల్ మజిద్ గారి గౌరవార్థము నేడన్నిక చేరీలును మాసితేయబడెను. (ఆ.పె.)

భారతకాంగ్రెసు సంఘసభ

నిన్న మధ్యాహ్నము జరిగినది

నిన్న 24 వ తేదీ మధ్యాహ్నము ముజఫరాబాదులో మాలానా మహమ్మదాలీగారి అధ్యక్షతక్రింద భారతకాంగ్రెసుసంఘసభ జరిగినది. 5 గంటలసేపు చర్చజరిగినట్లుగా గా. ధి.దా.ను ఒకంబడికీర్తనము ఏకగ్రీవముగా ఆమోదింపబడెను. జాబ్బాసెపు టి. ఆర్. కృష్ణస్వామయ్యగారి ద్వారా మాత్రమే ప్రతికూలురుగా నుండిరి.

మాలానా మహమ్మదాలీగారు

“నేడు మనము చర్చింపవలసిన ముఖ్యవిషయము మహాత్ములకు స్వరాజ్యపక్ష నాయకులకు జరిగిన ఒడంబడికయే గాన దానిని గూర్చి వివరించుటకు మహాత్ముని కోరుచున్నాను” అని మహమ్మదాలీగారు నడిపిరి.

మహాత్ముని ఉపన్యాసము

“కలకత్తా ఒడంబడికను ఆమోదించవలెనని నేను ఉప పాదించుచున్నాను అనుచుదావాడులో భారత కాంగ్రెసు సంఘసభ జరిగినప్పటినుండియు ఏవిషయమును గూర్చియు బహిష్కరణవాదులలో నేనాలించింపజాలకపోతిని. స్వల్పముగా ఆలోచించినను అది లెక్కచేయ తగినదిగాదు. నా మనస్థితియందు కలిగిన మార్పునంతను వారికి నేను స్పష్టపరచదలచితిని. బహిష్కరణవాదులకు దేశీయలపక్షమును నానాటికి తగ్గిపోయినది. స్వరాజ్యపక్షమువారి బలము నానాటికి హెచ్చినది. బహిష్కరణపక్షమువారు సంపూర్ణముగా నన్నే నమ్మి నావార్తయనే అనుసరింపగూడదని నేను విప్పి చెప్పి చున్నాను. నేను త్వరితగతినే ఒడంబడికలో సంతకము చేసితిని. నా నాయకత్వమునందుగల గౌరవములను బహిష్కరణవాదులు తమ అత్యులకును తమ దేశమునకును చేయవలసిన విధిని విస్మరింపగూడదు. నేను చెప్పి విషయములు సహేతుకము లగునా కాదా అని వారాలోచింపవలెనేగాని నాపై గల దురువలన యీ ఒడంబడికకు వారంగీకరింప గూడదు. రెండు పక్షములవారను ముఘాఠ్యముగా అంగీకరించిననే ఒడంబడిక నెరవేరగలను. అసహాయోద్యమమును గూర్చియు కాస నోల్లంఘనమును గూర్చియు నా అభిప్రాయము లేమియును మారలేదు. గాని నా వంటి యోధుడు తనస్థానమును తనకీర్తిని గ్రహించుటవరము అన్నిపక్షములవారను నా అభిప్రాయము లన్నిటిని ఆమోదించునటుల చేయగలకీర్తిని నేను కోలుపోతిని. ధారాళముగా ఒప్పుకొనుచున్నాను. ఈప్రభుత్వపద్ధతి నిరసించుటకు తగిన పదము లేక నాకుమిగులలేదు. ఈప్రభుత్వ పద్ధతిక్రింద ఒడి మనము నలిగిపోవుచున్నాము. ఈపద్ధతిని తొలగించుటకే తమ కీర్తిజ్ఞానముల స్వరాజ్యపక్షమువారు పూర్తిగా వినియోగించుచున్నారనియే నేను నమ్ముచున్నాను. ఈప్రభుత్వపద్ధతిని పరికిరించిన కొలదియు దీనిని మార్చజాలనపోయినచో దీని సంతరింప జేయుటయే కర్తవ్యమును నమ్మకము నాకు మరింత గాఢమగుచున్నది. నా అసమర్థతవలననే నేను స్వరాజ్యపక్షమువారితో ఒడంబడిక చేసికొంటిని. రెండుపక్షములవారి ఉద్దేశమునుగూడ యీ ప్రభుత్వపద్ధతిని మార్చబడేగాన అది నెరవేరని తోచినపుడు నేను స్వరాజ్యపక్షమువారితో కలిసి పనిచేయుట నాకెట్టి ఆశ్చర్యమునులేదు. నేనా ఒడంబడికకు బద్ధుడను. రెండుపక్షములవారును కొంత త్యాగముచేసేయే ఆఒడంబడికకు సమ్మతించిరి. స్వరాజ్యపక్షమువారికి కాంగ్రెసులో ఆధిక్యత కలిగినందులకు నాకీర్తనలేదు. అది వారు న్యాయముగా బడయదగినదే. దేశమున కక్షుల నేర్పరుచుటవలన దేశమునకు మేలు కలుగునని నాకుతోచినచో నేనటులే చేసియుందును. ఇప్పుడు స్వరాజ్యపక్షమువారి కీర్తిచల ప్రబలముగా నున్నది. ధీమంతులగువారు వలపు రావత్తుమునచేరి యున్నారు. కాననభలను వశపరచుకొనినగాని ముదంజ వేయజాలమని స్వరాజ్యపక్షమువారు తెలిచిరి. ఆవిషయమును విలేవారులు మున్నగు యితరపక్షముల వారుగూడ స్వరాజ్యపక్షము వారి పట్ల సానుభూతినిచూపియున్నారు. వారికి మరెయ్యకలాభము వారదృష్టవశాత్తేములనుచుపిరి. వారు కాసనభలలో పరిస్థితులనుమార్చిరి. ప్రభుత్వమువారిసభలలోగూడ ఖర్చులే అర్హతముని ప్రప్రథమమున నిర్ణయించి అనుష్ఠానమునకు లేగలిగినవారు స్వరాజ్యపక్షమువారే. వారు చాలసారులు దొరతనమునెదిరించిరి. ఈ విషయములు స్పష్టముగా కనబడుచుండ బహిష్కరణపక్షమువారు పినిని గమనింపకుండుట అనుచితము. దేశమునందలి ధీమంతులు తమతోకలసి పనిచేయుటయును తమపనిని సరిగా ఆమోదించుటయునుగూడ లేనపుడు బహిష్కరణపక్షమువారు అసహాయులై లాభకరములగు ఫలితములను కలిగింపజాలరు. కాన పని జరుగుటకు యిదియే తగినపద్ధతియని నిశ్చయించి నేని ఒడంబడికను సమ్మతించితిని. నామిత్యులకు బహిష్కరణపక్షమువారు గూడ నిటులే యోచింపవలెనని నేను కోరుచును.

కాంగ్రెసు ప్రాతినిధ్యము

కాసనభలలో స్వరాజ్యపక్షమునకు కాంగ్రెసు ప్రాతినిధ్యముండుటకు నేను సమ్మతించుట అనుచితమనికొందరాశ్చేపించిరి. కాంగ్రెసులో స్వరాజ్యపక్షమువారి సంఖ్యయే హెచ్చుగానున్నచో కాంగ్రెసు దానిచేరును ఉపయోగించుకొనుటకు వారికి హక్కుకలదు.

అంగరంగవైరుధ్యము

ఈ నిర్బంధధానము స్వరాజ్యపక్షముపైనే ప్రయోగింపబడెనని నాకునమ్మకముకలిగినది. ఇంతవరకు దొరికినసాక్ష్యమునుబట్టి యీ విషయము స్థిరపడినది అదియే నిజముగానిచో దొరతనమువారి దీనికే దానిని ఆశ్చర్యించియుండును. ఇదినిజము కాదని రుజువుచేసినచో నేను నాసారచాటు నొప్పుకొనుటకెట్టి ఆశ్చర్యమునులేదు.

నూలుమరతు

నూలుమరతుగూర్చి ఆశ్చర్యములేవైన రావలసియున్నచో అవి స్వరాజ్యపక్షమునుండియే రావలెను. ఒక్కరాట్టయినను ననే స్వరాజ్యమువచ్చునని బహిష్కరణపక్షమువారు గట్టిగా నమ్ముచున్నారు. స్వరాజ్యపక్షమువారి కట్టి గట్టిసమ్మతము లేదు. ఖద్దరు కీర్తియందు స్వరాజ్యపక్షమువారికి కమ్మమున్నను ఒక్కఖద్దరువలననే స్వరాజ్యమురాదని వారి అభిప్రాయము నూలుమరతున నేనే యిట్టివల నూచించితిని. స్వరాజ్యముకును వారు సంతోషపూర్వకముగా నానుచిన నామోదించిరి. స్వయముగా నూలుమరతుకును సమ్మతించినవారు చాలమంది కలరుగాన దానిని కొద్దిగా సవరించుటకు నేనంగీకరించితిని. స్వరాజ్యపక్షమువారు రాట్టయినను బాగుగా వ్యాపింపజేసి యాకృషిని జనుప్రముగా వివిధగలిగినచో త్వరలోనే విదేశీబట్టలను పూర్తిగా బహిష్కరింపగలగురమని నేను నిస్సంశయముగా తెలుపగలను. అది కొనసాగవలెననిన కట్టుబాటును దీక్షయును అవసరము. స్వయముగా పనిచేసినవారే ఓటుయిచ్చుటకుకలదు. అను నిర్ణాతమును మనము పూర్తిగా అనుసరింపవలెను. నేను చాలుమాటుగా ఏమియును చేయలేదు. సాలుదండనా నాలుగజాలనుండి మూడురూపాయలకు హెచ్చింపలేదు. ఇవి యన్నియును ఆలోచించిన పిమ్మటగూడ యీ ఒడంబడికకు అంగీకరింపరాదనియే బహిష్కరణపక్షమువారు నిశ్చయించునెడల వారు నిర్భయముగా నటుల తెలుపదగినను.

నూలు మరతులను లాభములేదని స్వరాజ్యపక్షమువారు తెలుపనెడల వారుగూడ నటులే స్పష్టముగా తెలుపవలెను. ఆ మరతును అంగీకరించునెడల అది అసత్యముచేయును నియమమని భావించి దానిని చక్కగా ఎల్లవారును నెరవేర్చునట్లందరును గట్టిప్రయత్న మొనరింపవలెను. అట్లు పనిజరుపవలెనను సంకల్పముతో నేనానునెవ్రాగాగర్లందులకంగీకరించిరి. నాకవిషయమున నెంతవట్టుదలగలదో దాను నెవ్రాగాగర్లకు గూడ అంతవట్టుదలదొగలను. అందఱుగూడ అటులే పట్టుదలతో పనిచేసినచో త్వరలోనే స్వరాజ్యము లభింపగలదు. ఇప్పుడు యిష్టములేనివారు ముఖ్యతీతికి సమ్మతించి తెలిపి ఆలస సరిగా పనిచేయనిచో రెండుపక్షములనాయకులకును గూడ చాలయిబ్బంది కలుగునుగాన యిష్టము లేనివారిపట్ల స్పష్టముగా తెలుపుట ముఖ్యము. దేశముయొక్కలాభమును దృష్టిలోనుంచుకొనియే దీనికి సమ్మతించవలెనని గాని ఒక వ్యక్తిని సంతోషపెట్టుట కిందులకు సమ్మతించగూడదు.

బహిష్కరణవాదులు మానమును వినింపవలెను. కాసనభలకు వెళ్లిన స్వరాజ్యపక్షమువారిని బహిష్కరణపక్షమువారు నిరసించగూడదు. వారు 24 గంటలును నూలుమరతు, వడికి, వడికి రాట్టయొక్క మహిమను స్వరాజ్యపక్షమువారు గ్రహింపగలుగునటుల చేయవలెను. మితిలేని ఓరిమియును కార్యదీక్షలును కావలెను. అన్నివిధములను స్వరాజ్యపక్షమువారికి సహాయము చేయవలెను. నాకేమియును మతిలేని మాటలు కావు. నాకు విశేషనాకీర్తి సంపూర్ణముగానే యున్నది గాని విచ్చియైతలేదు. దేశమున నాపలుకుబడి క్రమముగా తగ్గిపోవుచున్నది గాన స్వరాజ్యపక్షమువారికిని మితవాదులకును తలయొగ్గుటకు నాకెట్టి సంతోషమును లేదు. అంగ్లేయుల హృదయమున మార్పుకలిగినచో వారికి గూడ విప్లవాదనయ్యెదను. స్వరాజ్యపక్షమువారివాదము హేతు బద్ధమని నేను నమ్ముచున్నాను. అని మహాత్ముడునడిపెను (ద్విగంభిర హృదయము)

బహిష్కరణపక్షమువారి ప్రత్యేకసభ

బహిష్కరణపక్షమువారు ప్రత్యేకముగా నాలొచ్చి మటుకు ఒక గంట వ్యవధియయ్యవలెనని మహమ్మదాలీగారు నూచించినందున సభ ఒక గంటవరకు విరమింపబడెను.

బహిష్కరణ పక్షమువారిసభ చాలతీవ్రముగా చర్చజరిగినదియు ప్రస్తుతము ఒడంబడికకు ఒప్పుకొనుటయే కర్తవ్యమని అధికసంఖ్యాకులు చివరకు నిర్ణయించినదియు తెలిసినది.

మాలానా మోతాలీగారు

గంట విరామము ముగియగానే మరల కాంగ్రెసు సంఘసభ జరిగినది. ఒడంబడికలో ముఖ్యముగా కాసనభలలో స్వరాజ్యపక్షమువారే కాంగ్రెసు ప్రతినిధులుగా నుండవలెననివిషయమున చాలమంది సమ్మతించుటలేదు గాన ఆవాక్యమును కొట్టివేయుటకు స్వరాజ్యపక్షమువారు రంగీకరింపవలెను. తక్కిన విషయములలో స్వరాజ్యపక్షమువారికి స్వర్ణవిధముల తోడ్పడెదను. స్వరాజ్యసంఘములు అక్రమసంఘములని దొరతనమువారు ప్రకటించినచో స్వరాజ్యసంఘములలో బహిరంగముగా చేరుటకుగూడ మాకెట్టి ఆశ్చర్యమునులేదు” అని మోతాలీగారు నడిపిరి. (హర్షస్వరము)

ఈ తీర్మానము నామోదించబాలను. నా అంతః-త్వ అంగీకరించుటలేదు” అని వెంకటరామను గారునడిపిరి.

హరిసర్వోత్తమరావుగారు

“స్వరాజ్యపక్షమువారు కాసనభలలో కాంగ్రెసు ప్రతినిధులుగా నుండగూడదు. నూలుమరతుకు యిష్టములేనివారు అనుటకుబదులు కీర్తిలేనివారు అని మార్చవలెను. ఖద్దరు జాతీయదనుగా నుండవలెననిగాని ఉత్సవదుస్తుగా నుండగూడదు” అని సర్వోత్తమరావుగారు నడిపిరి.

దేశ బంధుదాసుగారు

“ఈ ఒడంబడిక నిటులే ఆమోదింపును. నా పక్షమువారితోను గాంధీగారితోను ఆలోచించి వీరైనచో యీ సవరణలను చేయించెదరు” అని దాసుగారునడిపిరి.

వరదాచారిగారు

“ఒడంబడికలోని భావము నామోదించెదనుగాని వివరముల నామోదించబాలను. ఆసరమైనచో నా నాయకుడగు మహాత్మునిపై తిరుగుబడుటకుగూడ నేను వెనుదీయను. ఇన్నిపక్షములకు కాంగ్రెసులో తావుండునపుడు నా పక్షమునకుమాత్రమేల తావుండదు” అని వరదాచారిగారునడిపిరి.

గాంధీగారు

ఒడంబడికను ఆమోదించిన సమగ్రముగా ఆమోదింపుడు లేదా పూర్తిగాతిరస్కరింపుడు. స్వరాజ్యపక్షమువారియందు నమ్మకముండుదు. వారుమనపూర్తిగా ఖద్దరుకొరకు పనిచేయరను అవసర్యమును పెట్టుకొనుడు” అని మహాత్ముడు నడిపెను.

తీర్మాన ముమోదించబడెను

పిమ్మట దాసుగారు వివరములనుగూర్చిన వ్యాఖ్యానమునందు బహిష్కరణపక్షమువారితో నేకీభవించెను. ఒట్టుపుచ్చుకొనగా జాబ్బాసెపు, టి. ఆర్. కృష్ణస్వామయ్యగారి ద్వారాను తప్ప తక్కినవారందరును తీర్మాన ముమోదించిరి. సభ చాలింపబడెను.

బీ అమ్మగారి తీర్మానము

ప్రారంభమునందే సభ్యులందరును లేచిరిలది బీ అమ్మగారి మరణమునుగూర్చిన తీర్మానము నామోదించిరి.

స్వరాజ్యపక్షమువారి సభ

అసహాయోద్యమతీర్మానము

భారతకాంగ్రెసుసభ ముగిసినవెంటనే దాసుగారి అధ్యక్షతక్రింద స్వరాజ్యపక్షమువారి సభ అచటనేజరిగినది. 50 మంది శభ్యులునచ్చిరి. (1) కలకత్తా ఒడంబడిక నీసభవారామోదించిరి. (2) కాంగ్రెసువారిలో ఎవరైనగాని అంతరాత్మకు వ్యతిరేకమున కారణమున వ్యక్తిమాత్రముగాను, స్వరాజ్యపక్షమువారి పనులకు కాంగ్రెసువలన ఎట్టిఅటంకమును కలుగకుండను అసహాయవిధానమును జరుపగోరినచో ఎట్టి ఆశ్చర్యమునులేదు” అనుతీర్మానము లామోదించబడెను.

బహిరంగసభ

కీ|| శే|| బీఅమ్మగారు

చాపట్టిలో బహిరంగసభ జరిగినది. కీ|| శే|| బీఅమ్మగారి దేశసేవనుగూర్చి మహాత్ముగాంధీ, దేశబంధుదాసు, గార్లు మున్నగువారు వన్యసించిరి. శ్రీమతి సరోజినీ గారధ్యక్షతవహించిరి.

నెవ్రాగాగారి ప్రయోగము

నిన్న రాత్రి మోతాలూ నెవ్రాగాగారు కలకత్తానుయిలలో అలహాబాదుకు బయలుదేరి వెళ్లిరి. (ఆ. భి.ప.)

సర్ విలియం బ్యాంకర్లు

గారు బుడాపెట్టు లేరి యనరాజుతో విందారగించి జైమానిక ఏర్పాటులను సిబ్బందిని పరిక్షించిరి.

కడచిన 80 సం॥ రమణుని కి మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందినది, నమ్మకమైనది, కత్తి లేని పెండికి సవరముబంగారుకు, శ్రేష్ఠమైన మణులకు పూచీయవ్వబడును.

సాచితము 1893

1687

ఈ రకము యింకా శ్రీ రకముల గా జాలకు మహారి జత 1-కి రు 5 మొ 10 వరకు గలదు. కావలసిన ఎడల వి.పి ద్వారా పంపబడును. టీముకమలాలు అన్ని రకముల పట్టెంపులు, ప్రవృత్తములు చెక్కిన నగలు, బంగారు వెండి నగలు, యితర సామానులు క్యాటలాగ నకు వ్రాసిన ఇనాముగా పంపబడును.

ఏకంసి చీబిల్ డాన్ అందు నన్ను, మాన్యుఫాక్చరింగు జ్యూయల్స్, తపాలకెట్టె నెం 225, 112 చైసాబాబురోడ్డు, మద్రాసు.

వేవచెట్టుయొక్క వంచి

గుణములు గలిగిన టాయిలెట్ అందు ఔషధసంబంధమైన

వస్తువులు

3361

సర్టిఫికేట్లు:— కాన్పూర్ ఇతర ఔషధసంబంధమైన వస్తువులను కొనుగోలు చేయు (శ్రేష్ఠమైనది) చక్కమైన తినితీసరు. మిక్కిలి నువ్వు కనుగా వానిచేర్చబడినది. 2 బిల్లులు కలెట్టె 1 కి ధర రు 0.12-0. వర్గో డ్రెయిలు దురదర్శనము. తేలికపులలో కం తధావము చేయును. అదరికి తెలిపివేయవచ్చును. (బ్రహ్మతో మర్గో డ్రెయిలు దురదర్శనము చేర్చి కం తధావ న ము చేర్చి కొనుగోలు చేయవచ్చును. వేవచెట్టుయొక్క వంచిగుణము లన్నియు పూర్వము గలవు. బుడి 1 0.00-0; పొట్టుపొట్టు 1 కి 0.2-0. మర్గో సాటాయిలెట్ సిండి గుణమునకు, చక్కమైనది మాన్యుఫాక్చరింగు. బుడి 1 కి 0.00-0; పొట్టుపొట్టు 1 కి 0.3-0. కొనుగోలు చేయునందు హిందూ డిజైన్ పరిశ్రమ, ధనవంశ తయారుచే నుబడినది.

SRI KRISHNA BROTHER, 23, Tambou Chetty Street, MADRAS. Mr. V. V. KRISHNA IYER Palghat

రత్నపుష్ప లేపాము

కుక్కనప్ప మునుపొగొట్టి బలముగలగేయు అద్భుత లేపాము. ఏకారణముచే సంధించిన కుక్కనప్పమైనను పారదోలు నని అనేకులు కొనియాడినారు. ఈ లేపాముపల్ల మేహము నల్ల వచ్చిన వర్ష మొదలగు రోగములు మాత్రంగములు కూడ తగ్గును. డబ్బీ రు 2.4-0.

మహాద్రాక్షాది మూరము

శ్రీలపాలిటి నంబిని

కాస్త్రుకమృతముగా అగ్రకభస్మము మొదలగు విలువగల వస్తువుతో తయారుచేయబడినది. కుసుమలు, ఋతుగూల, వంధ్యత్వము మొదలగు శ్రీల సమస్త రోగములను బారదోలి సంతానము కలగజేయును. ఒకమనిషికి నెలగోజులకు సరిపడు మూరము గల డబ్బీ రు 4-0-0.

పట్టాభిరామ వైద్యశాల,

గాయవరం, గోదావరిజిల్లా.

ఆంధ్రవిద్యవైద్యపరిషత్తు తెనాలి

(ఒకవిలేజిరియం)

15 తేదీ ఉదయము:— రక్తసంక్రమణమును గూర్చి వాద్యపరివాదములు జరిగెను. అనేకులు పండితులు పాల్గొనిరి. సాయంకాలము:— కస్తూరి, జున్ను, రొయ్యపీఠ, పావు బారు, గోరొచనము అనువస్తువులగుర్చియు చర్చలు జరిగెను. డాక్టర్. డి. యస్. అనభానిగారు తాము వ్రాయుచుండు నిదా సగ్రంథమునందలి విషయములను గూర్చి యుపన్యసించిరి. 16 వ తేదీ ఉదయము:— మాతృశిశువుల రోగకారణము లగుటనుగురించి ఆయుర్వేదసిద్ధాంత మేమి అనువిషయమున చర్చలు జరిగెను. సాయంకాలము:— పురమండలమున బహిరంగసభ జరిగి బడెను. వాయాపటము తీశబడెను. బ్రహ్మగా నెన్ను కొనబడిన రోరస్వామి అయ్యంగారు తమ ఉపన్యాసమును వదిలి సభ్యుల నానందింపజేసిరి. ఈరాత్రియే శ్రీ రోరస్వామి అయ్యంగారు ఆనివార్యములయిన ఆభ్యంతరములవలన మదరాసునకు వెడలిపోయిరి. 17 తేదీ ఉదయము:— నేడు బ్రహ్మశ్రీ పండిత ముద్దిగూడ నాగలింగశాస్త్రిగారు బ్రహ్మగా నెన్ను కొనబడిరి. గంటూరు రేంజిస్ట్రార్ల డిప్యూటీయింపువైపురుగారు ఏ, కృష్ణమచార్యులవారు శారీరవిషయములను పలుకులపై ప్రత్యక్షముగ చూపుచు ఆలోచితి ఆయుర్వేదసిద్ధాంతములను సమన్వయము చేయుచు ఉపన్యసించిరి. సాయంకాలము:— కృష్ణమచార్యులవారి ఉపన్యాసముపై సంక్షేపములను చూపి విమర్శింపుచు కొందరుపన్యసించిరి. 18 తేదీ ఉదయము:— ఆయుర్వేద మంత్రాండీయము (హృద్రోగములు, నాడీమండలములు, యోగాసనములు, అను ఆయుర్వేద మంత్రాండీయ గాచార్య పండిత. హెచ్. నుబ్బరాయశాస్త్రిలవారి గ్రంథములు చదువబడి విమర్శింపబడినవి. మరియు దుర్గిరాల శివశామమ్మారీగారిచే రచింపబడిన త్రికోమహాధియో మరువాడ వెంకటసత్యనారాయణమ్మారీయను విద్యార్థి చదివిన ద్రవ్యవిజ్ఞానము అను వ్యాసమును చదువబడి విమర్శింపబడినది. నందివెలుగు వాస్తవ్యులు వివిధ వెంకటరమాచార్యుల వారు గొట్టిజిడ్డవ (మెట్టుతూటి) చిరుతంగ అను ఓడగులను చూపి వానిప్రభావాదులను వర్ణించిరి. సాయంకాలము:— కారీరకధర్మభోధిని (గ్రంథకర్త చిత్తుల లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రి) విమాచిలర (హెచ్. నుబ్బరాయశాస్త్రిలు) త్రికోమవల్లి (కోక్కరగడ్డ కామేశ్వరరావు, విద్యార్థి) అను వ్యాసమును చదివి విమర్శింపబడినది. 19 తేదీ ఉదయము:— క్యాసతత్వమును గురించి ఆనగా ఉచ్చాస్య నిశ్వాసములు జరుగుస్థానము, ఉద్దేశము, ప్రయోజనము మున్నగు వానినిగూర్చి ఆయుర్వేద సిద్ధాంతానారము గ చర్చలు జరిగెను. ఏలూరు శ్రీ గాంధీ జాతీయమహా విద్యాలయాయుర్వేదవిద్యార్థులు తమగురువుగారు శ్రీమాకా కవి రాజప్రతిపాదిభయంకర కృష్ణమచార్యులవారికి వారిచిత్రపతమును పెద్దపైజాన వ్రాయించి భక్తిపురస్కరముగా సమర్పించుకొనిరి. అట్టిపత్రమును శ్రీ రాజవైద్య, పండిత, కాశీనాథ రాజలింగశాస్త్రిలవారును, ఆయుర్వేదభూషణ, వికారడ, పండిత ముక్కామల వెంకటశాస్త్రిలవారు శ్రీమదాచార్యుల వారి సభినందించుచు సుపన్యసించిరి. సాయంకాలము:— బ్రహ్మశ్రీ పండిత ముద్దిగూడ నాగలింగశాస్త్రిలవారు రచించిన ఆగ్ర్యధర్మకర్తృత్వ ఫలభోధినియు, ములుగు విశ్వేశ్వరశాస్త్రిగారు రచించిన సుమోవైద్యక వ్యాఖ్యానమును, నాగేశ్వరకుండరకర్మగారును, శంభరి మూర్తనారాయణశాస్త్రిలవారును వ్రాసిన “మకరగజ చంద్రోదయ” ములకు సంబంధించిన వ్యాసములు చదువబడి విమర్శింపబడినవి. 20 తేదీ ఉదయము:— నేడు బ్రహ్మశ్రీ రాజవైద్య పండిత కాశీనాథ రాజలింగశాస్త్రిలవారు రథ్యతులగ నెన్ను కొనబడిరి. గజాపా నాగభూషణరావుగారి “వాడీజ్ఞానము”ను ప్రాణాచార్య చీమలకొండ నూర్తనారాయణశాస్త్రిలవారు వ్రాసిన “వాడీ ఉపన్యాసము” అను వ్యాసమును చదువబడి విమర్శింపబడినవి. సాయంకాలము:— శ్రీకామముద్ర విద్యత్కవికుంజర వెంకటకృష్ణమచార్యులవారు పర్యవ్యాసముగ రచించి పంపిన “విషవారచిత్త్యలు” అను గ్రంథము చదివి విమర్శింపబడియెను. తదుపరి పంచకర్మలనుగూర్చి శ్రీమాకా కవిరాజప్రతిపాది భయంకర కృష్ణమచార్యులవారును రాజవైద్య పండిత కాశీనాథ రాజలింగశాస్త్రిలవారును ఉపన్యసించిరి. మరియు కొన్ని యితర ఉపన్యాసములు జరిగినవి.

ఇట్లు 21-11-24 నుండి 20-11-24 వ తేదీవరకు “ఆంధ్రవిద్యవైద్య పరిషత్తు” తీసుకొనే సమావేశము తెనాలినగరమున జయోపమాముగ జరుపబడెను. అనేక ఓడగులును సిద్ధాంతమునకు సంబంధించిన చిత్రపటములును ప్రదర్శింపబడినవి. అనేకులు వైద్యపండితులు ప్రతిదినమును సభకువిచ్చేసి చర్చలలో పాల్గొనుచుండిరి. దీర్ఘరోగులు ప్రతిదినమును సమావేశ ప్రదేశము నకువచ్చి తమరోగవివరములచేసి రుగ్మినిశ్చయమును చికిత్సావిధానములును తెలిసికొనుచుండిరి.

ఇట్లే సమావేశము జయోదర్శనముగ ముగిసెను.

ఏలూరు

(ఒకవిలేజిరి)

ఏలూరు కాపరగూజును వైకుంఠునకు మహారాజశ్రీ పశుమర్తి రామశ్యామల తమ మనమరాలు చిల్ల సోదము యంతి (పురుషోత్తంగారి కొమార్తె) వివాహసందర్భమున 21-11-24 తేదీని యాదిగన తెలియపర్చిన ప్రకారము రు. 150 లు (నూటయాభయ) కట్టు మూలు చదివించిరి. రు 50 మహాత్మాగాంధీ పాదపూజ (21-11-24 శనివారం, ఆంధ్రప్రదేశ్ లో కొశాధిపతివద్దకు వచ్చినట్లు ప్రచురించేవున్నారు.) రు 50 శ్రీ గాంధీ, ఆంధ్రవాతీయ మహావిద్యాలయము. ఏలూరు. రు 25 హిందూయువజనసంఘ గ్రంథాలయము. ఏలూరు. రు 25 గోసంరక్షణసమితి. ఏలూరు.

* * * అన్నదానసమాజము

(1) ఏలూరు, అన్న, వస్త్ర, వైద్య, విద్యాదానసమాజమునకు క్రితములైన అత్యం శుభ్యయ్యగారిచేర వడ్డిని బట్టి ఒకరోజు అన్నదానము జరగలందులకు, కొమిశు అత్యం వెంకటరత్నం, కాశీ విశ్వనాథంగార్ల తరపున యజ్ఞిహృత్తురు కంటి పాటి శుభ్యయ్య, అత్యం పద్మనాథంగార్ల రు 60 రూపాయలున్నా;

శ్రీమతి దాసరి లక్ష్మమ్మగారు (కాపురస్థలంబంగోలు) ఒకరోజు అన్నదానము జరగలందులకు మూలధనం ధర్మం రు. 60 రూపాయలున్ను, విరాళములను వనూలు యిచ్చిరని సంతకముతో తెలియపర్చుచున్నాను.

గృహప్రవేశవర్ధి, దినము 15 డిశంబరు తేదీని అశక్తులకు వస్త్రదానము జరుగును. అందరు విరాళములు పంపి, రక్షిదులు పొంది, విరివిగ వస్త్రదానము జరిపించుటకు కోరబడుచున్నాడు. యిప్పటివస్త్రదానము, మూలధనం ధర్మంకాతాకు నిల్వవున్న రు 1626 అను, వడ్డి రు 145-12-0 ఖర్చుపోను నిల్వవున్న రు 14-7-3 లతో మొత్తం రు 160-3-3 (నూటఅరవయ్య రూపాయల మూడుఅశాల మూడుపైసలు) కూడ, వనూలుఅయే విరాళములతో చేర్చి అశక్తులకు వస్త్రదానము జరుగును. అసలు సొమ్ము ఖర్చుపెటకుండా వడ్డినిబట్టి రు 20 యిక్తవైరూపాయలకు తక్కువగానుండ పంపిన, రక్షిదులతోపాటు పట్టాకూడ పంపబడును.

మద్దుల వెంకటచిన్నరాజు (కాశ్యకధర్మకర్త)

అమృతమునకు తయారుగావున్నవి

‘ఆనంద పాపుల్ డైరీ’ సైజు 6½“ X 4½“ మూత, బత్తాను, పెంసలుతోటి వెల 12 అణాలు ‘జెం’ డైరీ - సైజు 2½“ X 3½“ మూత, బత్తాను, పెంసలుతోటి వెల 7 అణాలు ‘డికో’ మూతలేనిది వెల 6 అణాలు

Apply to:— R. Venkateshwar & Co., Loane Square, Madras.

చెన్నపురి బజారుధరలు

నవంబరు 24-వ తేదీ సోమవారము

(1) ధాన్యములు

చినియాలు బా 1-కి రు 80.0-0 మొదలు 42.0-0 నాటి	
బియ్యము బస్తాలు	మొదలు 16.0-0
తొనుము బియ్యము ,, ప 48 గలవి రు 14.0-0	14.8-0
బియ్యము ,, డిటా ,, 15.8-0	16.0-0
బియ్యము ,, డిటా ,, 16.8-0	17.0-0
బియ్యము రా. 164 బస్తా 1-కి ,, 8-12.0	9.0-0
బియ్యము ,, ,, 20.0-0	24.0-0

(2) వస్తుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు 205 రు 11.0-0	రు 12.0-0
సెనగలు ,, డిటా ,, 11.8-0	12.4-0
సెనగలు ,, డిటా ,, 11.8-0	12.4-0
మినుములు ,, డిటా ,, 18.0-0	16.0-0
ఉలములు ర 164 ,, ,, 9-4.0	11.4-0

(3) నూనె వస్తువులు

సొవ్వలనూనె బా 1-కి రు 170.0-0	రు 175.0-0
నెయ్యి ను 1-కి ,, 14.0-0	28.0-0
కొండాపురం నేరు సెనగపప్పు బా 1-కి ,, 60.0-0	65.0-0
ఇల్లెర్రచేళిము ,, ,, 55.0-0	58.0-0
నేరు సెనగపప్పు బా 1-కి రు 150 మొదలు ను 145	
అముదము బా 1-కి రు 175.0-0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపనుపు బా 1-కి రు 190.0-0	రు 195.0-0
కూరపనుపు ,, రు 125.0-0	రు 180.0-0
మిరపకాయలు(గుంటూరు) బా 1-కి రు 120.0-0	రు 188.0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు ముసుగు 1-కి రు 50, 55	
కాళహస్తిపాయకట్టు ,, రు 70, 75	
బెల్లము బా 1-కి రు 85.0-0	రు 90.0-0
చింతపండు బా 1-కి రు 80.0-0	రు 49.0-0

(5) ఇనుము

పట్ట రకం బా 1-కి రు 81.0-0	రు 82.0-0
చదరం ,, 81.0-0	రు 82.0-0
రవుండు ,, 81.0-0	రు 84.0-0

(6) లోహములు

వెండి 100 తులలితు రు 76.0-0	రు 77.0-0
బంగారము, తులము 1 కి రు 22.8-0	రు 28.0-0
సవరను 1-కి 14.11.8	
ఇత్తడి బా 1-కి రు 249.0-0	రు 255.0-0
రాగి డిటా రు 280.0-0	రు 285.0-0
అస్సాచిక్రైర్ బా 1-కి రు 85.12.0	రు 87.0-0

(7) రంగులు అలివెలైన

అవుకప్పుడు 20 డిగ్రీలు రు 74.0-0	
వొట్టికప్పుడు డిటా ,, ,,	
సింహం డిటా ,, ,,	
గుర్రం డిటా ,, ,,	

(8) దూది

బోండా చెన్నపూరు 1-కి రు 820.0-0	
---------------------------------	--

(9) నూలు

కోయంబూరు నెం 10 1/2 పెట్టె 1-కి రు 9.0-0	
చుర్రు నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి రు 8.6-0	
పుల్లూరు నెం 8 1/2 పెట్టె 1-కి రు 8.12.0	
అహమదాబాదు నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి రు 9.8-0	
డిటా నెం 14 డిటా రు 10.0-0	
నూలేయెనుగ నెం 20 రు 11.4-0	
బహాన్ నెం 20 రు 11.12.0	
,, ,, 40 ఏ లేటిలు అయినను రు 14.4-0	
గోకాకు నెం 12 1/2 రు 9.8-0	
బహాన్ నెం 24 1/2 రు 11.14.0	
14 1/2 క్విలక పక్షి రు 9.8-0	

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

ఈ ఆధార్యగ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగవృద్ధి, నాస్తికాభిమతము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము మంత్రకాండము, యంధ్రములు, అమెరికావారి చీట్లకేక భూతలైద్యము, తమామూ వివిధ విశేషవిద్యలు గలవు. ఇంతే గాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మునుష్యుని పుట్టింపును, జీవముతో కమాధియును, శరీరములని కలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపై గలవస్తువులను గాలిలో మనుష్యుని నిధారముగా నిట్టుట మొదలగు వివిధములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథములు చదివిన అత్యధురముగా మేజర్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీని ధర 4.0-0 లు (2116)8-8 పి.ఆర్. క్లెయిన్సన్ గారయ్య, హింగోల, గుంటూరుజిల్లా

కయికలారుతలూకొ కొల్లెరు రయితల పరిశీతులు

కృష్ణాజిల్లాలో కొల్లెరు ప్రక్కనున్న సముద్రమట్టము కంటే 7 అడుగులకు తక్కువగానున్న భూములకు నీటిసప్తయ జవాబుదారీ లేదని ప్రభుత్వమువారు యీ మధ్యన చెన్నపురి కాపనరియోజనంలో చేయబడిన ప్రక్కలకు యిచ్చినజవాబులను పత్రికాద్వారా చూచియున్నాము. ప్రభుత్వమువారు సదరు భూమిఖానులకు ఆలా చేయుటవల్ల చాలాకష్టపట్టములను కలగజేసినవారైనారు. మరియు మాజిల్లాతరపు మొదట్ల ప్రభుత్వమువారిని యీక్రిందిప్రక్కలకుమాదా జవాబులు తెలుసుకొనగలందులకు కొంచున్నాము.

7 కాంటోన్మెంటులు కృష్ణాజిల్లాలో, గోదావరిజిల్లా క్రింద యెన్నియోకరములు తీసివేసినారు?

కొల్లెరు, కయికలారు, యేలూరు, భీమవరం తాలూకాల మధ్యను ఉన్నదిగదా? యేదే తాలూకాలలో యెంతెంత విస్తీర్ణముల భూములు తీసివేసినారు?

సదరుభూమి కృష్ణాజిల్లాలో ఏ. టి. క్లాసులు ఉన్నప్పుడు ఏ క్లాసుక్రింద చేర్చబడిన భూమియే? అయితే యెంత?

ఏ క్లాసుక్రింద చేర్చబడినభూమి అయినయెడల కాలువకు నీరువచ్చిన సెలలోకాలలో గా సాగుకాకపోలే కొల్లెరుముంపు వచ్చి నష్టమవుననిగదా ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయము. ప్రభుత్వమువారు యిప్పుడు నీరు సప్తయిచేయమని చెప్పటలో అభిప్రాయమేమి?

సదరు భూములకు అగడ్త పెట్టెబరు సెలలో కొల్లెరు మంపుతో సాగుచేయుట ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయ మైనయెడల వరిసాగు మంపుతో చేయుటకు సీలులేదు గదా? సదరు భూమి సాగుచేయక వదలిపెట్టవలెననియ?

సదరుభూమిలో 1 ఈసాంమామూలు వల్లంభూమియెంత? 2 బాపతుపల్లంయెంత? 3 శేరిసెట్టిక మెంటుపల్లం యెంత? 4 బాపతుపల్లంయెంత 5 ప్రతిసంవత్సరము నీటిదరఖాస్తు మంజూరై సాగుచేయబడుచున్న భూమి యెంత?

పై బాపతులభూములలో కృష్ణాఅయకట్టుకు పూర్వం పల్ల పుసాగు అయ్యే భూమి యెంత?

సదరుభూములలో సర్కారువారు మరక్కతుచేయు నిమిత్తమున్న వ్యవసాయమువల్ల రా పెట్టుబడి నిమిత్తమున్న అప్పుపెట్టిరి. ఆ యెత్తులను నీరు సప్తయిచేయబడుననే కారణమున వదలుకొందురా?

ఈ భూముల నీరుహక్కును వల్లగా యేదే తాలూకాలలో భూములకు నిచ్చిరి?

అవి నీటిదరఖాస్తు మంజూరు కాకపూర్వము ధర యెంత? మంజూరు అయినతరువాతధర యెంత?

ఈభూములు అధమము 1 కి రు 400 లు ఖరీదు కలది గదా? సదరు భూములకు నీటిసప్తయ జవాబుదారీ లేనికారణమున సాగుకాక పంటలులేక రైతులు కష్టపడవలసిజేసా?

సదరు భూములకు ప్రభుత్వమువారిచ్చిన అప్పులుగాక యితరులవద్ద అప్పులుతెచ్చి పంటములు మరమ్మతుచేసి కుటుంబమును పోషించుకొనుచున్నారు. యీభూములకు నీరుసప్తయి లేని కారణమున ఆ అప్పు యిచ్చిన సాహుకారుల నష్టపడ వలసిజేసా?

సదరుభూములు తప్ప యితరత్రా భూమిలేనిజాబయెంత మందియో విచారించిరా?

ఈ భూములు సాగుకానియెడల యెన్ని గ్రామాదులు పూరాగానున్న యెన్ని గ్రామాదులు కొరతగానున్న బంజరుగానుండును? ఎంతమంది జనులు ఎన్నికుటుంబములవారు తమ వ్యవసాయపుత్తినీ మానవలసినవచ్చును.

సదరు భూములు నీటిమంపుభూములవుటవల్ల పల్ల పుసాగుకుతప్ప మెరకసాగుకు లాయభుకాదుగదా? అట్టిసమయమున ప్రజలు గ్రామములు విడిచి వెళ్లవలసినదేనా?

ఈ భూములకు నీరుసప్తయి ఒక జలయంత్రములలో యిచ్చినయెడల తర్వాతసెలలో నీరు అవసరమయేదా గాన అప్పుడు మాకు యిచ్చేనీటిని మా భూములకు వల్లగా యిచ్చిన భూములకు అగడ్తసెలలో నీరు సప్తయిచేయవచ్చున గదా? అట్లు ఏర్పాటు చేయటంలో ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయ మేమి?

కాలముల రీతిపడిలెండు చేయవచ్చును సదరుకాలవలే క్రిందనున్న పై విస్తీర్ణము మినహాయింవి విగతభూమికే తూములుయేర్పాటు చేయబడుచున్నవని చెప్పుకొనుచున్నారు. అది నిజమేనా?

కృష్ణకు అనకట్టుపడ వటర్పు యేర్పాటు చేయుదురనిన్నీ అప్పుడు ఇంకను యెక్కువభూమి సాగుఅగుననిన్నీ తెలి

యుచున్నది. అప్పుడైనను యీభూములకు నీరుసప్తయి చేయగల జవాబుదారీ వహించెదరా?

కృష్ణాజిల్లా అయకట్టు నిర్ధారణచేయునప్పుడు కొన్ని భూములను అయకట్టులో నుంచి తగ్గించిరిగదా? అప్పుడు ఆభూములను గూడా త్రోసివేసి సదరు భూములకు వల్లగా యితర కొట్ల యివ్వక యీలా నీరుజవాబుదారీలేదని చెప్పటలో ప్రభుత్వమువారు రైతులను నష్టపుచ్చునలె ననియేనా అభిప్రాయము?

పై ప్రకారములలో యే ప్రకారముగా నీరు యిచ్చుటకు సీలులేనియెడల వాటి ఖరీదులు ఇచ్చి ప్రభుత్వమువారు భూమిని స్వాధీనపరచుకొందురా?

అట్లు చేయనియెడల ప్రభుత్వమువారు ప్రజలనష్టపరిచే రమనకు యేమి సదుపాయమును చేత్వనరు?

సదరుభూములలో మురుగుకాలువలకు అడ్డీవేయుటవల్ల సాగుఅయ్యే భూములకు అట్లు అడ్డీవేయించెదరా? తేక వేసుకొనుటకు రైతులకు పర్మిషన్ యిచ్చేయెడల మురుగునీరు నాశముగా బోవుటకు అవకాశముండు దాములను నిర్మించుటకొనింగీకరించెదరా?

తగ్గించబడిన భూములకు యీక్రిందిపేటమెంటు కావలెను.

1. గ్రామముపేరు.
2. గ్రామపాతంబోకలు మెరకబాపతు భూములు మినహా సాగులయ్యే విస్తీర్ణం.
3. అందు మింజాములే, (ఎ) తగ్గించబడిన సెట్టిక మెంటుపల్లం, తగ్గించబడిన బాపతుపల్లం.

ఈభూము - 25000 యకరములు తగ్గినట్లుగానున్న సదరుభూములకు నీరు సర్కారువారు సప్తయిచేయనిన్నీ రైతులు చాలా అందోళనపడుతూ యున్నారు. ఆలానీరు యివ్వక పంటములు బంజరుగానుండేయెడల ప్రజలకు ప్రభుత్వము వారిండు నమ్మకము తగ్గిపోవును. గాన పైప్రక్కలకు వెంటనే జవాబులు ప్రభుత్వమువారి వల్ల తెలిసికొనుటకు కొంచున్నాము. ఈవిషయములో ప్రభుత్వమువారు నీడు యివ్వక నిరాకరించేయెడల యేమిచేయవలసినది? మాజిల్లా చట్టనిర్మాణ సభ్యులు మిగతాసభ్యులతో ఆలోచించి తగు కర్తవ్యమును నిర్ణయించి ప్రతికాముఖమున తెలుపగోరక.

డి. ముత్తారాజు.

పశ్చిమకృష్ణాజిల్లా

కాంగ్రెసుసంఘము

బెల్లంకాంగ్రెసు ప్రతినిధుల యెన్నికలు

ఈసెల 12 వ తేదీన బెజవాడ అరండక్ సత్తములో గంజలగూడెం మహారాజాగారి ఆధ్వర్యతక్రింద జరిగిన పశ్చిమ కృష్ణాజిల్లా బాతీయోవసంఘ సామాన్యసభలో యీ దినవసెల్ల వారిని బెల్లంకాంగ్రెసు జరుగజున్న 39 వ తేదీయమహాజనసభకు ప్రతినిధులుగా యెన్నికొనడమైనది.

1 గోవిందరాజు వెంకటేశ్వరరావుగారు 2 గరికపాటి బుచ్చి అప్పయ్యశాస్త్రిగారు 3 పేట బాపయ్యగారు 4 కాకు మానులక్ష్మయ్యచౌదరిగారు 5 పిల్లిపూనుమంతరావుగారు 6 వెణుకుతువల్లి శ్రీరామారావుగారు 7 కాలగడ్డ రఘురామయ్యగారు 8 నల్లూరి పాపయ్యగారు 9 వేదాంతం శంభుశాస్త్రిగారు 10 వేదాంతం అన్నపూర్ణమ్మగారు 11 దాసు దామోదరరావుగారు 12 పాలెట్ల వెంకట గోపాలకృష్ణయ్యగారు 13 అయ్యంగి వెంకటరమణయ్యగారు.

ముత్తం యెన్నికలు వాటికి వచ్చిన దరఖాస్తులు 27. వీనిలో మూడురూపాయలు దరఖాస్తు రుసుముతో గడువులో గా కార్యాలయమునకు చేరక సరియైన దరఖాస్తులు 10 నిల్చి యేకగ్రీమముగ యెన్నికొనబడెను. మిగతా యెన్నికొనవలసిన మూడుసానములకు గడువులో గా రుసుముతో శహాదరఖాస్తులు చేరెయ్య, దరఖాస్తులు వ్రాయటమునందలి స్వల్పతోపములు గల రెండు దరఖాస్తులు, గడువులో గా సరియైన దరఖాస్తులేరీ గడువు అనంతరం రుసుము చెల్లించిన రెండు దరఖాస్తులు. మొత్తం యీనాల్గు దరఖాస్తులలో నుండి యెన్నికల ద్వారా ప్రమాదుస్థానములు భర్తీచేయడమైనది. యెన్నికొనబడిన 18 దరఖాస్తులు పోను మాదగ్గల నిల్చియున్న 15 దరఖాస్తులు ఆం. రా. కాంగ్రెసు కార్యాలయమునకు యెన్నికల సమిత్తం పంపుచున్నాము. ఈ 14 దరఖాస్తులలో 6 దరఖాస్తులకు యింతవఱకు దరఖాస్తు రుసుములు మాకు చేరి యుండలేదు. కనుక ముందునుండి పంపనన్న వారు చేరు గా ఆం. రా. కాంగ్రెసు కార్యదర్శిగారికి బెజవాడకు పంపగోరెదను.

పేట బాపయ్య,

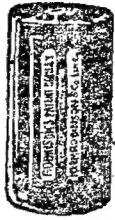
సెల కార్యదర్శి.

మలకోశము, మెధడు చల్లదనముగా

నున్నచో ఏవ్యాధియైనను వచ్చుననుభవములేక ఉండవచ్చును.

మలకోశము, మెధడు చల్లదనముగానున్న ఏవ్యాధియైనను నిర్భయముగానుండవచ్చును. ఇదియే శాస్త్రములందు చెప్పబడియున్నది. ఈవర్తతిని ఆచరింపించు వారికి ఏవ్యాధియారదు. క్రమముగా రాచిన్నప్పుడు "పేటెంటు" బాల్ ని వాడిన ఉదరమును చల్లగాను, మల్ల కోశమును సుద్రముగాను ఉంచుచు, అర్ధరమును రాసియును. మలకోశము చుగ్గరముగాను, చల్లదనముగానున్నప్పుడు మెధడు చల్లగానే యుండును. అతర్చి, జ్వరము, రుకొవ్వ మొదలగునవి వచ్చుననిభయములేదు. వైద్యులు కవిరాజులు వానిని ఉపయోగించవలసినట్లు ఎప్పుడును ఏహెచ్చు చేయుచున్నాడు. వానిచేరి గిన మంచితలములనుబట్టి. రాచిన్నప్పుడు "పేటెంటు" బాల్ కంటెను కుగ్గమైవట్టియు, తేలికయైన అహారము లేదని వైద్యులు, కవిరాజులే అంగీకరించియున్నాడు. రోగులు, ఆరోగ్యవంతులు, మనలివారు వయస్సువారు మొదలగువారందరును (దీనిని ఎప్పుడును ఉపయోగించవలెను.)

అమృతాంజనము

జగత్ప్రసిద్ధమైనది

అన్ని సువ్వలకుమంచిమందు

అమృతాంజనము ప్రాచ్యుడేశ మూలికల సంపుటిచే హిందూదేశమునందు సిద్ధముచేయబడిన లోకప్రఖ్యాతమైనమందు. ఇది ఇప్పుడిప్పుడు తయారగుచున్న క్రొత్తమందుగాదు. ఇరువేండు గా దేశమునం దంతటను వాడుకలో నుండి మెప్పును బొందిన. దివ్యామృతము నొప్పులు, వాపులు, గాయములు, దిక్కలు, పోటులు, బెణుకులు, మొదలగు బాధలకు అమృతాంజనము ప్రథమ సహాయముగా మెంటు పనిచేయును. చర్మముపైన రాచిన లోపలికి వ్యాపించి లోపలి నొప్పులు సయితము పోగలవు. నెత్తురు ప్రతిక్షణమునందును శరీరాంగములకు ఆహారపదార్థములను గొనిపోయి అచ్చటి కిశిలపదార్థములను గ్రహించి ప్రాణరక్షణము చేయుచున్నది.

అన్ని మెపులో దొరకును

అమృతాంజనం డిపో,

మదరాసు - బొంబాయి

మట్ల పాలెం

(ఒకవిలేఖరి)

నవంబరు 17:—నర్సాపురం తాలూకా కాలగ్రామ సంఘాధ్యక్షులగు శ్రీయుత పేరిచర్ల శుబ్బరాజుగారి ప్రోత్సాహముచే నాల్గు సంవత్సరముల క్రిందట స్థాపించబడిన పంచాయతీ కోస్తానుగూర్చిన ముఖ్యసమస్య నొకటి పరిష్కారము చేయనిమిత్తము మనజిల్లా నాయకులగు శ్రీయుతులు దంతు నారాయణరాజుగారు, ఎమ్మెల్యే మంగయ్యపంతులుగారు, ములుకుట్ల శుబ్బారాయడుగారు, శుబ్బరాజుగారి యాహ్వానముపై యీ నెల 16 తేదీ ఆదివారం యిచ్చటికి దళంచేసినారు. సమావేశం గలంబులకు జాతీయపాఠశాలా భవనమున మహాజనసభ జరిగినది. సభయందు యిప్పటివరకు పంచాయతీ కోస్తావారిచే తీర్పు చెప్పబడిన కేసులగురించి యీక్రింది టేబులు మెంటును శ్రీయుత శుబ్బరాజుగారు చదివరి.

దాఖలైనవావాలు తీర్పుచెప్పినవి నిల్వఉన్నవి కావామదింపు				
కోస్తా సంబంధం	48	81	17	రూ 8000,
గురం	160	188	27	రూ 6000
మిల్లర	188	116	22	

మొత్తం 846 280 66 రూ 9000,

కోస్తావిషయమై జరిగిన సందేహములకు తగు ప్రత్యుత్తర మియ్యబడిన తర్వాత శ్రీయుత దంతు నారాయణరాజుగారు సభ కన్యక్షతవహించిరి. మంగయ్యపంతులుగారు అప్పుత్యతా నివారణ గూర్చియు జాతీయపాఠశాలల గూర్చియు ప్రజల రాచీయవ్యవహారముల గూర్చియు విపులముగా సభ్యులకు పర్యవేక్షించిరి. తరువాత యాదినపతిర్యసములు శ్రీయుత చల్లా కృష్ణమూర్తిగారిచే ఉపపాదించబడి శుబ్బరాజుగారిచే బలపరచబడి సభ్యులచే ఏకగ్రీవుగా సంగీకరింపబడినవి.

(1) ఆలీపోదరుల తల్లియగు, లీఅమ్మకొ వీరమాత స్వర్ణస్థులగుటచే వారియాత్మకు కాంతినోసంగుగాకయని యీ సభ వారు భగవంతునిగూర్చి ప్రార్థించుచున్నారు.

(2) బెంగాలుదేశమునందు ఆరాచకోద్యమము నశింపజేయుటయను నెపముతో వైస్రాయిగారును, బెంగాలుప్రభుత్వమువారును, బాల్మిక్యగారి ప్రోత్సాహముతో, స్వరాజ్య ప్రభుత్వమువారి సహకారముగల కవలంబించిన నిర్బంధవిధానమును యీసభవారు పూర్తిగా నిరసించు చున్నారు.

(3) ప్రభుత్వమువారుపంపించిన నిర్బంధవిధానము నెదుర్కొనుటకు దేశమునం దన్నికక్షలలోను వికమత్య మనముగాను, అట్టిసంయోగమున కనుగుణ్యమైన గాంధీదాసు జీవించికను యీసభ వారామోదించుచు, దేశయులెల్లరును కూడ దీని సంగీకరింతురుగాకయని ప్రార్థించుచున్నారు.

మరాఠీపత్తులు

వేదశాస్త్ర పురాణములయందు ప్రతిపాదించబడిన సన్యాసులే సభాధిపత్యములని శిష్టసిద్ధాంతము. ఈవేదశాస్త్ర పురాణములకు మన మంగీకరించుచో వీనియందు చెప్పబడిన విషయములనుగూడ శిష్టసిద్ధాంతము. వేదశాస్త్రములు కలియుగములో సన్యాశాశ్రమమును నిర్ధించినవి. ఒకవేళ శ్రీశంకరాచార్యులు సన్యాసమును అంగీకరించినది యెడల చిననూ సన్యాసులు మరాఠీపత్తులగుటకు ఆచార్యులు అవకాశమిచ్చలేదని తోచుచున్నది. అధిపత్యము బంధనరూపమైనది. ఇట్టి బంధన స్వీకారముకు సభాధిపత్య వ్యవస్థాపకులైన ఆచార్యులవారు అంగీకరించనే లేరు. ఇప్పుడు ఉండే శంకర విజయములు వారిచరిత్రకా లీటులుకావు. ఇవి ప్రమాణగ్రంథములు కావని గొప్పపండితులు వ్రాసినారు. యతులకు దానిప్రతిగ్రహములు నిషేధించబడినవి. ఇవి ఇప్పుడు వివరితమైనవి. కొందరు వసిష్టాధి మహర్షులవలెయతులను గ్రహించినారు. వసిష్టాది మహర్షులవలెనే గృహస్థులు, వారు సన్యాసులు కారు. వారి యందు జలేంద్రియత్వాది సన్యాససర్వములు ఉండెను. ఇప్పుడు మరాఠీపత్తుగ్రహము గార్హస్థ్యమువలె పరంపరాయాతములైనవి. ఇట్టి వివరిత సిద్ధాంతముగా ఉన్న ఈవిషయమును నిస్సంశయరీతిగా పరిష్కరించి తెలుప వలెనని విద్వాంసులను ప్రార్థించుచున్నాను.

19-11-24 } విద్వాన్ కె. శేషశాస్త్రి,
శృంగేరి } ఆయుర్వేదరత్నం.

ధర్మపురం కూనీకేసు

నాగపట్టణము, నవంబరు 21:—ధర్మపురం మఠము తాలూకా మానిక్యవాణాల జ్ఞాన సంబంధ పంధార సన్నిధి గారిని కులీచేసినందులకు చెయబడిన కేసు విచారణనీడు ముగిసెను. అక్టోబరు 9 వ తారీఖున కేసు విచారణ ప్రారంభమయ్యెను. విచారణ పూర్తి అగుటకు ఆరువారములు బట్టెను. నలుగురు అసిస్టర్లును కడపటివరకును యిద్దరు ఉండిరి మూడూ యీలు సేరముగూరని వీరి అభిప్రాయము. తీర్పు డిశంబరు 8 వ తారీఖున జెప్పబడును.

మంత్రసాని కావలెను

మంచి అనుభవముగలిగిన ఒక మంత్రసాని కర్నూలు మునిసిపల్ బ్రాంచి బోధధర్మాలకు కావలెను. అనుభవముగలిగిన హిందూమంత్రసానులకు ప్రాముఖ్యత ఒసంగబడును. దరఖాస్తులు ఈ నెల 30 వ తారీఖులోగా చేరుకట్టు ఈ విషయవిలాసములకు సంప్రదించవలెను.

కర్నూలు మునిసిపల్ ఆఫీసు } ఓ. లక్ష్మణస్వామి
15-11-1924 } చేత

అతివరముల బలహీనతచే గలిగిన మూత్రసంబంధమైన వ్యాధులకు అత్యద్భుత నివారణ

విదేశములందు ఉద్యోగము చేయుచోనే గలిగిన అతివరముల బలహీనతచే నాకుండిన మూత్ర సంబంధమైనవ్యాధిని ప్రస్తుతము మద్రాసు, బార్జి టౌను, అర్మీనియన్ విధిలో, నెం 72 గృహము నందుండు పండిత స్వామి శ్రీనివాసఅయ్యంగారు అతి స్వల్పకాలములోనే బాగుచేసిరి. చికిత్స పొందినతరువాత నాకు క్రొత్తపుష్టి, పటుత్వము గలిగినది. పండితులవారికి అనేక వందనములు. వారు మిక్కిలి చతురతతోను, జయముతోను అభ్యసించుచున్న ఆయుర్వేదవైద్యమునకు గొప్ప కీర్తి, ప్రతిష్ఠలు గలిగినది.

ఇతర వైద్యులచే కుదరదన పడలివేయబడిన అతిమూత్రవ్యాధిచే కలిగిన కఠినమైన రాచకురుపును పండితులవారు మిక్కిలి జయప్రదముగా బాగుచేయుటను నేను స్వయముగా చూచితిని. వ్యాధులచే పీడించబడుచున్న ప్రజలకు సహాయము చేయుటకై పండితులవారికి దీర్ఘాయువు నొసంగవలెనని భగవంతుని ప్రార్థించెదను.

డి. సి. ప్రకాశం,

డి. సి. ఎస్. పి. సి. ఆర్. పి. ఎఫ్. సి.

ఇన్ కమ్ టాక్సు ఆఫీసు, మద్రాసు. 17-11-24.

వారి సలహాకట్టుము రు 15-0-0

అమృతము

పశ్చిమకృష్ణాజిల్లా జాతీయోపసంఘముయొక్క ఓవరు ల్యాండు మోటారుకారు (టెల్లమోడలు) అమృతమునకు సిద్ధముగాడున్నది. వివరములు గోరువారు బెజవాడ గవర్నరుశేట బందరుకాలున ఒడ్డున వున్న హిందీకార్యాలయములోని గోవిందరాజు వెంకటేశ్వరరావుగారితో కలసి మాట్లాడవలెను.

కోటగిరి వెంకటకృష్ణారావు

పశ్చిమకృష్ణాజిల్లాసంఘప్రెసిడెంటు.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ వ్యాపార దిశా

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ వ్యాపార దిశా, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబు చెట్టిని మదరాసు.

Now Ready for Sale :

1924-25 Edition

Published for the mutual Benefit of the

Foreign and Indian Business Houses

THE BUSINESS DIRECTORY of India, Burma, and Ceylon.

A Comprehensive Directory of the various Businessmen, Exporters, & Importers, Firms, Factories, Merchants, Manufacturers, Mills, and Industries of the principal Cities, Ports and Towns of India, Burma and Ceylon.

Price Rs. 10 per copy.

V. P. charge Re. 1 extra

AS FEW TESTIMONIAL.

The British Export Gazette, London.—We would draw the attention of all interested in Far Eastern markets to the excellent "Business Directory of India, Burma and Ceylon," published by the Business Directory Co., Kanara Press Buildings, Madras. The work covers the principal towns of the countries concerned, business names being arranged under trade headings, while there are additional sections particularising firms in certain foreign centres who are engaged in trade with India. Not the least helpful part of the volume is that devoted to the Indian import and export Customs tariff.

The British Printer, London.

The Business Directory offers a bulky volume in stout covers, suitably arranged for reference. The Kanara Press has certainly shown very strong enterprise in the production of the Directory. The lists must be of the greatest use to business people in the enormous districts covered, as also to export houses in this country. The volume is well supported by advertisers.

Ceylon Daily News, Colombo.

A useful addition to the libraries of business houses in India, Burma and Ceylon. It affords a useful reference book, and the manner in which the index of products is compiled makes it simple to place a finger on the right place for the goods. The printing is clear and distinct, and the volume serviceably bound.

The Hindu, Madras.

The Business Directory is a handsome book of reference useful for businessmen of every description, including traders and merchants. It is a directory of Banks, Firms, Associations and Business houses in all important towns and cities of India, Burma and Ceylon, arranged in the alphabetical order. The description of these cities is brief and interesting. The names of Foreign Banks and Firms interested in trade with India are also given.

The Servant, Calcutta.

On the whole we congratulate the publishers on this very useful publication. Every business firm will encourage this first Indian enterprise of the kind will do so with profit.

Madras Mail, Madras.

It is a well-got-up publication and gives a comprehensive list of the different trades, not only in the principal cities of the Indian Empire but also in various mofussil centres. The publication should prove of great use to merchants and tradesmen of the look-out for improving their business.

Indian Daily News, Calcutta.

This is a very handy volume containing a mine of information. It not only gives a detailed list of business firms in order of subjects of almost all the important towns of India, Burma and Ceylon, but it has also a Foreign Section stuffed with similar information. Every business man and public institution should possess a copy.

The Bombay Chronicle, Bombay.

The Business Directory has an attractive get up and it offers a good medium of advertisement. It contains valuable information for businessmen. Some prominent features are exchange values and money equivalents, ready reckoner tables, Indian Customs duties and tariff valuations, together with brief descriptive notices on important business centres. Occasional photographs of special attractions of cities give some relieving interest. Some tips to salesmen are also given. The volume is a welcome addition to the number already in the field.

Ceylon Observer, Colombo.

It is clearly printed and is a comprehensive work dealing with the businesses of about 200 principal places. In the foreign section is given a list of firms in the United States of America interested in trade with India and the Far East. On the whole this Directory should prove a useful work of reference to businessmen.

The Statesman, Calcutta.

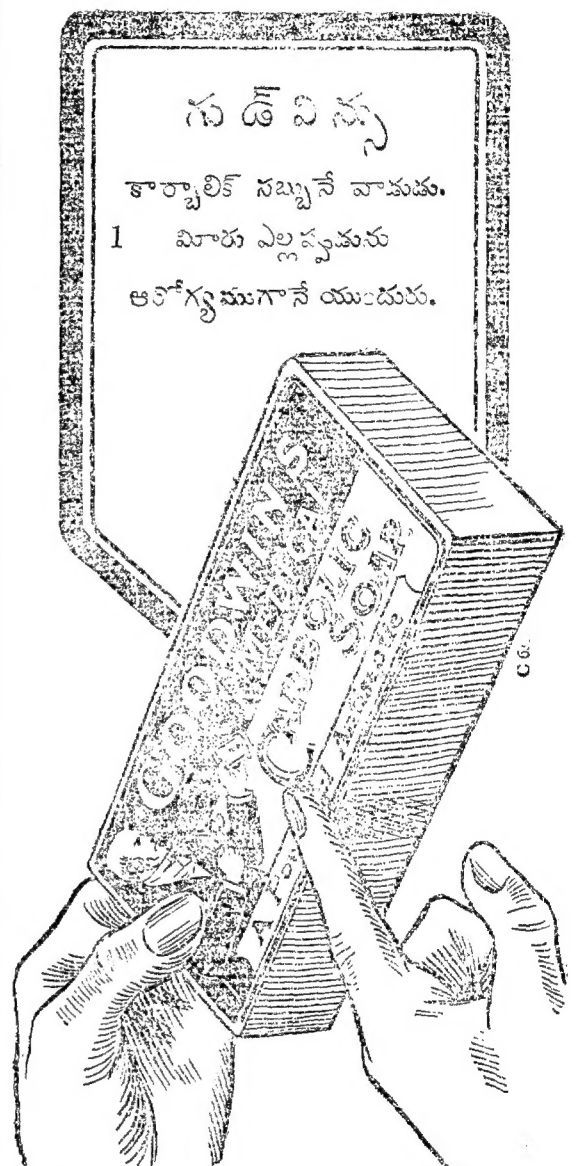
The Business Directory of India, Burma and Ceylon for 1923 issued from the Kanara Press, Madras, is a useful work of reference. It has an Indian as well as a foreign section and the information given is of a kind that will be appreciated not only by businessmen in this country, but also by manufacturers, merchants and exporters in foreign countries.

The Modern Review, Calcutta.

This is a very useful book of reference for businessmen and a very good medium of advertisement. Chief towns of India have been treated under different sections, sometimes with short introductory notices about their origin and objects of interest. The book deserves a good circulation among the public taking an interest in commerce, industry and trade of the country.

The Industry, Calcutta.

This handy volume contains addresses not only of the Business houses of this country but also of some representative firms of Shanghai, (China); Kobe (Japan), Singapore (F. M. S.) etc. This is a new diversion for which the directory should be liked by merchants wishing to extend their trades in oriental seas. It is neatly printed, decently bound and cheaply priced.

శ్రీ వ్యతరమైన వెంటుకల
తెలము "మహానాన"

మిక్కిలి మనోహరమైన సువాసనగలది. వైట్ ఆ
యిక్ యిక్కర అపాయకరమైనపుస్తకం చేయబడినది. ఇది
చాలాకాలమునుండి మంచినియముకలిగి, వాడుకలోనున్న
ది. బుడ్డి 1 కి ధర రూ. 1-0-0.

దీనిని వాడుటచే వెంట్రుకలు మిక్కిలి కాంతిగాను
నల్లగాను, బలముగాను యుండును. ఎందుకునో రాసీయక
వెంట్రుకలను బాగుగా పెంచును, యిక్కరవివరములను మా
క్రొత్త క్యాటలాగునకు వ్రాసిన ఇనాముగా పంపెదము.

ఆ తంకని గ్రహ ఛార్జీ సీ,
28, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

కట్టి 1-కి పుష్పపు తెలము రూ. 0-8-0

ఈ తెలము పొడలు, బొల్లి, తెలుపు, నలుపు, క
మిక్కిలి రాయబడు ఉపయోగించును.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ వ్యాపార దిశా, మదరాసు - బొంబాయి.

PUBLISHERS :

THE BUSINESS DIRECTORY Co.,

2/13, VANIER STREET, KANARA PRESS BUILDINGS, MADRAS.

Printed and Published by K. Nageswara Rao Editor, Andhrapravika, Power, Press, 6 & 7 Thambu Chetty Street, MADRAS